

Förslag

2022

Årsredovisning

Godkänd av kommunfullmäktige 2023-XX-XX
Diarienummer 2023/KS 0104

tyresö kommun

Innehållsförteckning

Inledning	
Kommunstyrelsens ordförande	3
Förvaltningsberättelse	
Sammanfattning 2022	4
Översikt över verksamhetens utveckling	6
Den kommunala koncernen	7
Händelser av väsentlig betydelse	7
Omvärlden och verksamheten	10
God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning	15
Finansiell analys	32
Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten	41
Väsentliga personalförhållanden	43
Balanskravsresultat	44
Andra väsentliga förhållanden	44
Förväntad utveckling	46
Ekonomiska rapporter	
Resultaträkning	49
Balansräkning	50
Kassaflödesanalys	52
Noter	
Redovisningsprinciper (not 1)	53
Noter kassaflöde	63
Övriga upplysningar som ska lämnas i not	64
Driftredovisning	65
Investeringsredovisning	67
Revisionsberättelse	
Xxxxxxxxxx	XX
Bilagor	
Bilaga 1: Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Tyresö	68
Bilaga 2: Hållbarhetsredovisning	73
Bilaga 3: Barnbokslut Tyresö kommun 2022	79
Bilaga 4: Särskilda uppdrag	84
Bilaga 5: Uppföljning av tillgänglighetsplanen	86
Bilaga 6: Så ska resultaten tolkas	87

Goda förutsättningar att tackla framtida utmaningar

Pandemin och Rysslands brutala krig mot Ukraina påverkar och har påverkat vårt samhälle och vår omvärld djupt. Tack vare skickliga medarbetare, som bidragit med nya innovativa lösningar och ett stort digitalt språng, har vi fortsatt att möta följderna av de utmaningar pandemin och kriget i Ukraina fört med sig. I en osäker tid som denna behöver vi fortsatt stabil utveckling, ordning och reda i ekonomin och fokus på att leverera bra välfärd till Tyresöborna.

Tyresö har under åren 2019–2022 gjort goda ekonomiska resultat. När vi nu summerar 2022 kan vi inledningsvis konstatera att Tyresö kommun återigen går mot ett rekordöverskott i ekonomin. Tyresö kommun redovisade ett resultat på 185 mnkr för 2022 vilket var betydligt högre än de budgeterade 34,2 mnkr.

Tyresö kommun har nått sina överskottsmål, avsatt pengar till resultatutjämningsreserven samt genomfört satsningar på välfärd, trygghet och ekologisk hållbarhet under förra mandatperioden. Det gör att vi har goda förutsättningar att tackla de utmaningar vi står inför.

Under 2022 har vi också fortsatt att besluta om, och genomfört, åtgärder som ska göra det bättre, enklare, roligare och tryggare att bo, leva och verka i Tyresö. Vi har fortsatt uppbyggnaden av lärmiljöer i Tyresös skolor. Utvecklingen av en ny skola vid Njupkärr och ny förskola i Bergfoten fortsätter och vi har också tagit beslut om att bygga ett nytt kommunalt äldreboende.

Tyresö kommun har en målsättning: Alla ska kunna känna sig trygga i Tyresö – överallt och dygnet runt. De senaste åren har Tyresö varit hårt drabbat av bränder i både kommunala och andra verksamheter. Varje gång det händer är det en tragedi. Vi har sedan tidigare beslutat om övervakningskameror, fältassistenter, ökat närvaron av ronderande väktare och vi för en aktiv dialog med brottsförebyggande rådet och polisen.

Sedan satsningen på Ett tryggare Granängsringen inleddes har den upplevda tryggheten i området ökat med 11 procent enligt Tyresö Bostäders trygghetsmätningar, samtidigt som skadegörelsen har minskat. Nöjdheten med utelysningen har ökat med 19 procent. Även om vi ser en positiv utveckling i området, behöver vi fortsätta adressera de problem som finns.

Tyresö är en kommun med höga klimatambitioner. Vi har skrivit under Parisdeklarationen och har i vår klimatplan målet att nå nettonollutsläpp från Tyresö redan 2030 och att kommunens fordon och transporter är fossilfria till 2025.

Anita Mattsson (S), kommunstyrelsens ordförande.

Under 2022 har vi fått många fina kvitton på kommunens arbete. SCB:s mätning visar att hela 96 procent tycker att Tyresö är en bra kommun att bo och leva i och 79 procent av kommunens invånare kan rekommendera andra som inte bor i kommunen att flytta hit. Att våra invånare trivs är kanske det bästa betyg man kan få.

Tyresö kommun fortsätter dessutom att klättra på Svenskt Näringslivs årliga ranking över företagsklimatet i Sveriges kommuner. Tyresö rankas nu på plats 58 av 290 kommuner.

Allt detta är tydliga bevis på att medarbetarnas arbete är uppskattat.

Tillsammans arbetar vi för att nå vår vision: I Tyresö finns det hållbara livet, nära storstad, skog och skärgård. I Tyresö finns plats för alla – här trivs nya tankar. Tillsammans skapar vi trygghet och tillit. Tyresö är hemma!

Anita Mattsson,
Kommunstyrelsens ordförande

Förvaltningsberättelse

Sammanfattning 2022

Tyresö kommunkoncern har fyra övergripande målområden: Medarbetare, kvalitet, leverans och ekonomi. Samtliga bedöms som uppfyllda 2022 utifrån bedömningen av indikatorerna.

Medarbetarmålet

Tyresö kommunkoncern har en bra arbetsmiljö på övergripande nivå. Kommunen förbättrar det egna resultatet i medarbetarundersökningen avseende organisatorisk och social arbetsmiljö från 2021 och har bättre resultat än medlet för andra kommuner. Lönerna är jämställda och marknadsmässiga och andelen heltidsanställda har ökat. De goda resultaten förklaras ofta av ett högprioriterat, aktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete samt ett gott ledarskap. Samtidigt behöver kommunkoncernen arbeta aktivt för att förbättra resultaten inom vissa områden, till exempel för att minska sjukfrånvaron snabbare.

Kvalitetsmålet

Kommunkoncernen har nått kvalitetsmålet på en övergripande nivå 2022, vilket är en förbättring som skett successivt sedan årsredovisningen 2021. Det kvalitetsarbete som under året bedrivits inom förvaltningarna har gett resultat. Några exempel på det är att elever i Tyresö har goda studieresultat och vid en jämförelse av KKIK:s nyckeltal placerar sig kommunen bland de 25 procent bästa jämfört med övriga deltagande kommuner. Samtidigt finns områden där kommunen behöver förbättra. Inom dessa områden finns åtgärder som ännu inte har gett effekt, utan kommer att pågå även under 2023.

Leveransmålet

Kommunens resultat inom delaktighetsindex har ökat och Tyresö placerar sig över eller i nivå med snittresultaten i Sverige i SCB:s årliga medborgarundersökning. Resultatet i medborgarundersökningen är högre än riksnittet, men inom vissa områden har kommunen inte riktigt nått samma resultat som förra året.

Ekonomi – driften och årets resultat

Tyresö kommun redovisade ett resultat på 185 mnkr för 2022 vilket var betydligt högre än de budgeterade 34,2 mnkr. Årets resultat visar en positiv avvikelse mot budget motsvarande 150,9 mnkr. Kommunens verksamhetsområden bidrar med 43 mnkr till den positiva avvikelsen.

Översikt över verksamhetens utveckling

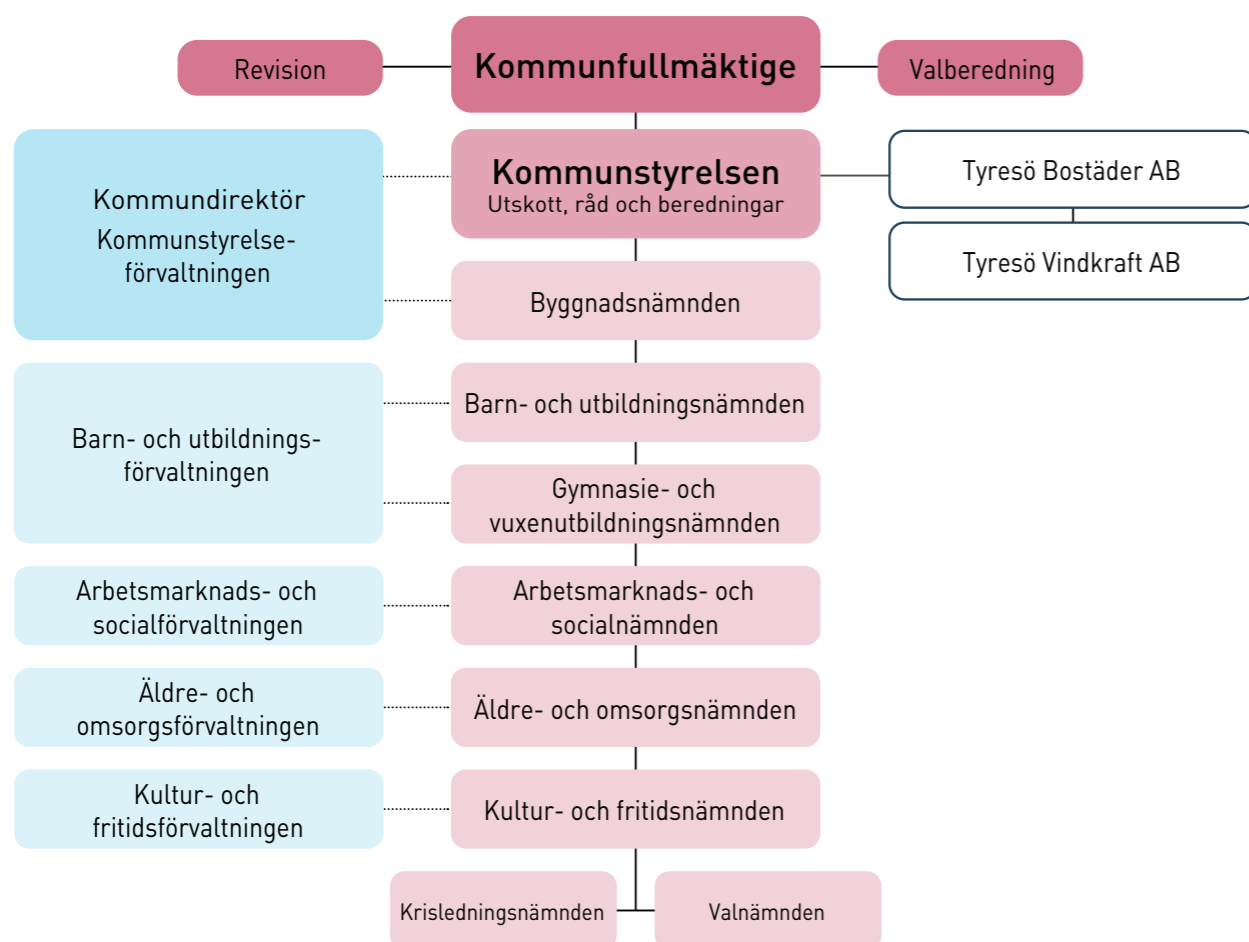
Kommunkoncern	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens intäkter (mnkr)	964,4	967,9	943,2	882,5	844,3
Verksamhetens kostnader (mnkr)	-3 679,6	-3 498,4	-3 342,3	-3 300,6	-3 213,2
Årets resultat (mnkr)	141,1	205,3	218,2	141,3	-5,6
Soliditet (%)	35,30	33,7	32,1	28,7	29,9
Soliditet inklusive totala pensionsförpliktelser (%)	25,5	23,3	20,9	16,5	15,5
Nettoinvesteringar enligt kassaflöde (mnkr)	400,2	480,8	617,3	589,1	600,9
Självfinansieringsgrad (%)	91,5	86,1	68,8	51,4	27,7
Lån i bank eller kreditinstitut (mnkr)	3 010,0	3 092,3	2 972,3	2 872,8	2 454,9
Antal anställda ¹	2 558	2 538	2 473	2 437	2 456

Kommunen	2022	2021	2020	2019	2018
Verksamhetens intäkter (mnkr)	699,5	723,4	665,1	639,7	623,8
Verksamhetens kostnader (mnkr)	3 465,5	3 330,5	3 185,6	3 155,1	3 076,8
Årets resultat (mnkr)	185,0	213,2	193,9	99,0	-24,4
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster (mnkr)	185,0	213,2	193,9	99,0	-10,4
Årets resultat exklusive jämförelsestörande poster/ skatteintäkter ² (%)	5,9	7,2	6,8	3,6	-0,4
Årets resultat/bruttokostnader (%)	5,1	6,1	5,9	3,1	-0,8
Eget kapital (mnkr)	1 852,1	1 667,1	1 453,8	1 130,6	1 045,7
Soliditet (%)	41,6	40,1	37,5	32,9	35,5
Soliditet inklusive pensionsskuld (%)	26,5	23,2	19,0	11,4	9,5
medel Stockholmskommuner (%)		33,0	30	26,0	24,0
Nettoinvesteringar enligt kassaflöde (mnkr)	407,9	367,9	521,8	444,7	154,8
Skattefinansieringsgrad (%) (självfinansiering)	83,0	96,1	61,3	48,4	56,7
Nettoinvesteringar enligt kassaflöde/verksamhetens nettokostnader (%)	14,0	13,4	19,7	16,9	6,0
medel Stockholmskommuner (%)		12,7	15,0	14,0	14,6
Lån i bank eller kreditinstitut (mnkr)	1 270,0	1 220,0	1 100,0	1 000,0	680,0
Lån i bank eller kreditinstitut/skatteintäkter ² (%)	40,8	41,2	38,7	36,6	26,7
Antal anställda ¹	2 507	2 488	2 423	2 392	2 413
Verksamhetens kostnader exklusive avskrivningar/ skatteintäkter ² (%)	88,9	88,0	88,8	92,1	97,0
Avskrivningar/skatteintäkter ² (%)	4,9	4,7	4,4	4,3	4,4
Nettokostnader årlig ökning (%)	6,3	3,8	0,6	1,9	6,7
Skatteintäkter + generella statsbidrag årlig ökning (%)	5,0	4,3	4,0	7,2	1,7

¹ Avser månadsavlönade tillsvidareanställda.

² Begreppet skatteintäkter i tabellen avser summan av skatter och generella statsbidrag.

Den kommunala koncernen

Andra företag/organisationer med ägarintressen och ägarandelar

Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	29,6%
Södertörns överförmyndarnämnd	13,11%
Södertörns brandförsvärsförbund	9,08%
Samordningsförbundet Östra Södertörn*	7,15%
Stockholmsregionens Försäkrings AB	4,07%
Kommuninvest	0,56%
SKR Inera AB	0,16%

*Tyresö kommun äger 25% tillsammans med kommunerna Haninge och Nynäshamn.

Förklaring av förkortningar

ASN = Arbetsmarknads- och socialnämnden
 BUN = Barn- och utbildningsnämnden
 Ek = Ekonomiavdelningen
 GVN = Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden
 KFN = Kultur- och fritidsnämnden
 KLG = Kommunledningsgruppen
 KS = Kommunstyrelsen
 SBK = Samhällsbyggnadskontoret inom KS
 SSK = Stöd- och servicekontoret inom KS
 SU = Stadsbyggnadsutskottet
 ÅON = Äldre- och omsorgsnämnden

Privata utförare

- Dibber
- Unike
- Academedia
- Internationella Engelska skolan Sverige AB
- Kunskapsskolan i Sverige AB
- Tyresö Montessoriskola och förskola
- Drottning Blankas Gymnasium Kronan AB
- NTI Gymnasiet
- Sjölin's Gymnasium
- Stiftelsen Stora Sköndal
- MBC-skolan/Magelungen
- Förenade Care AB
- Opalen vård AB
- Vardaga
- LP-stiftelsen

Händelser av väsentlig betydelse

Viktiga händelser för kommunkoncernens finansiella ställning

Generella statsbidrag

I statsbudgeten beslutade riksdagen om statsbidrag som klassificeras som generella, men ligger utanför ordinarie utgiftsområde för allmänna bidrag till kommuner. För Tyresö innebär det att kommunen bland annat fått bidrag från den så kallade skolmiljarden samt bidrag för stöd att minska antalet timanställda. Totalt har Tyresö kommun fått generella statsbidrag från staten på 22,3 mnkr.

Engångskostnader

Samhällsbyggnadskontoret har haft engångskostnader på omkring 31 mnkr relaterade till investeringsprojekt och till bränder på Bergfotens skola, Stimmets skola och förskolan Dalstugan.

Äldre- och omsorgsnämnden har haft engångskostnader på omkring 16 mnkr relaterat till att Tyresö kommun har ersatt Tyresö Bostäder för upparbetade kostnader för projektering och upphandling i projektet ombyggnad av Björkdalen.

Viktiga händelser i kommunens verksamheter

Covid-19-pandemin

Under första delen av året var pandemirestriktionerna omfattande och flera verksamheter med få möjligheter till distansarbete drabbades hårt av hög sjukfrånvaro. Kommunens corona-grupp arbetade med att säkerställa bemanning. Information till krisledningsnämnden delgavs men nämnden behövde inte aktiveras innan restriktionerna upphävdes. Under sommaren har smitta funnits inom vård- och omsorgsboenden och här används fortfarande skyddsutrustning. Efter sommaren har all övrig verksamhet kunnat återgå till ordinarie former.

Ny kommundirektör och ny VD för Tyresö Bostäder

Cynthia Runefjärd är ny kommundirektör i Tyresö från och med den 15 augusti. Kent Lundén rekryterades som ny VD till Tyresö Bostäder och tillträder den 2 januari 2023.

Tillsammans skapar vi framtiden

Tyresö kommun har antagit en ny klimatplan som utgör en kommungemensam färdplan för att bli en klimatneutral kommun. Klimatplanen är digital och finns på kommunens webbplats för att kunna involvera och engagera alla som bor och verkar i Tyresö i klimatarbetet. Se klimatplanen på tyreso.se/klimatplan.

Tyresö för alla

Under året har kommunen arbetat för att göra Tyresö tillgängligt för alla. Tillsammans med föreningslivet har flera sporter startats inom paraidrott, naturguidning har hållits för personer med funktionsnedsättningar, och föreningslivets ledare har fått utbildning i bemötande av personer med NPF-diagnoser. Utöver detta har badplatser tillgängliggjorts och fysisk aktivitet på recept går att utöva på kulturskolan. Tre nya lärostudios har startat under året för att tillmötesgå elevers behov av särskild undervisningsgrupp. Nu har sex av grundskolorna i kommunen lärostudios.

Året runt genomför kommunen naturguidningar i olika delar av Tyresö. Det finns även guidningar anpassade för personer med funktionsnedsättning.

Bränder

Under 2022 har kommunens verksamheter inom barn- och utbildningsförvaltningen samt bilar inom verksamheten inom ordinärt boende drabbats av bränder. Samtidigt som det har inneburit förluster för barn och unga som förlorat sina förskolor och skolor, så har medarbetare förlorat en arbetsplats. Kommunens krisorganisation har fungerat väl och hela kommunen har samarbetat med gemensamt fokus på att det inträffade ska påverka Tyresöborna så lite som möjligt.

Det hållbara livet

I maj 2022 hamnade Tyresö kommun på tionde plats i Aktuell hållbarhets kommunranking över bästa miljökommuner, en klättring från plats 155 år 2019, vilket visar att kommunens hållbarhetsarbete ger resultat.

Enklare bygglovsansökan

Under 2022 gjordes ett omfattande arbete med att utveckla och förbättra bygglovsprocessen och korta ledtiderna genom att göra den digitaliserad. De nya e-tjänsterna gör det smidigare att söka bygglov samt att komplettera och följa ditt ärende. För att veta mer, se tyreso.se/bygglov

Vård- och omsorgsboendet på Björkbacken

Tyresö Bostäders styrelse beslutade i april att inte gå vidare med planerna på ombyggnation av vård- och omsorgsboendet. Som en följd av detta tecknades en överenskommelse med kommunen om att ställa om byggnaden till ett migrationsboende för att möta det ökade antalet människor på flykt. När det brann i Stimmets skola fanns även plats för viss skolverksamhet att evakueras till lokalerna.

Rekreation

Strandpromenaden vid Strandängarna färdigställdes och kommunen har nu ett nytt vattennära gångstråk. Upprustningen av del av Fornuddsparken färdigställdes och invigdes under sensommaren. Även det nya utsiktstornet uppe på södra skärgårdens högsta punkt, Telegrafberget vid Kalvfjärden, invigdes under året.

Evenemang

Några av de evenemang som genomförts under året är Funkisfestivalen, Näringslivsdagen, Tyresöfestivalen och balen för årskurs nio som för första gången hölls på Trollbäckens IP.

Lära för livet

Andelen elever i årskurs 9 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen är högre än tidigare år och meritvärdet är det högsta på sex år. Forskningskonferensen Tyresö för lärande genomfördes för första gången. Det är en forskningskonferens där kommunens alla förstelärare deltar och utvalda förstelärare föreläser om framgångsrikt utvecklingsarbete som de bedriver på sina respektive skolor.

Centrum för arbete och integration har förnyat sin hbtqi*-certifiering, samt genomfört utbildningen "Föräldraskap i Sverige". Inom omsorg för personer med funktionsnedsättning hölls en demokratikurs tillsammans med ABF inför valet.

Upprustningen av södra delen av Fornuddsparken färdigställdes och invigdes under året.

*HBTQI är ett paraplybegrepp för homosexuella, bisexuella, transpersoner, personer med queera uttryck och identiteter och intersexpersoner. (källa RFSL)

Omvärlden och verksamheten

Nationella politiska beslut som påverkar verksamheten

- Sjukdomen covid-19 är från den 1 april 2022 inte längre en allmänfarlig eller samhällsfarlig sjukdom.
- Riksdagen har beslutat om ändringar i skollagen som syftar till att fler barn ska gå i förskola och få möjlighet till bättre språkutveckling i svenska.
- Den nationella omställningen till en nära vård pågår. Tyresö kommun startade under 2022 ett kommunövergripande projekt kring utveckling till nära vård lokalt.
- Den 1 juli infördes en ny lag om en jämnare fördelning över landet av boendeplatser för skyddsbehövande som kommer till Sverige med stöd av EU:s massflyktsdirektiv. Den innebär att alla kommuner får ansvar för att ta emot ett visst antal personer enligt anvisning från Migrationsverket.
- Den 1 november 2022 började en ny föreskrift gällande kommunens arbete mot våld i nära relationer att gälla. Den innebär bland annat ett ökat ansvar för arbetet med våldsutsatta, barn som bevittnat våld och våldsutövare.
- Den 1 oktober 2022 infördes förändringar i LAS (lagen om anställningsskydd) med syfte att minska användandet av tidsbegränsade anställningar och öka tryggheten för den enskilde arbetstagaren.

Kommunens hantering av konsekvenserna av invasionen i Ukraina

Mottagande av ukrainska skyddsbehövande pågår på Björkdalen sedan början av juni. 40 personer kunde flytta in direkt, före den 1 juli, med stöd av en överenskommelse med Migrationsverket. Drygt 80 personer har totalt anvisats och anlänt till kommunen. 125 personer kan tas emot i Tyresö kommun före årsskiftet 2022/2023. Utöver flyktmottagandet har situationen i omvärlden bidragit till leveransproblem, begränsad tillgång till material, höjd prissättning och oroade kommuninvånare. Detta är något som flera verksamheter inom kommunkoncernen märkt av och hanterar.

Kommunövergripande samordningsgrupper bildades med fokus på flyktmottagning, cybersäkerhet samt krisberedskap. De följde händelseutvecklingen noga och bedömde löpande behoven av åtgärder.

Risken för cyberangrepp har i och med invasionen ökat enligt Säkerhetspolisen. Sveriges samlade förmåga att stå emot hot och angrepp behöver stärkas. I Tyresö kommun har centrala funktioner inom det här området samlats och gjort en riskanalys samt sammanställt åtgärder som behöver vidtas och följt framdriften inom dessa, se även riskanalysen.

På flyktningboendet i Björkdalen anordnades insamlingar där Tyresöborna generöst skänkte kläder och annat som behövdes.

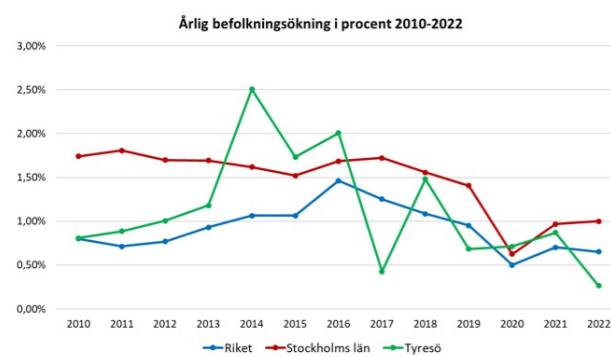
Utvecklingen på arbetsmarknaden

2022 har präglats av en stark arbetsmarknad med sjunkande arbetslöshet och en minskning av antalet arbetslösa. Den positiva utvecklingen gäller även för långtidsarbetslösa och unga. Tyresö har under året fortsatt haft en lägre arbetslöshet än i riket och Stockholms län. Arbetslösheten i kommunen har minskat från 5 procent i början av 2022, till 4,7 procent vid årets slut.

Arbetslösheten bland unga i Tyresö sjönk under året, dock inte i lika hög takt som 2021. För gruppen utrikes födda har arbetslösheten i princip varit oförändrad. I båda grupperna ligger Tyresö klart under läns- och rikssnittet.

På grund av den pågående avmattningen i konjunkturen väntas arbetslösheten stiga kommande år. Den ekonomiska nedgången slår hårdast mot de grupper som redan idag står längst från arbetsmarknaden, främst utrikesfödda kvinnor, som riskerar att fastna i långtidsarbetslöshet.

Samtidigt är efterfrågan på arbetskraft fortsatt stor, och i många branscher har företag svårt att hitta utbildad och kvalificerad personal. Detta ställer krav på såväl utbildningsinsatser som matchning.

Befolkningsutveckling

Tyresö kommuns befolkning ökade 2022 med 112 invånare. Det var en ökning med 0,31 procent, vilket är lägre än ökningen som skedde i Stockholms län som helhet (1,03 procent) och i riket (0,66 procent). 2022 föddes det lägsta antalet barn i Tyresö som uppmätts under 2000-talet. Trenden har kunnat ses i kommuner över hela landet. Barnafödandet i Sverige har minskat under en tid, men den minskning som skedde 2022 var oväntat stor och står ännu utan förklaring från SCB. En orolig omvärld och en väntad lågkonjunktur skulle kunna vara en del av förklaringen. Antalet avlidna i Tyresö kommun var något högre 2022 än föregående år. Både in- och utflyttningen 2022 var lägre än 2021 års nivå. Denna utveckling påverkas mycket av vilka byggprojekt som blir inflyttningsklara under året, utvecklingen på bostadsmarknaden i närliggande kommuner samt konjunkturen. Bostäderna som stod

färdiga 2022 attraherade många Tyresöbor vilket genererar något mindre inflyttning. Stigande räntor och sjunkande bostadspriser kan i sin tur också ha påverkat hur många som valde att flytta, vilket påverkar kommunens in- och utflyttning. Flyttnettot var dock fortsatt positivt.

Avvikelsen från befolkningsprognosen var hög jämfört med förra året, ungefär 100 personer färre invånare än prognosen visade. Antalet nyfödda var färre än prognosen och antalet avlidna var något högre än prognostiserat. 19–29-åringar är gruppen som avvek mest från prognosen. Unga vuxna är den grupp som påverkas mest av omvärldsfaktorer och är svårast att göra en prognos på. Det är även möjligt att det fanns ett uppdämt flyttbehov efter pandemiären och att dessa unga istället flyttade 2022. Inflyttningen till nyproduktion föll relativt väl ut, men sett till in- och utflyttningen i stort var båda något lägre än prognosen. Andra år har 30–49-åringarna tenderat att vara fler än beräknat i slutet av året. 2022 var skillnaderna mellan utfall och prognos inte lika stora vilket kan ha att göra med att färre valde att flytta i och med det ekonomiska läge som utvecklade sig. De äldre åldersgrupperna hamnade nära prognosen, de flyttar sällan men lever allt längre och blir allt fler.

Demografiskt tryck

Flyttströmmarna, både in och ut, sker framför allt i gruppen 0–49 år och gruppen växer i relation till bostadsbyggandet och generationsskiftet i villorna. Flyttningen avtar alltmer efter pensionsåldern. Detta, tillsammans med stora kullar av 40- och 50-talister, innebär att många bor kvar och åldras i kommunen. Vad gäller kommunens äldsta befolkning, 80 år och äldre, väntas gruppen växa med 33 procent till 2035. Faktorer som bostadsbyggande och generationsskiftet i villor är därför viktiga att bevaka och arbeta med. Inflyttningstakten för barn i förskoleålder följer inflyttningen av vuxna 30–39 år och väntas bromsa in något de närmaste åren på grund av att framförallt

mindre lägenheter förväntas stå klara vilket attraherar mindre hushåll. Detsamma gäller 6–15-åringarna. När få stora lägenheter och hus blir inflyttningsklara minskar ökningstakten av barnfamiljer. Behovet av nya förskole- och skolplatser kommer att fortsätta öka, men takten beror på mängden nya bostäder och generationsväxlingen i befintliga områden. Det är därför viktigt att anpassa genomförandetakten för upprustning och nybyggnation av skolor och förskolor. På grund av rådande ekonomiska läge är bostadsbyggnadstakten osäker kommande år. Genom att dra nytta av tillfälligt mindre kullar kan kommunen minimera behovet av tillfälliga lokaler under renovering, om- eller nybyggnad. Det blir extra viktigt att hålla koll på byggnadstakten kommande år när marknaden kan göra snabba svängningar för att säkerställa att kommunen bygger samhällsfastigheter i rätt läge och tid.

Investeringsbehov

Det finns stora investeringsbehov i kommunsektorn. En ökande befolkning kräver ett ökat bostadsbyggande och ny infrastruktur som vägar, vatten och avlopp, liksom verksamhetsfastigheter som förskolor, skolor och äldreboenden, idrotts-, kultur- och fritidsanläggningar. Dessutom har många kommuner åldrande infrastruktur och fastigheter som behöver investeringar i underhåll.

Dessa investeringsbehov gäller även i Tyresö kommun, där det finns ett fortsatt tryck på infrastrukturinvesteringar som vägar och VA-anläggningar för att erbjuda våra medborgare bättre service och möjliggöra en fortsatt befolkningstillväxt. Dessa investeringar kan till en del finansieras genom markförsäljning, exploateringsbidrag, gatukostnadsersättningar samt VA-anslutningsavgifter. Många av kommunens skolor och förskolor byggdes under 70-talet och flera av dessa är i stort behov av åtgärder byggnadsmässigt, men också ur ett pedagogiskt perspektiv. Bland annat pågår projektering för en ny skola med idrottshall och skolgård vid Njupkärr. Förarbeten pågår för ytterligare en skola med idrottshall i centrumnära läge. Projektering och genomförandeplanering pågår för renovering av Kumla skola. Ombyggnad av gymnasiet kök är under upphandling för genomförandestart 2023. Projektet för ny konceptförskola vid Bergfoten pågår. Förskolan byggs med ett större kök och en extra matsal för Bergfotens skola. I och med det friställs lokalyta för annan kommunal verksamhet, till exempel skolplatser. Utredning om bästa nyttjande av de friställda lokalerna pågår. Förstudie pågår för tillbyggnad av Strandskolan. I förstudien ingår att pröva möjligheten att också samordna för fritidsgård och folkbibliotek. Planberedskap finns för att täcka kommande behov

I december 2022 kunde hästarna flytta in i ett nytt stall vid Färdala gård.

av förskoleplatser. Ridskolan får ett nytt stall med personalutrymmen och bygget av ishallen i centrum pågår.

Under 2022 avbröts projektet för upprustning av Björkbackens vård- och omsorgsboende. Kommunen fick inte förlängt anstånd att bedriva verksamhet i de befintliga lokalerna. Därmed uppstod ett mer akut behov av nya lokaler för ett kommunalt äldreboende. Förstudie och planarbete pågår för nytt äldreboende.

Bruttoinvesteringen för år 2022 uppgick till 465 mnkr, vilket är högre än föregående år.

Kommunens anläggnings- och lokalförsörjningsplan visar på kommande investeringsbehov. I takt med befolkningsutvecklingen kan fler förskole- och skolplatser bli aktuellt, liksom äldreboenden och gruppboendestäder. Fler anläggningar för idrott- och fritidsaktiviteter behövs också. Förberedande arbete pågår för att hitta möjliga platser och utreda förutsättningarna för fotbollsplaner, utökad ridhusyta och andra aktivitetsytor. Utöver det tillkommer infrastrukturinvesteringar, de som redan finns med i investeringsprogrammet samt planerade investeringar som ännu inte är budgeterade.

Inom Tyresö Bostäder AB finns ett stort underhållsbehov för bolagets äldre fastigheter, där bolaget måste säkerställa att fastigheterna renoveras i lämplig och ekonomiskt hållbar takt.

Den ekonomiska konjunkturen¹

Svensk och global konjunktur har varit inne i en period av återhämtning efter pandemin, men nu försvagas konjunkturen i snabb takt. Nästa år kommer varken USA eller Europa att agera draglok för världsekonomin. Den europeiska ekonomin drabbas hårt av kriget i Ukraina. Effekterna av den höga inflationen, med efterföljande räntehöjningar från världens centralbanker kylv av ekonomin. Sverige går in i en lågkonjunktur 2023, med negativ tillväxt, minskad efterfrågan av arbetskraft och stigande arbetslöshet som följd. SKR antar i den samhällsekonomiska prognosen att centralbankerna kommer att vinna kampen mot den höga inflationen genom ytterligare räntehöjningar i början av 2023.

Det dröjer dock betydligt längre innan konjunkturen åter kommer att stärkas och först 2026 bedöms konjunkturen i Sverige nå balans. Hög nivå på räntor och inflation kommer att bestå under många år, något som får betydande konsekvenser för samhällsekonomin. För Sverige är det ändå betryggande med två positiva utgångslägen: en hög sysselsättning och starka offentliga finanser.

Bostadsbyggande

Bostadspriserna nådde en topp under våren 2022 för att till i slutet av året minska med 13 procent för bostadsrätter och närmare 19 procent för småhus i Tyresö. Bostadsrätter om tre rum och kök har gjort det största pristappet, -26 procent, medan bostäder med ett rum och kök endast haft små fluktuationer i pris under året. Prisutvecklingen är en följd av hög inflation och höjd styrränta som fått bostadsmarknaden att bli mycket avvaktande.

Trots lägre bostadspriser bidrar den höga räntan till att många hushåll har svårt att efterfråga en bostad. Analyser pekar på att barnfamiljer är den grupp som kommer att växa mest i Tyresö och därför behöver större bostäder komma ut på marknaden, både för att möta behovet och hålla bostadspriserna på en rimlig nivå. Det behöver även tillkomma fler bostäder för äldre som är en växande grupp i kommunen med behov av fler anpassade boenden. Kommande ett till tre åren har kommunen ett par hundra bostäder om året som beräknas vara färdigställda. Efter detta är byggprognosen osäker. Boverket spår ett kraftigt inbromsande av påbörjade bostadsprojekt 2023 och troligtvis också 2024, något som även påverkar Tyresö. Möten och förfrågningar från byggaktörer tyder dock på att aktörerna tycker att det är attraktivt att bygga i Tyresö, vilket är positivt för när konjunkturen vänder.

¹Avsnittets faktauppgifter bygger till stor del på SKR:s Ekonomirapporten december 2022.

God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning

Styrning och uppföljning av kommunens mål

Tyresö kommuns styr- och ledningssystem beskriver vad kommunkoncernen vill uppnå och vilka tanke-, förhållnings- och arbetssätt som gäller. Styr- och ledningssystemet syftar till att, utifrån de politiska ambitionerna, åstadkomma mesta möjliga värde för de som bor, verkar och vistas här, med siktet inställt på kommunens vision och Agenda 2030. Styr- och ledningssystemet finns beskrivet i [Tyresö kommuns plan för styrning, planering och uppföljning](#).

Tyresö kommunkoncern har fyra övergripande målområden: medarbetare, kvalitet, leverans och ekonomi. Samtliga bedöms som uppfyllda 2022.

Den samlade bedömningen av de fyra målen 2022	1: Medarbetare	2: Kvalitet	3: Leverans	4: Ekonomi
År 2022	Grön	Grön	Grön	Grön
Delår 2	Grön	Grön	Grön	Grön
År 2021	Gul	Gul	Gul	Grön

En sammanvägning av indikatorerna ger målpåfyllelsen för respektive mål, för att läsa mer om bedömning av målpåfyllelse se [Kommunplan 2022-2025](#) bilaga 1 samt bilaga 6. Så ska resultaten tolkas.

Målområde: Motiverade medarbetare hos Sveriges bästa offentliga arbetsgivare

Mål: Medarbetare i Tyresö kommunkoncern är motiverade och delaktiga i kommunens utveckling. Målet uppfyllt: ● grönt

Tyresö kommunkoncern har en bra arbetsmiljö på övergripande nivå, och samtliga indikatorer inom målområdet pekar i samma riktning. Kommunen förbättrar det egna resultatet i medarbetarundersökningen om organisatorisk och social arbetsmiljö mellan åren och har bättre resultat än medeltalet för andra kommuner. Lönerna är jämställda och marknadsmässiga och andelen heltidsanställda har

ökat. Förbättringen avseende medarbetarmålet finns även i åiterrapporteringen från nämnder, förvaltningar, koncernen. Förklaringen till de goda resultaten finns ofta i ett högprioriterat, aktivt och systematiskt arbetsmiljöarbete och ett gott ledarskap. Samtidigt behöver kommunkoncernen jobba aktivt för att förbättra resultaten inom vissa områden, till exempel för att minska sjukfrånvaron snabbare.

Mål:	Resultat År 2022	Resultat Delår 2	Resultat ÅR 2021	
Medarbetare i Tyresö kommunkoncern är motiverade och delaktiga i kommunens utveckling	Grön	Grön	Gul	
Indikator förvaltningar/kontor/bolag:				
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen	Motiverade och kompetenta medarbetare med fokus på medborgarna.	Grön	Grön	Gul
Barn- och utbildningsförvaltningen	Medarbetarna ges möjlighet att påverka verksamhetens utveckling för att nå gemensamma mål och har goda förutsättningar för att genomföra sitt uppdrag.	Grön	Gul	Gul
Kultur- och fritidsförvaltningen	Med god sammanhållning driver vi samhällsbyggnadsprocessen, där varje medarbetares kompetens tillvaratas.	Grön	Grön	Grön
Samhällsbyggnadskontoret	Med god sammanhållning driver vi samhällsbyggnadsprocessen, där varje medarbetares kompetens tillvaratas.	Grön	Grön	Gul
Stöd- och servicekontoret	Medarbetarna tar ansvar, är engagerade och bidrar till verksamheternas utveckling.	Gul	Gul	Gul
Centrala stabsfunktioner	Medarbetarna på staberna känner sig motiverade och delaktiga.	Grön	Grön	Gul
Tyresö Bostäder	Våra medarbetare upplever trivsel med sitt arbete samt är motiverade och engagerade i sitt uppdrag.	Gul	Grön	Gul
Äldre- och omsorgsförvaltningen	Äldre- och omsorgsförvaltningens medarbetare är motiverade att göra skillnad för Tyresöborna.	Gul	Gul	Gul

Uppföljningen visar på en förflyttning mot ett allt mer grönt resultat och har avsevärt förbättrats sedan årsredovisningen 2021. Alla förvaltningar, kontor och bolaget har en samlad grön måluppfyllelse, utom tre som anger att de delvis nått målet. Även där målen inte nåtts har ofta en positiv utveckling skett under året, vilket är ett resultat att av vidtagna åtgärder under året gett effekt, samtidigt som vissa åtgärder inte hunnit få helårseffekt under 2022. Inom främst äldre- och omsorgsförvaltningen har pandemin påverkat årets resultat.

Förvaltningar och kontor lyfter målarbetet och måldialogerna som bidragande till förflyttningen. Bedömningen är att det måldelningsarbete som inleddes för två år sedan bidragit till ett ökat engagemang från medarbetarna. Det har blivit än mer fokus på vilka verksamheterna finns till för. Erfarenheterna från de som möter medborgarna dagligen, och som ser vad som behöver utvecklas och förbättras, tas tillvara på ett annat sätt och blir det som följs upp på enheternas måldialoger.

Uppföljning årsvisa indikatorer

Kommunplanen för 2022 anger vilka indikatorer som ska följas upp årsvis. Här följer kommunen upp sjukfrånvaro, anställningsvillkor och arbetsmiljö. Strävan är att trenden ska vara positiv. Resultaten redovisas i tabellen nedan.

	2022	2021	2020	Trend
OSA*-index (externt jämförbart)	69	68	67	Positiv
Sjukfrånvaro (%)	8,3	8,5	9,8	Positiv
Heltidstjänster (%)	88	87	87	Positiv
Jämställda löner (%)	-1,0	-0,5	0,9	Positiv

Medarbetarundersökning med fokus organisatorisk och social arbetsmiljö (OSA-Index)

Årets medarbetarundersökning hade som fokus att särskilt följa upp den organisatoriska och sociala arbetsmiljön, genom att ställa ett antal frågor som tillsammans utgör ett index. Kommunens index är 69 i undersökningen, och även om resultatet varierar mellan förvaltningarna (65–82) så ligger samtliga förvaltningar avsevärt över andra kommuner där index är 56. Även jämfört med oss själva har resultatet förbättrats något under året. Ledarskapets betydelse för resultaten är mycket viktigt.

En ledarskapsakademi har startat under året för att säkra chefsförsörjningen och i Chefsforum, där kommunens chefer samlas ett par gånger per år, har alla fått en introduktion till tillitsfullt ledarskap. En plan för ledarskapsutveckling 2023 har tagits fram och är ett område som kommer ha fortsatt fokus under 2023.

Sjukfrånvaro

Uppföljning av Tyresö kommuns totala sjukfrånvaro.

	2022	2021	2020
Totalt kommunövergripande	8,4 %	8,5 %	9,8 %
Kommunstyrelseförvaltningen	6,3 %	5,8 %	6,8 %
Stöd- och servicekontoret	6,6 %	6,3 %	8,1 %
Samhällsbyggnadskontoret	6,0 %	5,2 %	7,0 %
Barn- och utbildningsförvaltningen	9,0 %	9,6 %	10,5 %
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen	6,6 %	6,7 %	7,6 %
Äldre- och omsorgsförvaltningen	10,7 %	10,4 %	12,4 %
Kultur- och fritidsförvaltningen	5,6 %	5,2 %	5,8 %

Tabellen avser total sjukfrånvaro avseende tillsvidareanställda, månadsavlönade.

Samtidigt som medarbetarna anger i medarbetarundersökningen att arbetsmiljön är bättre än förra året, och även bättre jämfört med andra kommuner, är

sjukfrånvaron högre i Tyresö än hos andra kommuner (2021). Sjukfrånvaron totalt sett har sjunkit under året inom många av verksamheterna, men den har också ökat i delar av organisationen. Den totala minskningstakten är således långsam.

Sjukfrånvaron är fortsatt hög inom främst vård och omsorg, där delar av sjukfrånvaron kan härledas till pandemin. Inom förskola och skola, där det tidigare varit höga nivåer av sjukfrånvaro, ger 2022 ett positivt trendbrott med en sjukfrånvaro som sjunkit under året. En bidragande faktor kan vara fokus på det systematiska arbetsmiljöarbetet i kombination med personalfrämjande åtgärder. Ett antal extra frågor har ställts i medarbetarundersökningen kring hur hälsan har påverkats av de senaste två åren. Ambitionen har varit att undersöka medarbetarnas upplevelse av sin hälsa i god tid för att kunna vidta förebyggande åtgärder och därmed förhindra sjukskrivning.

Resultaten av undersökningen har tagits om hand genom en hälsosatsning riktad till medarbetarna, där de fått stöd att komma i gång med förändrade livsmönster på olika sätt, såväl i arbete som på fritiden. Detta har genomförts på arbetstid via ett antal coaching-grupper, stresshanteringsprogram, pulstävling och anpassade insatser till grupper som efterfrågat det.

För att fortsätta sänka sjukfrånvaron framåt kommer fokus finnas på hälsofrämjande insatser. Ett fortsatt arbete med att utveckla det tillitsbaserade ledarskapet ger också Tyresö förutsättningar att arbeta för att sänka sjukfrånvaron ytterligare och bli mer attraktiv som arbetsgivare.

Andelen heltid ska öka

Av tillsvidareanställda månadsavlönade medarbetare har 88 procent heltidstjänst, vilket är en ökning jämfört med både 2021 och 2020. I äldreomsorgen trädde en ny heltidsorganisation in från och med den 1 juni inom vård- och omsorgsboendet vilken innebar att tillsvidareanställda medarbetare erbjöds heltidstjänster.

Tyresö kommun ska ha marknadsmässiga och jämställda löner

Löneläget som Tyresö kommun erbjuder bedöms som konkurrenskraftigt i jämförelse med andra kommunala huvudmän i Stockholms län. Tyresö kommun ligger i framkant avseende arbetet med jämställda löner även i år. De oviktade skillnaderna mellan kvinnors och mäns medellöner uppgick 2022 till -1,0 procent. Resultatet för 2022 innebär att de oviktade löneskillnaderna därmed fortsatte att vara inom spannet för jämställda löner enligt diskrimineringslagen.

Genom att arbeta mot det här målområdet bidrar kommunen framför allt till mål 3, 5, 8, 10 och 16 i Agenda 2030. Se även bilaga 2 Hållbarhetsredovisning.

*OSA står för organisatorisk och social arbetsmiljö. OSA-index är en sammanslagning av ett antal frågor resultat.

Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden

Mål: Tyresö kommun driver en verksamhet med god kvalitet. Målet uppfyllt: ● grönt

Kommunkoncernen har nått kvalitetsmålet på en övergripande nivå 2022, vilket är en förbättring som skett successivt sedan 2021. Det systematiska kvalitetsarbetet som under året bedrivits inom förvaltningarna har gett resultat. Resultaten från Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK), visar att

Tyresö sammantaget hamnar på eller över snittet i majoriteten av nyckeltalen. Samtidigt finns det områden kommunen behöver jobba för att förbättra, exempel på dessa ges nedan. Inom förbättringsområdena finns åtgärder vidtagna eller planerade och dessa kommer att pågå även under 2023.

Mål:		Resultat År 2022	Resultat Delår 2*	Resultat ÅR 2021
Tyresö kommun driver en verksamhet med god kvalitet		Grön	Grön	Gul
Indikator förvaltningar/kontor/bolag:				
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen	Samverkan och ständiga förbättringar säkerställer att medborgare ges rätt stöd i rätt tid.	Grön	Grön	Grön
Barn- och utbildningsförvaltningen	Genom ett systematiskt kvalitetsarbete utförs utbildning av god kvalitet för höga kunskapsresultat för barn/elever/studerande.	Grön	Grön	Gul
Kultur- och fritidsförvaltningen	Tillsammans med Tyresöborna skapar vi ett kultur- och fritidsliv för alla.	Grön	Grön	Grön
Samhällsbyggnadskontoret	Med en god ton och öppenhet vågar vi utmana och utveckla våra processer, dialoger och arbetssätt.	Grön	Grön	Gul
Stöd- och servicekontoret	Kompetent stöd och helhetssyn skapar förutsättningar för kvalitet och ständiga förbättringar.	Gul	Gul	Grön
Centrala stabsfunktioner	Vi förbättrar ständigt våra processer och tjänster i syfte att skapa bättre kvalitet.	Gul	Gul	Grön
Tyresö Bostäder				Gul
Äldre- och omsorgsförvaltningen	Äldre- och omsorgsförvaltningen arbetar samordnat och skapar förutsättningar för omsorg av hög kvalitet.	Grön	Grön	Grön

* Vit anger att bedömning saknas. Inför 2023 är detta åtgärdat. Under tiden görs bedömning utan den indikatorn. I detta fall är majoriteten av indikatorerna gröna.

När pandemins restriktioner släpptes har flera verksamheter lagt stort fokus på att göra medborgarna delaktiga i att öka kvaliteten i verksamheten. På fritidsgårdarna och i kulturskolan har undersökningar under året visat att ungdomarna tycker att de är delaktiga och med och bestämmer. Förskolan har haft fokus på barns delaktighet, vilket har påverkat hur utbildningen och lärmiljöerna utformas. Socialtjänsten har utvecklat arbetssätt som fokuserar på familjers styrkor och att barnen är mer delaktiga i utredningar. När en ny skola planeras har eleverna på Njupkärrs skola arbetat fram hur drömskolan och dess skolgård ska vara. Barnens input är underlag för bygget av den nya skolan.

Kommunen har även under hösten haft medskapandetillfällen med Tyresöborna, chefer och

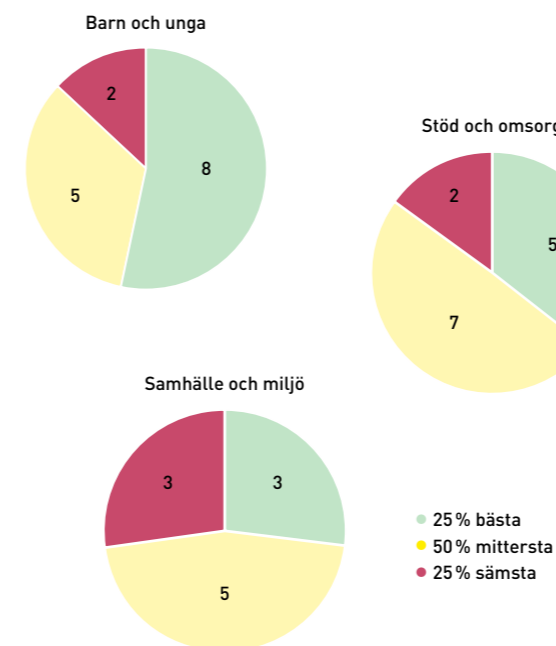
medarbetare för att hitta områden kommunen behöver utvecklas inom som ingen del av kommunen kan lösa ensam. De områdena är grunden för det utvecklingsarbete som kommer pågå 2023. Ett arbete pågår också för att kommunens stödfunktioner ska vara en ännu bättre strategisk partner till verksamheten.

Uppföljning årsvisa indikatorer

Kommunplanen anger vilka indikatorer som ska följas upp årsvis. För kvalitetsmålet följer kommunen resultatet i KKiK. Nyckeltalen ger en bred lägesbild av hur kvaliteten är i de tjänster Tyresö kommun levererar fördelat på områdena Barn och unga, Stöd och omsorg samt Samhälle och miljö. KKiK är framtaget av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) i samarbete med rådet för främjande av kommunala analyser (RKA).

Resultaten från KKiK visar att Tyresö sammantaget hamnar likvärdigt eller över snittet bland kommuner i majoriteten av nyckeltalen. De resultat som sticker ut särskilt jämfört med andra kommuner följs upp och analyseras nedan. Grönt indikerar en placering bland de 25 procent bästa kommunerna, rött bland de 25 procent sämsta och gult bland de 50 procent i mitten.

Tyresö kommuns resultat i KKiK fördelat på olika områden (antal)²

Diagrammen visar andel frågor där kommunen ligger bland de 25 procent bästa, 50 procent mittersta och 25 procent sämsta inom de olika områdena i KKiK:s undersökning.

Områden med särskilt goda resultat

Inom följande områden har Tyresö goda resultat och ligger bland de bästa i jämförelse med andra kommuner:

- Elever i Tyresö har goda studieresultat och kommunen placerar sig bland de 25 procent bästa inom flera nyckeltal. Till exempel har 90 procent av sjätteklassarna betyg i matematik och fler niondeklassare har gymnasiebehörighet till yrkesprogram än i de flesta andra kommuner i Sverige. Även andelen elever med gymnasieexamen ökar. Både flickor och pojkar står för ökningen.
- Tyresö hamnar på sjätte plats i Sverige vad gäller högst personalkontinuitet inom hemtjänsten, trots att kontinuiteten försämrats något mot föregående år. Tyresös äldre möter i snitt 10 personer från hemtjänsten mot 16 som är snittet för alla kommuner.
- Nio av tio brukare inom individ- och familjeomsorg anser att deras situation förbättrats efter kontakt med socialtjänsten i Tyresö. Det är en förbättring mot föregående mätning och i jämförelse med andra kommuner. Mest nöjda är kvinnor. Tyresö är också bland de 25 procent kommuner med lägst andel återaktualiserade personer i försörjningsstöd.
- Tyresö ligger fortsatt högt vad gäller antal aktiva barn och unga i idrottsföreningar. Könsskillnaden är marginell till skillnad mot andra kommuner där pojkar dominerar bland föreningsaktiva.
- Mer än sju av tio bilar i Tyresö kommuns fordonsflotta består av bilar som kan köra på ett bränsle från förnybara källor, vilket är betydligt högre än rikssnittet.
- Andelen ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter ligger betydligt högre än kommunsnittet. Under året har andelen ekologiska livsmedel minskat något till följd av kraftigt ökade livsmedelspriser och brist på vissa varor. Statistik för jämförelse med andra kommuner saknas för 2022 på grund av eftersläpning, men sannolikt har även andra kommuner påverkats på motsvarande vis.

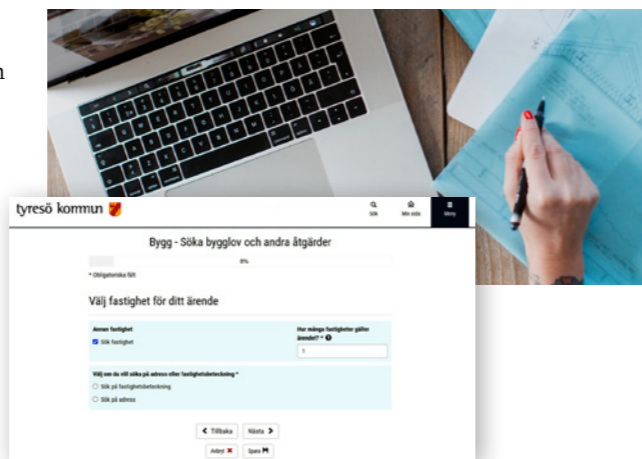
Tyresöbor är i regel mer nöjda med hur kommunen sköter utomhusmiljön jämfört med invånare i andra kommuner, 80 procent mot 70 procent.

² För de nyckeltal som saknar siffror för aktuellt år på grund av eftersläpning är principen att föregående års siffror används.

Områden med särskilt låga resultat

Tyresö kommun har nedanstående förbättringsområden där resultatet är lägre än snittet för andra kommuner i Sverige:

- Andelen elever med gymnasieexamen efter fyra år i kommunala gymnasieskolan är låg i jämförelse med andra kommuner, 43 procent. En förklaring är att Tyresö gymnasium har en högre andel elever i introduktionsprogram³ än genomsnittet i länet. Det tar generellt längre tid för elever i introduktionsprogram att slutföra sina gymnasiestudier. För att fler elever ska nå gymnasieexamen sätter kommunen in stödande insatser, gör Anpassningar och utvecklar hälsoarbetet.
- Färre äldre är nöjda med hemtjänst och särskilt boende jämfört med föregående mätning och snittet för riket. Kommunen har tillsammans med boende och anhöriga analyserat resultaten och vidtagit åtgärder bland annat för att öka den enskildes delaktighet i planeringen och genomförandet.
- Andelen elever på SFI (Svenska för invandrare) som klarar minst två kurser har minskat sedan 2016, från 49 till 13 procent. Trenden är samma för flertalet kommuner. Kvinnor har bättre studieresultat än män.

Tyresös invånare har blivit nöjdare med kommunens bygglovshantering, men det kan bli bättre.

- Handläggningstiden för bygglov 2021 låg betydligt högre än kommunsnittet. Under 2022 har ett omfattande utvecklingsarbete bedrivits för att förbättra detta och i kommunens mätning för 2022 är ärendena i balans.
- Kommunens nöjd-kund-index (NKI) mäter kundnöjdheten hos de företagare som varit i kontakt med kommunen inom något av områdena bygglov, brandskydd, miljö- och hälsoskydd, livsmedelskontroll eller serveringstillstånd. Tyresö kommuns resultat är nästan oförändrat jämfört med föregående år (från 72 till 71). Den största förbättringen står bygglov för som från föregående år ökat från 46 till 54. Nöjdheten med livsmedelskontroll har minskat från 77 till 73.

Genom att jobba mot det här målområdet bidrar kommunen framför allt till mål 5, 10 och 16 i Agenda 2030. Se även bilaga 2 Hållbarhetsredovisning.

³Introduktionsprogrammen ska ge obehöriga elever möjlighet att komma in på ett nationellt program, eller leda till att de kan få ett arbete.

Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla

Mål: Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster för de som bor, verkar och vistas här, nu och i framtiden. Målet uppfyllt: ● grönt

Kommunen har som ambition att skapa goda livsvillkor nu och i framtiden. Det anses som uppfyllt utifrån en sammanvägd bedömning av indikatorerna. Kommunens resultat inom delaktighetsindex har på ett år ökat från 58 till 71 procent. Alla förvaltningar, kontor, bolag rapporterar grönt och Tyresö placerar sig över eller i nivå med snittresultaten i Sverige i SCB:s årliga medborgarundersökning. Resultatet är högre än rikssnittet men inom vissa områden har kommunen inte riktigt nått samma resultat som förra året jämfört med det egna resultatet.

Mål:	Resultat År 2022	Resultat Delår 2	Resultat ÅR 2021	
Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster för de som bor, verkar och vistas här, nu och i framtiden	Grön	Grön	Gul	
Indikator förvaltningar/kontor/bolag:				
AOS	Genom stöd och förebyggande insatser till barn, vuxna och familjer främjas en trygg livssituation, ökad självständighet och goda livsvillkor.	Grön	Grön	Gul
BOU	Barn/elever/studerande ges en trygg och stödjande förskole- och skolmiljö med god arbetsro/studiero.	Grön	Grön	Gul
KOF	Tyresöborna erbjuds verksamheter som främjar psykisk och fysisk hälsa.	Grön	Grön	Grön
SBK	Vi levererar en samhällsbyggnadsstruktur som möter behovet hos Tyresöborna i dag och för kommande generationer.	Grön	Grön	Gul
SSK	Medborgarfokus genomsyrar verksamheternas arbete	Grön	Gul	Gul
Staber	Det vi levererar är värdeskapande för Tyresös kommuns organisation	Grön	Gul	Gul
Tybo	Nöjda hyresgäster	Gul	Gul	Gul
Ä00	Tyresöborna känner sig nöjda, trygga och delaktiga i vård- och omsorgsinsatserna som ges.	Gul	Gul	Grön

Att målet är uppnått visar sig på olika sätt inom olika verksamheter. På arbetsmarknads- och socialförvaltningen visar utvärdering av egna insatser, brukarundersökningar och synpunktshandling att förvaltningens insatser till barn, vuxna och familjer främjar en trygg livssituation, ökad självständighet och goda livsvillkor. I elev- och föräldraenkäten för förskolan och grundskolan har resultaten varit på en hög nivå de senaste åren och den uppåtgående trenden fortsätter inom alla områden. För förskolan är det ett resultat av ett aktivt arbete med utformandet

av lärmiljöer och det främjande arbetet för barns trygghet. Motsvarande enkät för grundskolan visar att en mycket stor del av eleverna trivs och är nöjda och trygga i skolan. Det brottsförebyggande samverkansarbetet som pågår med syfte att snabbt identifiera utmaningar och tillsammans kunna åtgärda dem visar också goda resultat. Se även bilaga 1 Brottsförebyggande.

Pandemirestriktioner och den höga frånvaron i början av året har påverkat äldre- och omsorgsförvaltningens leveransförmåga, vilket gett en

helårseffekt på resultatet. När frånvaron minskat har även leveransförmågan ökat. Erfarenheter från pandemin, att vara tvungna och därmed också hitta nya sätt att leverera på grunduppdraget, har varit en framgångsfaktor för att möta årets extra ordinära händelser. När snöoväder drog fram och allmänheten ombads hålla sig inne kunde kommunen minska påverkan för allmänheten tack vare uppfinningsrika medarbetare i hela kommunen som hittade nya sätt att leverera verksamhet till Tyresöborna. När kommunen drabbades av bränder samverkade medarbetare från hela kommunen för barnens bästa, vilket bland annat ledde till att viss skolverksamhet flyttade in i samma byggnad som de äldre, där barnen och de äldre sedan kunde klä julgranen tillsammans.

Uppföljning årsvisa indikatorer

		2022	2021
Delaktighetsindex (KKiK)		71	58
Medborgarundersökning (SCB)			
Kommunen är en bra plats att bo och leva på, andel (%)	Totalt	96.3	96.6
	Kvinnor	96.2	97.3
	Män	96.4	95.9
Kommunen sköter sina olika verksamheter bra, andel (%)	Totalt	89.7	90.3
	Kvinnor	94.0	91.6
	Män	85.8	89.2
Invånarnas möjlighet till insyn och inflytande över kommunens beslut och verksamheter är bra, andel (%)	Totalt	22.9	27.1
	Kvinnor	22.4	26.2
	Män	23.4	27.9
Kan rekommendera andra att flytta till kommunen, andel (%)	Totalt	78.5	81.0
	Kvinnor	78.0	85.0
	Män	78.9	76.7

Delaktighetsindex i KKiK och SCB:s medborgarundersökning

Av Tyresöborna tycker 96 procent att Tyresö är en bra kommun att bo och leva i och 79 procent kan rekommendera andra att flytta till Tyresö. När det gäller viljan att rekommendera andra att flytta till kommunen har det skett en liten minskning jämfört med tidigare år, men Tyresö ligger fortfarande över både riket (62,6 procent) och andra kommuner med liknande socioekonomi (72,5 procent). Kvinnor och män är lika nöjda med Tyresö.

Medborgarna har under året fått mycket större möjlighet att ha insyn, få information och vara delaktiga i hur kommunen styrs, vilka beslut som fattas och vad olika undersökningar gett för resultat via

kommunens webbplats. Delaktighetsindex⁴ har på ett år ökat från 58 till 71 procent. Några frågor har ändrats mellan åren, så siffrorna är inte helt jämförbara, men förbättringen är även ett resultat av kommunens arbete med att öka transparens och tillgänglighet. Inom området för medborgardialog har inte samma förbättring skett ännu. Detta syns i SCB:s årliga medborgarundersökning där resultatet avseende möjligheten till inflytande och att påverka beslut minskat, speciellt bland män. Även förtroendet för Tyresö kommun har minskat inom flera frågor. Under senare delen av 2022 arbetat med att öka kommuninvånarnas möjlighet till inflytande, exempelvis genom att införa tidig medborgardialog i byggprojekt, medskapande workshop med medborgare och att involvera barn och unga genom att hämta in deras synpunkter i frågor som berör dem. Detta är ett arbete som kommer att intensifieras under 2023.

Tyresö kommun har fortsatt höga betyg på frågan om ”hur kommunen sköter sina olika verksamheter?”. Hela 92 procent ger höga betyg för hur förskolan fungerar. För grundskolan är siffran 79 procent, vilket är högre än riksgenomsnittet, men något lägre än föregående år. Män är lite mer nöjda med förskolan jämfört med kvinnor.

Inom området Trygghet är Tyresö i nivå med övriga kommuner. Tyresöborna känner sig tryggare än rikssnittet med att det inte kommer ske en allvarlig samhällsstörning eller terrorhandling i kommunen, men oron för detta har ökat något även i Tyresö hos både kvinnor och män. I sitt bostadsområde känner sig Tyresöborna mer trygga både dag- och nattetid och oron att drabbas av inbrott har minskat. Den digitala utvecklingen för med sig fler områden att jobba med trygghet inom. Oron att bli utsatt för hot och trakasserier på nätet har ökat något under året. Något som sticker ut för Tyresö i ett antal av trygghetsfrågorna är att kvinnor och män har ungefär samma resultat, medan kvinnor i riket generellt har lägre resultat än männen. För att läsa mer om kommunens trygghetsarbete se bilaga 1 Brottsförebyggande.

Underhållet av den offentliga miljön, såsom skötsel av gator, gång- och cykelvägar, motionsanläggningar, parker, naturområden och badplatser utmärker sig med genomgående höga betyg. Hämtning av hushållsavfall och möjligheterna att återvinna är goda.

Förbättringsområden är att fler vill kunna återvinna avfall utan att använda bil. Utbudet av laddningsstationer för eldrivna fordon får det lägsta betyget av alla frågor i undersökningen. Fler laddstationer är

på gång, men utbyggnaden försenas av långa handläggningstider hos nätägaren.

Inom Svenskt Näringslivs årliga ranking av företagsklimat har Tyresö kommun gott resultat och är på plats 58 av 290 kommuner.

Målen i Agenda 2030 är sammankopplade och i leveransen av välfärdstjänster bidrar kommunen på olika sätt till alla mål i Agenda 2030 i sin helhet, med särskilt fokus på mål 1, 3, 4, 9, 11, 13, 15 och 16. För en utförligare redovisning av arbetet utifrån Agenda 2030, se bilaga 2 Hållbarhetsredovisning.

Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär

Mål: Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning sker inom den cirkulära ekonomins villkor – kostnadseffektiv och balanserad. Målet uppfyllt: ● grönt

Tyresö kommun ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet. Det anses som uppfyllt utifrån en sammanvägd bedömning av indikatorerna.

Uppföljning av sammanvägd bedömning

Mål:	Resultat ÅR 2022	Resultat Delår 2	Resultat ÅR 2021
Tyresö kommuns inköp, investeringar och resursanvändning sker inom den cirkulära ekonomins villkor – kostnadseffektiv och balanserad.	Grön	Grön	Grön
Indikator 1	Gul	Röd	Grön
Indikator 2	Grön	Grön	Grön
Indikator 3	Grön	Grön	Grön

Resultat för måluppfyllelsen görs utifrån en sammanvägd bedömning av de tre indikatorerna. För en mer utförlig förklaring av resultat och målmatriser, se bilaga 6. Se även bilaga 2 för hållbarhetsredovisning.

Genom att jobba mot det här målområdet bidrar kommunen framför allt till mål 7, 9, 11, 12, 13 och 15 i Agenda 2030. För en utförligare beskrivning av Tyresös Agenda 2030-arbete, se bilaga 2.

Resultat Förvaltning/kontor	Indikator 1	Indikator 2	Indikator 3
AOS	Grön		Grön
BOU	Grön		Grön
KOF	Grön		Grön
SBK	Röd		Grön
SSK	Grön		Grön
Staber	Grön		Gul
Tybo	Röd		Gul
ÄOO	Grön		Grön
TOTALT	Gul	Grön	Grön

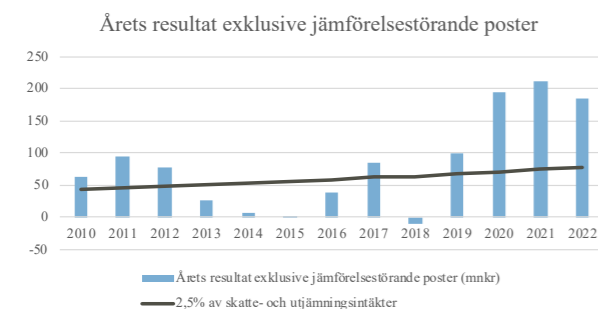
*Samlat resultat för kommunens förvaltningar/kontor/staber, det vill säga mätning sker endast på kommunens totala avvikelse mot budget.

⁴Delaktighetsindex baseras på kommunernas egna självskattningar av medborgarnas möjligheter till delaktighet och insyn. Måttet ingår i SKR:s undersökning Kommunens Kvalitet i Korhet (KKiK).

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet för Tyresö kommunkoncern för år 2022 uppgick till 141,1 mnkr. Det var en försämring sedan förra året då koncernens resultat var 205,3 mnkr.

Tyresö kommun redovisade ett resultat på 185 mnkr för 2022 vilket var betydligt högre än de budgeterade 34,2 mnkr. Resultatet motsvarar 5,9 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Jämfört med 2021, då kommunen redovisade ett överskott på 213,2 mnkr, var resultatet en försämring med 28 mnkr. Årets resultat visar en positiv avvikelse mot budget motsvarande 150,9 mnkr. Verksamhetens nettokostnad (drift och finansförvaltning) ligger på +50,2 mnkr mot budget. Det är främst den samlade nettokostnaden för kommunens verksamhetsområden som bidrar till den positiva avvikelsen mot budget (+43 mnkr). Detta trots engångskostnader motsvarande 47 mnkr inom samhällsbyggnad och äldreomsorgen. Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem bidrar med +96,2 mnkr i jämförelsen mot budget.

Kommunens samlade nettokostnader jämfört med föregående år ökade med 6,3 procent medan intäkterna från skatter och generella statsbidrag ökade med 5,0 procent. Nettokostnadsutvecklingen beror delvis på minskade intäkter för exploateringsverksamheten samt ökade kostnader för köp av verksamhet. Personalkostnaderna, som är kommunens största kostnadslag, ökade med 1,6 procent. Intäkter för bidrag och kostnadsersättningar ökade med 18 mnkr.

Kommunens verksamheter

Kommunens verksamhetsområden kostade 2 938 mnkr, en ökning med 177 mnkr eller 6,4 procent jämfört med föregående år. Utbildningsverksamheterna stod för 48 procent, och verksamheter för vård och omsorg stod för 32 procent. Övriga verksamheter stod således för 20 procent av kostnaden.

Barn- och utbildningsnämndens resultat på +16,4 mnkr har påverkats av lägre kostnader för förskoleplatser i kombination med ökad försäljning av förskole- och skolplatser till andra kommuner. Även erhållna statsbidrag har bidragit till det positiva resultatet.

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämndens resultat på +6,3 mnkr beror främst på ökad försäljning samt lägre kostnader för köp av utbildningsplatser. Även erhållna statsbidrag har bidragit till det positiva resultatet.

Arbetsmarknads- och socialnämndens resultat landar på +0,9 mnkr. Antalet externa placeringar har minskat till följd av förändrat arbetssätt. Tydliga processer som följer klienten och därmed minskar tiden inom socialtjänsten har gett resultat. Nämndens verksamheter har även lyckats motverka effekten av minskad extern finansiering genom att aktivt jobba med kostnaderna utan att påverka uppdraget.

Äldre- och omsorgsnämnden har ett resultat på +29,1 mnkr med stora överskott inom båda verksamhetsområdena. Lägre efterfrågan än förväntat inom vissa områden samt systematiska avtalsuppföljningar och vakanshållning av tjänster har gett resultat, men även erhållna statsbidrag bidrar till det goda resultatet. I utfallet finns en engångseffekt på ungefär 16 mnkr. Tyresö kommun har ersatt Tyresö Bostäder för upparbetade kostnader för projektering och upphandling i projektet ombyggnad av Björkbacken.

Kultur- och fritidsnämndens resultat landar på +6,3 mnkr. Vakanta tjänster under året samt ökade intäkter för uthyrning av lokaler bidrar till resultatet. Även lägre kostnader till följd av att Färdala gård inte blivit färdigställt under året påverkar.

Byggnadsnämnden visar ett negativt resultat på -3,3 mnkr till följd av lägre intäkter från flera stora projekt. Dessa projekt har inte genererat planerad mängd bygglovsansökningar då projekten pausats eller detaljplaner överklagats.

Samhällsbyggnadskontoret visar ett betydande negativt resultat på -36 mnkr. Engångskostnader på omkring 31 mnkr relaterade till investeringsprojekt och bränder i Bergfotens skola, Stimmets skola och förskolan Dalstugan bidrar till det negativa resultatet. Korrigerat för dessa är underskottet cirka 5 mnkr som delvis förklaras av högre priser på exempelvis energi, drivmedel, entreprenader, snöröjning samt minskade planintäkter och ökade kapitaltjänstkostnader.

Gemensam verksamhets resultat på +21,5 mnkr beror främst på att centrala medel inte förbrukats fullt ut. Stöd- och servicekontoret har dessutom lyckats att motverka effekten av ökade livsmedelspriser genom att effektivisera sitt arbete och detta bidrar till den positiva avvikelsen.

Tyresö Bostäder AB

Tyresö Bostäder AB:s koncern redovisade ett resultat på 7,3 mnkr för året jämfört med 10,9 mnkr föregående år.

Kommunens investeringar

(mnkr)	2022	2021	2020	2019
Bruttoinvesteringar	465	385	550	525
Nettoinvesteringar	410	371	522	462

Investeringarna uppgick till 410 mnkr netto. Bruttooutgifterna uppgick till 465 mnkr och inkomster till 55 mnkr. Omvandlingen i Östra Tyresö fortsätter göra det möjligt att bo permanent i området samtidigt som kommunen bygger ut vatten, avlopp och vägar. Det största pågående projektet är Etapp 8, Raksta. Exploateringsprojekten vid Norra Tyresö Centrum har under 2022 haft lite lägre takt, efter att etapp 1 slutförts. Flera detaljplaneprocesser pågår och världslaget samt pandemin har bromsat utvecklingstakten. Slutförandet av spänger vid Strandängarna och projekten vid Bollmorabacken har pågått under året. Södra Fornuddsparken har färdigställt under året.

Nettoutfall 2022	(mnkr)
Exploatering/omvandlingsområden	
Omvandling Östra Tyresö	69
Norra Tyresö Centrum	13
Strandängarna, spänger	12
Bollmorabacken	17
Bäverbäckens trafikområde	45
Södra Fornuddsparken	11
Verksamhetsinvesteringar	
Parkeringsgarage och avfallsterminal vid Ishallen	16
Ny ishall, Norra Tyresö Centrum	42
Färdala ridskola, stall och personalutrymme	34
Entré Alby och Tyresta	24
Funktionsprogram lärmiljö och utemiljö	22

I Strandängarna gjordes stranden mer tillgänglig för allmänheten genom ett nytt promenadstråk på spänger längs Erstaviken.

Södra Fornuddsparken rustades upp med nya sittplatser, ny belysning och nya grönskande planteringar.

De största verksamhetsinvesteringarna var ishallen, med parkeringsgarage och avfallsterminal, samt det nya stallet med personalutrymmen vid Färdala ridskola.

Det beslutade investeringsprogrammet är omfattande och sträcker sig med vissa beslut fram till 2034. Den totala budgeten för 2022 var enligt kommunplanen en nettobudget om 777 mnkr. Resultatet på 410 mnkr var lägre än budget för året. Orsaker till att investeringarna blev lägre än budgeterat:

- Läget i omvärlden och eftersläpning av pandemin har gjort att projekt bromsats upp.
- I några stora projekt har kvalitetsbrister upptäckts som måste utredas och åtgärdas innan projekten kan återuppta arbetet.
- I slutet av året beslutades att föra utgifter till driftredovisningen för projektering som inte kommer att genomföras eller där genomförandet kommer att ändras så pass mycket att projektering måste göras om.

Under 2022 fortsatte arbetet med att öka träffsäkerheten i prognoser för genomförandet av investeringarna. Världslaget och pandemin har även 2022 gett inbromsningseffekter som inte förutsågs vid budgetbeslutet inför året.

Finansiell analys

Analysmodell

Analysen av kommunens resultat, utveckling och ställning görs utifrån en modell som är vanlig inom det kommunala området och som innehåller fyra finansiella perspektiv: resultat, kapacitet, risk och kontroll. Nedan redovisas kommunens samlade bedömning av alla de fyra perspektiven.

Bedömningen av mål och indikatorer illustreras i färger där grönt betyder att målet är uppnått, gult

att målet är delvis uppnått och rött att målet inte är uppnått. Vissa indikatorer redovisas som en referens, utan att det finns någon målnivå. Dessa indikatorer får då ingen färg.

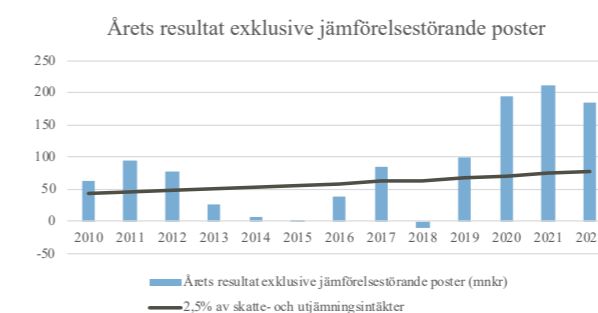
Detta avsnitt ger en överblick över nyckeltalen som ligger till grund för bedömningen av alla fyra finansiella perspektiv, även om varje perspektiv också beskrivs i egna avsnitt i årsredovisningen.

(mnr)	Resultat 2022	Mål 2022						
			2022	2021	2020	2019	2018	
Ekonomiskt resultat	Grön							
<i>Balans mellan intäkter och kostnader under året och över tiden</i>								
Koncernresultat (mnr)			141,1	205,3	218,2	141,3	-5,6	
Kommunens resultat (mnr)	Grön	34,2	185,0	213,2	193,9	99,0	-24,4	
Kommunens resultat exklusive jämförelsestörande poster/skatteintäkter ¹ (%)	Grön	2,5	5,9	7,2	6,8	3,6	-0,4	
Nettoinvesteringar (enligt kassaflöde) koncern (mnr)			400,2	480,8	617,3	589,1	600,9	
Nettoinvesteringar (enligt kassaflöde) kommun (mnr)			407,9	367,9	521,8	444,7	154,8	
Självfinansieringsgrad kommun (%)			83,0	96,1	61,3	48,4	56,7	
Kapacitet	Grön							
<i>Kapacitet att möta finansiella åtaganden</i>								
Soliditet koncern (%)			35,3	33,7	32,1	28,7	29,9	
Soliditet kommun (%)	Grön	> 32,0	41,6	40,1	37,5	32,9	35,5	
Soliditet kommun inklusive pensionsåtaganden (%)			26,5	23,2	19,0	11,4	9,5	
Eget kapital kommun (mnr)			1 852,1	1 667,1	1 453,8	1 130,6	1 045,7	
Långfristig låneskuld koncern (mnr)			3 010,0	3 092,3	2 972,3	2 872,8	2 454,9	
Långfristig låneskuld kommun (mnr)			1 270,0	1 220,0	1 100,0	1 000,0	680,0	
Långfristig låneskuld/skatteintäkter (%)			40,8	41,2	38,7	36,6	26,7	
Risk	Grön							
<i>Finns risker som kan påverka resultat och kapacitet?</i>								
Ränterisk - 1 procentenhets räntehöjning kostar (mnr)			12,7	12,2	11,0	10,0	6,8	
Primärkommunal skattesats			19,50	19,75	19,95	19,95	19,50	
Kontroll	Grön							
<i>Vilken kontroll har kommunen över den ekonomiska utvecklingen?</i>								
Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor (mnr)	Grön	0	42,5	79,7	85,0	23,9	-64,2	

Kommunens ekonomiska resultat för året, 5,9 procent, överträffade det långsiktiga finansiella målet om en resultatnivå på 2,5 procent. Kommunens finansiella ställning kan påverkas av vikande skatteunderlag, exempelvis beroende på en lågkonjunktur. I takt med att låneskulden ökar kan ekonomin även påverkas av stigande låneräntor. Det första kan kommunen hantera genom sina avsättningar till resultatutjämningsreserven, och den senare risken rörande finansiella kostnader har kommunen hanterat genom att förlänga räntebindningstiden under 2022. Därmed tar det en viss tid innan förändrade och stigande marknadsräntor får effekt i ökande finansiella kostnader. Kommunens förvaltningar och kontor lämnade ett betydande överskott jämfört med budget.

Sammanfattning finansiell analys

Kommunen gör ett bra resultat på 185 mnr. Även resultatet under den senaste femårsperioden har i snitt varit bra och gör att kommunen uppfyller kravet på en långsiktigt god ekonomisk hushållning och budget i balans. Det ligger även långt över målet om ett samlat överskott på 2,5 procent i relation till skatteintäkter och generella statsbidrag. Se bild nedan:

Kommunen har ökat låneskulden under året med 50 mnr, men det goda kassaflödet har gjort det möjligt att finansiera över 80 procent av de kommunala investeringarna med egna medel istället för med lån.

Räntorna har stigit under 2022, men det har ännu inte slagit igenom i så hög grad i form av ökade

räntekostnader eftersom kommunen har en relativt stor andel fasträntelån som löper under flera år. Korta lån till rörlig ränta är delvis skyddade med räntetak som löste ut under slutet av år 2022. Under 2023 kommer högst sannolikt kostnaderna för lån att öka gradvis i takt med att äldre lån går till förfall och refinansiering sker till en högre räntenivå.

Risker och konsekvenser

Riskhanteringen är en del i kommunens planering och uppföljning och bidrar till att verksamheten når sina mål, se Tyresö kommuns plan för styrning, planering och uppföljning⁵. Det bidrar även till att informationen och rapporteringen om verksamheten och ekonomin är tillförlitlig och rättvisande samt att verksamheten efterlever lagar, regler, avtal med mera.

En riskhantering som förebygger, upptäcker och åtgärdar fyller sin funktion och är ändamålsenlig. Det innebär att det finns bestämda processer och rutiner som följs och följs upp.

Riskhantering är en process som består av fyra steg:

1. Inventera risker
2. Bedöma risker
3. Åtgärda risker
4. Följa upp risker

⁵ Kommunfullmäktige (2022) Tyresö kommuns plan för styrning, planering och uppföljning, dnr 2021/KS 0246

Det är centralt att medarbetare är delaktiga i arbetet med riskhantering. Arbetet kräver god kännedom om verksamheten och de mål, uppdrag, bestämmelser och yttre aspekter som påverkar verksamhetsområdet. Identifierade risker värderas utifrån hur sannolikt det är att risken inträffar och vilken konsekvens det får om den inträffar. Bedömningen sker utifrån en skala på 1–5, där ett högre värde innebär högre sannolikhet eller konsekvens. Det högsta sammantagna riskvärdet är 25 (risk = sannolikhet x konsekvens, det vill säga 1–25). Risker med riskvärde 9 och högre åtgärdas och förs in i riskhanteringsplanen⁶. Risker med ett riskvärde 15 och högre lyfts dessutom till ledningen för respektive förvaltning, kontor eller bolag där de värderas samlat för hela verksamheten. Om riskvärdet fortsatt bedöms vara 15 och högre lyfts risken vidare till nämnd.

Risker med ett riskvärde 20 och högre ska värderas samlat för hela kommunen och följs upp till kommunfullmäktige i samband med delårsrapporter och årsredovisning. I samband med uppföljningen görs även en inventering av nya risker som tillkommit under året. Syftet med uppföljningen är att ta reda på om åtgärderna genomförts och följa upp om de har haft avsedd effekt på risken.

I tabellen nedan redovisas kommungemensamma risker med ett riskvärde på 20 och över. Risker med ett riskvärde på 20 och över som rör en förvaltning/nämnd redovisas också. Liknande risker som förekommer på flera förvaltningar redovisas samlat under samma risk. Planerade åtgärder följs upp genom att markera rött, gult och grönt beroende på om åtgärden kopplad till risken är försenad, påbörjad eller genomförd.

Typ av risk	Risk	Åtgärd	Bedömning	Kommentar
Medarbetare	Hög arbetsbelastning	<ul style="list-style-type: none"> Aktivt systematiskt arbetsmiljöarbete med fokus på arbetsbelastning, att omfördela arbetsuppgifter och ersätta frånvarande personal med vikarier. Tyresö Bostäder har en ny rutin för uppföljning och åtgärdsplan av arbetsmiljörisker som ska finnas på plats den 1 mars 2023. 	Grön	Hög arbetsbelastning i början av året tid på grund av pandemin och sjukfrånvaro. Riskvärdet har sänkts under året.
	Brister i arbetsmiljön på grund av otillräcklig lokaltillgång och lokalkvalitet (ÅON och ASN) i delar av kommunens lokaler, medan det finns utrymme i andra delar.	<ul style="list-style-type: none"> Tillämpa utökad distansarbete där det går. Omlokalisering av medarbetare där lokaler finns. 	Gul	Frågan hanteras på kommunövergripande nivå.
Kvalitet	Komplexa utmaningar kräver andra arbetssätt mellan olika verksamheter och externa parter.	<ul style="list-style-type: none"> Hitta och ställa om till arbetssätt som bättre möter behoven. 	Gul	
	Förseningar i införandet av nya verksamhetssystem.	<ul style="list-style-type: none"> Säkerställa att startade projekt genomförs inom tidsram och resurssätts. 	Röd	

⁶I riskhanteringsplanen dokumenteras risker och åtgärder. Riskhanteringsplanen ska följa arbets- och beslutsordningen som är beslutad i Tyresö kommuns plan för styrning, planering och uppföljning.

Typ av risk	Risk	Åtgärd	Bedömning	Kommentar
Leverans	Ökad kriminalitet och missbruk bland barn och unga, även risk för ökad nyrekrytering.	<ul style="list-style-type: none"> Brottsförebyggande skolnätverk Bibehållen förstärkning av fältassistenter och mobila teamet. Samordnat arbetssätt används av vuxenheten och enheten för barn och unga inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Strukturerad samverkan mellan socialtjänsten, fritidsverksamheten, skolan och polisen. Tidiga samordnade insatser och samordnad individuell plan (SIP) som är strukturerad Främjande och förebyggande arbete med elevassistenter och elevvärdar. Fler socialpedagoger vid rastverksamhet. Informationsinsatser. Bevaka medel för brottsförebyggande arbete. Föräldrastödsinsatser. Våldsförebyggande kommunövergripande handlingsplan avseende skolor. Snabbare lagföring av ungdomar – samverkan mellan socialtjänst och polis. 	Grön	Insatser pågår gemensamt från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, barn- och utbildningsförvaltningen, kultur- och fritidsförvaltningen och kommunstyrelseförvaltningen. Uppskattat och fungerande brottsförebyggande nätverk, samverkan med flera olika aktörer. Fältassistenter samarbetar med barn- och utbildningsförvaltningen.
	Kommunen kan inte möta ökade krav från både registrerade och myndigheter gällande informationssäkerhet och dataskydd på grund av resurs- och kunskapsbrist.	<ul style="list-style-type: none"> Kunskaphöjande information och säkerhetsutbildning. Webbutbildning blir obligatorisk för alla. Särskild utbildning för chefer Översyn av personuppgiftsbiträdesavtal Ha med dataskyddsfrågor i upphandlingsprocessen redan i förstudiefasen. Tydlig målararkitektur för den samlade IT-plattformen med tillhörande säkerhetsprinciper. 	Gul	Förstärkning av personal som arbetar med dataskydd och säkerhetssamordning. Informationssäkerhetssamordnare avslutade sin anställning under året och rekrytering pågår av ny medarbetare.
	Cyberattacker	<ul style="list-style-type: none"> Robusthet mot överbelastningsattacker Säkerheten avseende åtkomst till kommunens system för att förhindra att obehörig får tillgång. Extern granskning har genomförts av kommunens IT-säkerhetsfunktioner. Ökade utbildningsinsatser avseende cyber- och informationssäkerhet. 	Grön	Det har förekommit ökat anlagda bränder i kommunens verksamheter. Det finns en god samverkan mellan verksamhetsområden i samband med bränderna samt med andra förvaltningar. Kommunövergripande analys med omvärldsbevakning ska göras för att kunna bryta trenden.
	Föreningar kan inte bedriva sin verksamhet på grund av försening i byggandet av den nya ishallen och svårigheter att upprätthålla isen i den gamla.	<ul style="list-style-type: none"> Kontinuerlig dialog och uppföljning med projektledare. Samverkan med närliggande kommuner om möjligheter till istider för föreningslivet. 	Grön	
	Anlagda bränder	<ul style="list-style-type: none"> Kameraövervakning, larm, belysning. Vuxennärvaro utomhus. Uppdaterade krishanteringsplaner. 	Grön	Det har förekommit ökat anlagda bränder i kommunens verksamheter. Det finns en god samverkan mellan verksamhetsområden i samband med bränderna samt med andra förvaltningar. Kommunövergripande analys med omvärldsbevakning ska göras för att kunna bryta trenden.
	Välfärdsbrott	<ul style="list-style-type: none"> Genomföra åtgärder utifrån revisionsrapport. Strategi och handlingsplan för att förebygga och hantera välfärdsbrott upprättas. 	Grön	Handlingsplanen är framtagen inom områden där riskerna är som störst.

Typ av risk	Risk	Åtgärd	Bedömning	Kommentar
Ekonomi	Ökade kostnader (energi, material, livsmedel med mera), med anledning av inflationen och kriget i Europa.	<ul style="list-style-type: none"> En beredskap för snabb omställning genom regelbunden uppföljning och aktiv omvärldsbevakning. Nära dialog med leverantörer och förändringar i avtal där det är möjligt. Minska energiförbrukningen Analysera konsekvenser och vidta åtgärder inom samtliga verksamheter. 	Gul	

Borttagna sedan delårsrapport 2 till följd av sänkt riskvärde

- För högt antal medarbetare per chef inom äldre- och omsorgsförvaltningen
- Internkontrollplan saknas för delar av verksamheten inom Tyresö Bostäder
- Sociala konsekvenser av pandemin

Finansiella risker och riskhantering

Kommunkoncernens finanspolicy anger inriktning för skuldförvaltning och övriga finansiella risktaganden. Målet för skuldförvaltningen är att genom aktiv upplåning minimera kostnaderna i förhållande till bindningstid och tillräcklig likviditet. Syftet är att trygga finansieringen på både kort och lång sikt genom stabilitet och förutsägbarhet vad gäller framtida räntekostnader.

Ränterisk och refinansieringsrisk ska kommunen hantera under fastställda begränsningar.

Ränterisk

Finanspolicyen reglerar kommunens ränterisk. För att begränsa ränterisken ska medelräntebindningstiden i låneportföljen inklusive eventuella derivat vara mellan 1,5 och 4,0 år med strävan efter en jämn förfallostruktur. En jämn förfallostruktur innebär att minst ett lån eller derivat ska förfalla varje kalenderhalvår fram till datum för medelräntebindningstiden.

Kommunkoncernens upplåning uppgick vid bokslutet till 3 010 mnkr (3 092 för 2021), varav 1 270 mnkr avser kommunen och 1 740 mnkr avser Tyresö Bostäder AB.

Kommunens upplåning hade vid bokslutet en genomsnittlig räntebindningstid på 2,9 år. 150 mnkr har tre månaders räntebindning varav 100 mnkr

är säkrade med en räntetak-option som löper till oktober 2023. Medelräntan var 1,02 procent inklusive optionskostnaden på balansdagen. Då kommunen hade 1 270 mnkr i lån vid utgången av 2022 innebär 1 procentenhets ökad ränta en ökad räntekostnad med 12,7 mnkr.

Tyresö Bostäder AB hade vid bokslutet en räntebindningstid på 2,5 år och medelräntan var 1,21 procent på balansdagen. Det ger en vägd räntebindningstid för kommunkoncernen på 2,66 år och en medelränta på 1,10 procent inklusive derivat.

Finansieringsrisk

Kommunens upplåning hade vid bokslutet en kapitalbindningstid på 2,92 år, för Tyresö Bostäder AB:s koncern var siffran 2,13 år vilket ger en vägd kapitalbindningstid för kommunkoncernen på 2,46 år. Förvaltningen syftar till att fördela lånens förfalldag i framtiden för att minska finansieringsrisken.

Övriga finansiella risker

Kommunkoncernen har idag inga placeringar av likviditet. Likviditeten är stabil och justeras genom upplåningen. Huvuddelen av upplåningen är hos Kommuninvest som bedöms som en mycket stabil motpart och som historiskt har kunnat ge krediter även när affärsbankerna har stoppat utlåningen. Likviditetsrisken bedöms som liten. Kommunkoncernen har totalt utestående långfristiga fordringar på 26,5 mnkr varav huvuddelen avser finansiella derivat och gatukostnadslån som är säkrade i fastigheters värde, därför bedöms kreditrisken som försumbar. Kommunkoncernen har inte heller några finansiella placeringar eller positioner i utländska valutor och därmed inga valutarisken.

Pensionsförpliktelser

Kommun och koncern mnkr, inklusive särskild löneskatt	2020	2021	2022
Avsättning	360,5	406,9	426,9
Ansvarsförbindelse	718,1	702,3	674,0
Totala pensionsförpliktelser	1 078,6	1 109,2	1 100,9
Pensionsförpliktelse tryggad i pensionsförsäkring	0,0	0,0	0,0
Pensionsförpliktelse tryggad i pensionsstiftelse	0,0	0,0	0,0
Summa pensionsförpliktelse	1 078,6	1 109,2	1 100,9
Finansiella placeringar avseende pensionsmedel	0,0	0,0	0,0
Summa förvaltade pensionsmedel	0,0	0,0	0,0
FINANSIERING			
Återlåning i verksamheten	1 078,6	1 109,2	1 100,9
Konsolideringsgrad (%)	0,0	0,0	0,0

I och med att kommunen inte förvaltar pensionsmedel, utan återlämnar hela beloppet, har kommunen inga riktlinjer för förvaltningen av pensionsmedel. Därför redovisas inte heller marknadsvärdena för dessa.

Kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning

Kommunfullmäktiges riktlinjer för god ekonomisk hushållning gäller sedan den 23 april 2020 och ska följas upp i samband med årsredovisningen.

Finansiellt mål

I kommunplanen inför 2022 fastställde fullmäktige dessa två finansiella mål för kommunen:

1. Kommunens resultat ska över en mandatperiod uppgå till 2,5 procent av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag.

Indikator	Resultat	Målnivå	Bedömning
Medelvärdet för balanskravsresultatet som andel av skatteintäkter, utjämningsbidrag och generella statsbidrag. Mätning sker för innevarande och de tre föregående åren.	3,3 %	≥ 2,5 %	Grön

2. Kommunen ska över tid ha en balanserad ekonomisk ställning.

Indikator	Resultat	Målnivå	Bedömning
Kommunens soliditet exklusive pensionsåtagande intjänat före 1998.	41,6 %	≥ 32 %	Grön

Lokala riktlinjer för reservering till resultatutjämningsreserven (RUR)

Vid årsboksluten 2019, 2020 och 2021 avsatte Tyresö kommun totalt 100 mnkr till RUR. År 2022 avsattes ytterligare 50 mnkr till reserven. Avsättningarna följer de lokala riktlinjerna.

Uppföljningen

Uppföljningen visar att kommunen under 2022 i hög grad uppfyllt de mål och förutsättningar som beskrivs i kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning.

Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten

Kommunplan och uppföljning

Kommunfullmäktige ansvarar för kommunens övergripande och långsiktiga styrning genom att ange övergripande mål, inriktning och omfattning i *kommunplanen*. Kommunstyrelsen verkställer kommunfullmäktiges beslut och ska dessutom utöva tillsyn över nämnder och bolag. Det är kommunstyrelsen som fastställer formerna för hur verksamheter och ekonomi ska följas upp och rapporteras. Kommunstyrelsens uppföljning till fullmäktige sker genom delårsrapporter och årsredovisning. Delårsrapporterna upprättas var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti. De ska innehålla resultat och ekonomiska prognoser för drift- och investeringsbudget samt redovisa måluppfyllelse och följa upp risker. Årsredovisning görs vid varje årsskifte.

Nämndplan och förvaltningsplan

Nämnderna beslutar om en årlig *nämnd- och förvaltningsplan* med mål för de verksamhetsområden de ansvarar för. Nämnderna är ansvariga för sina verksamheter och ska följa upp verksamheter och ekonomi i tillräcklig omfattning. Nämnderna ska liksom kommunstyrelsen lämna delårsrapport var fjärde månad per den 30 april och den 31 augusti och en verksamhetsberättelse vid årets slut. Delårsrapporten ska innehålla resultat, ekonomiska prognoser, bedömning av måluppfyllelse och uppföljning av risker. Den ska även innehålla status på uppdrag och förslag på åtgärder som nämnden ska vidta vid avvikelser.

Både nämnderna och kommunstyrelsen följer upp verksamhetens ekonomi och mål varje månad, förutom i januari och juni. Förutom att redovisa månadsvisa ekonomiska prognoser och uppföljning av de övergripande målen, ska nämnderna varje månad redovisa investeringar, viktiga händelser och status på uppdrag. Om någon nämnd bedömer att de inte kommer att nå målen ska de rapportera risker, avvikelser och åtgärder till kommunstyrelsen så snart det är möjligt.

Förutom att bidra till de övergripande målen i kommunplanen ska nämnderna säkerställa att de uppfyller de krav som ställs i lagar och andra styrdokument. Uppföljning och analys baseras på egenkontroll, riskhantering och avvikelshantering. Nämndernas delårsrapporter och verksamhetsberättelser beslutas i nämnden och rapporteras därefter till kommunstyrelsen och

kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen utövar tillsyn över nämnderna.

Bolagsstyrelsen är ansvarig för sin verksamhet. Bolagen ska lämna delårsrapport per den 30 april och den 31 augusti med uppföljning av mål, investeringar och risker, samt lämna årsredovisning efter årets slut. Bolagen ska i samband med årsredovisning lämna en redogörelse för hur de uppfyller det kommunala ändamålet med verksamheten. Även bolagen rapporterar månadsvis enligt samma struktur som nämnderna ovan.

Nämnderna ska årligen se över sina taxor och avgifter för att säkerställa att avgiftsintäkterna bidrar till verksamheternas finanser. Nämnderna föreslår sedan taxor och avgifter till kommunfullmäktige som fastställer dem.

Kontors- och enhetsplan

Utifrån kommunplanen och nämndplanerna tar verksamheterna fram enhetsplaner där arbetsgrupperna tillsammans beslutar om mål utifrån syftet med verksamheten och hur de ska bidra till mål på nivån ovanför, och på så sätt bidra till att nå kommunens gemensamma vision. Mål och indikatorer på varje nivå följs upp kontinuerligt i månadsrapporter, delårsrapporter och årsredovisning samt i nämndernas verksamhetsberättelser.

Riskhantering och internkontroll

Kommunfullmäktige har fastställt riktlinjer som omfattar hela processen från riskanalys till uppföljning och återrapport. Kommundirektören har beslutat om gemensamma rutiner för riskhantering, som förtydligar processen för riskanalys, det vill säga inventering, bedömning samt beslut om åtgärder för att hantera och förebygga risker. Resultatet ska redovisas i en riskhanteringsplan som nämnderna fastställer i sina nämndplaner. Uppföljning redovisas i delårsrapporter och verksamhetsberättelser.

Kommunstyrelsen har beslutat om en utvecklad uppföljningsplan. Utifrån kommunstyrelsens uppsiktsplikt ska kommunstyrelseförvaltningen årligen göra en samlad analys av arbetet med riskhantering och internkontroll, där även Tyresö Bostäders arbete ingår. Analysen ska redovisas i kommunstyrelsen. Riskhantering och internkontroll ska följas upp flera gånger per år och uppföljningen ska redovisas i både verksamhetsberättelse, delårsrapporter och årsredovisning.

Väsentliga personalförhållanden

Väsentliga personalförhållanden	2022	2021	2020
Antal månadsavlönade (alla anställningsformer)			
Totalt	2769	2748	2671
Kvinnor	2089	2122	2064
Män	680	626	607
Antal timmar arbetade av timanställda omräknat till årsarbetare			
Totalt	183,8	200,2	192,8
Kvinnor	121,9	131,5	125,5
Män	61,8	68,7	67,3
Antal månadsavlönade tillsvidareanställda			
Totalt	2507	2487	2423
Kvinnor	1918	1948	1902
Män	589	539	521
Antal månadsavlönade tillsvidareanställda omräknat till heltidstjänster (årsarbetare)			
Totalt	2 427	2401	2336
Kvinnor	1 857	1875	1830
Män	570	526	506
Andel månadsavlönade tillsvidareanställda som arbetar heltid, procent			
Totalt	88	87	87
Kvinnor	88	86	85
Män	90	92	91
Könsfördelning, procent (avser alla anställda, alla anställningsformer)			
Andel kvinnor av alla anställda	75	77	77
Andel kvinnor av alla chefer	75	72	71
Sjukfrånvaro i procent av ordinarie arbetstid (avser alla månadsavlönade, alla anställningsformer)			
Total sjukfrånvaro	8,3	8,5	9,8
>= 60 dagar	38,6	40,3	38,1
Kvinnor	8,8	9	10,4
Män	6,5	6,7	7,5
< 29 år	7,3	9,4	9,4
30-49 år	7,5	7,9	9,1
50-66 år	9,5	8,9	10,6
Kommunens direkta kostnader för sjuklön, mnkr			
Totalt	31,5	34,8	37
Total personalomsättning			
<small>(antal tillsvidareanställda som har slutat under året dividerat med genomsnittligt antal tillsvidareanställda under året) Avgångsorsak: egen uppsägning, pension, uppsägning från arbetsgivaren, hel sjukersättning eller dödsfall.</small>			
Total personalomsättning, procent	14,86	11,9	12,1

Personalomsättning

Personalomsättningen har ökat och 2022 års nivå är i paritet med 2019 års nivå, det vill säga tiden före covid-19-pandemin. 2020 och 2021 visar på lägre andel

medarbetare som lämnar arbetsgivaren på egen begäran vilket skulle kunna härledas till den då pågående pandemin som gav en låg rörelse på arbetsmarknaden.

Balanskravsresultat

Balanskravsutredning (kronor)	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	185 034 869	213 233 689
- Samtliga realisationsvinster	-5 096 354	-6 971 724
+ Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet		
+ Justering för realisationsförluster enligt undantagsmöjlighet		
+/- Orealiserade vinster och förluster i värdepapper		
+/- Återföring av orealiserade vinster och förluster i värdepapper		
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	179 938 515	206 261 965
- Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	-50 000 000	-25 000 000
+ Användning av medel från resultatutjämningsreserv		
BALANSKRAVSRESULTAT	129 938 515	181 261 965

Under årsboksluten 2019, 2020 och 2021 har kommunen avsatt totalt 100 mnkr till resultatutjämningsreserven. År 2022 avsatte kommunen ytterligare 50 mnkr till reserven. Det innebär att resultatutjämningsreserven uppgår till 150 mnkr. Enligt lagen får kommunen högst avsätta den del av resultatet som överstiger 1 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning, till resultatutjämningsreserven. Förutsättningen är att kommunen har positivt eget kapital inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser, vilket Tyresö har. Enligt kommunens riktlinjer för resultatutjämningsreserven får den maximalt uppgå till 150 mnkr.

Andra väsentliga förhållanden

Barnbokslut

Den 1 januari 2020 blev barnkonventionen svensk lag och Tyresö kommun arbetar för att tillgodose barnrättsperspektivet enligt barnkonventionen. Kommunen gör därför ett kommunövergripande barnbokslut (se bilaga 3 Barnbokslut) och även barnbokslut inom varje nämnd (se nämndernas verksamhetsberättelser). Barnboksluten syftar till att redovisa hur beslut och insatser har påverkat barns och ungas livssituation i Tyresö kommun, utifrån barnkonventionen.

Hållbarhetsredovisning

Agenda 2030 är hela världens gemensamma färdplan för en hållbar utveckling och syftar till att utrota fattigdom, stoppa klimatförändringar och skapa fredliga och trygga samhällen. De 17 globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030 är ett ramverk för såväl nationellt som lokalt hållbarhetsarbete. I Tyresö kommun är Agenda 2030 integrerad i kommunens styrnings- och ledningssystem och beskriver den långsiktiga planen för en hållbar utveckling. Kommunens prioriteringar tydliggörs i visionen som beskriver målet med allt som görs av och i kommunen. Hållbarhetsredovisningen (se bilaga 2) beskriver hur utvalda nyckeltal i Agenda 2030 har utvecklats i kommunen jämfört med tidigare år samt en fördjupad redovisning av kommunens arbete för en omställning till cirkulär ekonomi och att bli en klimatneutral kommun.

Särskilda uppdrag

Kommunfullmäktige har i kommunplanen för 2022 fastställt fem kommungemensamma uppdrag. Uppdragen spänner över förvaltningsgränserna och innebär att nämnder och förvaltningar samverkar för att nå dem. Två av uppdragen är gröna, det vill säga ligger i fas med planeringen. Tre uppdrag är påbörjade men inte slutförda enligt plan, därför är de gula.

De särskilda uppdragen redovisas närmare i bilaga 4 Särskilda uppdrag.

Förväntad utveckling

Sveriges kommuner och regioner står inför en omställning för att möta förändrade förutsättningar, både på kort och lång sikt. De negativa konjunktursutsikterna och den höga inflationen har kommit snabbt och ger ett bekymmersamt läge i de flesta kommuner och regioner. Kommunsektorn behöver nu både hantera ett ekonomiskt tufft läge samtidigt som utmaningen med att hitta arbetskraft med rätt

kompetens är svår på många håll och ökar väsentligt kommande år. Inte sällan ställs krav på att öka bemanningen och höja kompetensen, men den demografiska utvecklingen innebär att det kommer vara svårt att hitta personal att anställa. Samtidigt är inte mer pengar lösningen på alla problem. Angreppssättet handlar snarare om att våga prova nytt och att hitta nya lösningar på komplexa problem.

För att hantera situationen vidtar kommuner och regioner olika åtgärder som anpassas utifrån de lokala utmaningarna, behoven och förutsättningarna. Det handlar bland annat om att effektivisera och bromsa de ökade behoven av välfärd med hjälp av förebyggande arbete. Det krävs också nya arbetssätt, bland annat genom att nyttja digital teknik, stärka arbetsmiljön och skapa förutsättningar för fler att arbeta längre och heltid⁵. Även Tyresö kommunkoncerns verksamheter och ekonomi påverkas av detta.

Kommunens förmåga att anpassa verksamheten till förändrade förutsättningar med bibehållen leveransförmåga, kvalitet och god arbetsmiljö kommer att vara avgörande för hur väl vi lyckas möta omvärldens allt snabbare förändringar och behov. Kommunens verktyg framåt för att lyckas är att tillämpa ett tillitsfullt ledarskap, fortsätta arbetet med ständiga förbättringar och hitta smartare arbetssätt på förvaltningarna för att nå målen, samt att jobba målsökande och innovativt. En mycket viktig del i arbetet är medskapande med invånare för att bli träffsäkra i att göra rätt saker och därmed säkra att resurserna optimeras.

⁵SKR:s [Ekonomirapporten-december-2022.pdf](#)

Ekonomiska rapporter

Resultaträkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Verksamhetens intäkter	2	699,5	723,4	964,4	967,9
Verksamhetens kostnader	3	-3 465,5	-3 330,5	-3 679,6	-3 498,4
Avskrivningar	4	-153,6	-140,3	-224,9	-208,6
Jämförelsestörande poster		-	-	-	-
Verksamhetens nettokostnad		-2 919,6	-2 747,4	-2 940,2	-2 739,1
Skatteintäkter	5	2 749,6	2 635,9	2 749,6	2 635,9
Generella statsbidrag och utjämning	6	361,1	326,8	361,1	326,8
Verksamhetens resultat		191,1	215,3	170,5	223,7
Finansiella intäkter	7	11,6	9,1	4,6	1,9
Finansiella kostnader	8	-17,7	-11,2	-34,0	-20,2
Jämförelsestörande finansiella poster		-	-	-	-
Resultat efter finansiella poster		185,0	213,2	141,1	205,3
Extraordinära poster		-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT		185,0	213,2	141,1	205,3

Balansräkning

(mnkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
TILLGÅNGAR					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Materiella anläggningstillgångar					
Mark, byggnader och anläggningar	9	3 753,8	3 436,5	6 194,4	5 962,5
Maskiner och inventarier	10	94,0	85,3	99,0	92,8
Finansiella anläggningstillgångar	11, 12	112,2	110,9	79,9	61,8
Bidrag till statlig infrastruktur		-	-	-	-
Omsättningstillgångar					
Förråd och exploateringsfastigheter	13	28,8	54,1	28,8	54,1
Fordringar	14	346,3	254,6	396,1	264,1
Kortfristiga placeringar					
Kassa och bank	15	118,4	220,7	120,5	323,0
Summa omsättningstillgångar		493,6	529,3	545,5	641,2
SUMMA TILLGÅNGAR		4 453,7	4 162,1	6 918,7	6 758,3
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	16				
Årets resultat		185,0	213,2	141,1	205,3
Resultatutjämningsreserv		150,0	100,0	150,0	100,0
Övrigt eget kapital		1 667,1	1 453,8	2 300,4	2 069,9
Summa eget kapital		1 852,1	1 667,1	2 441,6	2 275,3
Avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	17	426,9	406,9	426,9	406,9
Andra avsättningar, skatter i bolagen	18	0,2	0,2	57,3	56,2
Skulder					
Långfristiga skulder	19	1 365,8	1 373,0	2 647,9	2 868,6
Kortfristiga skulder	20	808,6	714,9	1 345,0	1 151,3
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		4 453,7	4 162,1	6 918,7	6 758,3
PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER					
Panter och därmed jämförliga säkerheter		-	-	-	-
Ansvarförbindelser					
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder och eller avsättningar	21	674,0	702,3	674,0	702,3
Övriga ansvarförbindelser	22	1 885,9	2 018,5	145,9	146,3
Hyres- och leasingåtaganden	23	531,0	444,1	495,4	401,7
SUMMA PANTER OCH ANSVARFÖRBINDELSER		3 090,9	3 164,9	1 315,3	1 250,2
Soliditet (exkl. panter och ansvarförbindelser)		41,6%	40,1%	35,3%	33,7%
Soliditet (inkl. pensionsförpliktelser)		26,5%	23,2%	25,5%	23,3%

Kassaflödesanalys

(mnkr)	Not	Kommunen		Koncernen	
		Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		185,0	213,2	141,1	205,3
Justering för övr ej likviditetspåverkande poster	24	49,8	311,4	75,1	601,5
Övriga likviditetspåverkande poster	25	-8,9	-8,1	-8,9	-8,1
Medel från verksamh. före förändr. av rörelsekapital		225,9	516,5	207,3	798,8
Ökning (-) / Minskning (+) av långfristiga fordringar	12	3,3	3,3	-13,4	3,5
Ökning (-) / Minskning (+) av kortfristiga fordringar	14	-91,8	-65,9	-132,1	-31,9
Ökning (-) / Minskning (+) av förråd	13	25,3	4,6	25,3	4,6
varav årets förändring av exploateringsfastigheter		25,7	5,3	25,7	5,3
Ökning (+) / Minskning (-) av kortfristiga skulder	20	93,8	-235,1	193,7	-417,3
Kassaflöde från den löpande verksamheten		256,4	223,5	280,8	357,8
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investeringar i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Försäljning av immateriella anläggningstillgångar		-	-	-	-
Investeringar i materiella anläggningstillgångar		-464,9	-384,3	-455,8	-487,4
Försäljning av materiella anläggningstillgångar		6,3	7,1	6,3	0,7
Förvärv av finansiella tillgångar		-4,6	-4,6	-4,6	-4,6
Avyttring av finansiella tillgångar		0,0	0,2	0,0	0,2
Bidrag till investeringsverksamheten		55,3	13,8	53,9	10,5
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-407,9	-367,9	-400,2	-480,8
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Ökning (+) / Minskning (-) av låneskuld *)	19	50,0	120,0	-82,3	120,0
Amortering av skulder för finansiell leasing		-0,8	-0,9	-0,8	-0,9
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		49,2	119,1	-83,1	119,1
Årets kassaflöde		-102,3	-25,4	-202,5	-3,9
Likvida medel vid årets början	15	220,7	246,1	323,0	326,9
Likvida medel vid årets slut	15	118,4	220,7	120,5	323,0
Förändring av likvida medel		-102,3	-25,4	-202,5	-3,9

*) Lån som innehas med avsikten att löpande omsättas hos samma långivare nettoredovisas.

Noter

Not 1 Redovisningsprinciper

Kommunen

Kommunens redovisning är upprättad i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR). Samma redovisningsprinciper och beräkningsmetoder har använts i delårsrapporten som i den senaste årsredovisningen.

Intäkter redovisas när de kan beräknas på ett tillförlitligt sätt och det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillfalla kommunen. Periodiseringar av inkomster och utgifter sker enligt god redovisningssed i enlighet med RKR R2.

Fordringar upptas till det belopp som beräknas inflyta.

Tillgångar och skulder upptas till anskaffningsvärde där inget annat anges.

Gränsdragning mellan kostnad och investering. Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde. Gränsen i Tyresö kommun har satts till 50 000 kr. För investeringar i hyrda lokaler har gränsen beslutats till 500 000 kr.

Anläggningstillgångar. Kommunen tillämpar RKR R2, vilket innebär att endast offentliga investeringsbidrag och anslutningsavgifter för VA periodiseras över anläggningens nyttjandeperiod. Gatukostnadsersättningar och privata exploateringsersättningar bokförs som långfristig skuld och intäktsförs i sin helhet när kommunens åtagande är uppfyllt.

Avskrivning påbörjas när tillgången tas i bruk och görs för den beräknade nyttjandeperioden med linjär avskrivning, det vill säga lika stora nominella belopp varje år. För tillgångar i form av mark och pågående arbeten görs inga avskrivningar. Omprövning av nyttjandeperiod ska ske om det finns omständigheter som pekar på att det är nödvändigt.

Intervall avskrivningstider:

Pågående arbeten	ingen avskrivning
Mark	ingen avskrivning
Byggnader och anläggningar	3–120 år
Maskiner och inventarier	3–50 år
Aktier och andelar	ingen avskrivning
Bostadsrätter	ingen avskrivning

Kommunen tillämpar komponentavskrivning enligt rekommendation RKR R4. För anläggningstillgångar med komponenter som har olika nyttjandeperiod och där varje komponents anskaffningsvärde är betydande i förhållande till totalt anskaffningsvärde för investeringen ska uppdelning göras på komponenter. Detta för att avskrivningarna ska spegla tillgångens förbrukning.

Egen nedlagd tid som är direkt hänförlig till investeringsprojekt debiteras investeringen med faktisk lönekostnad, enligt RKR R4.

Skatteintäkter. Den preliminära slutavräkningen för skatteintäkter baseras på SKRs prognos i enlighet med rekommendation RKR R2.

Säkringsredovisning. Kommunen tillämpar säkringsredovisning för räntetak av optioner enligt RKR R8.

Pensionsskuld före 1998 redovisar Tyresö kommun som en ansvarsförbindelse, enligt blandmodellen. Pensionsskuld som uppkommit från och med den 1 januari 1998 redovisas som en avsättning i balansräkningen och årets förändring redovisas som verksamhetskostnad i resultaträkningen. Pensionsskuldens räntekostnad redovisas bland finansiella kostnader i resultaträkningen. Pensionsförpliktelser värderas enligt RIPS21.

Jämförelsestörande poster särredovisas på egen rad i resultaträkningen samt i not. För att en post ska betraktas som jämförelsestörande, ska posten uppgå till ett väsentligt belopp samt vara av sådant slag att den är viktig att uppmärksamma vid jämförelse med andra perioder, enligt RKR R11.

Kassaflöde upprättas enligt indirekt metod.

Sammanställda räkenskaper

Kommunkoncernen består av följande koncernföretag:

• Tyresö Bostäder AB	100%
• Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund	29,60%
• Södertörns Överförmyndarnämnd	13,11%
• Södertörns brandförsvärsförbund	9,08%
• Samordningsförbundet Östra Södertörn	7,15%
• Stockholmsregionens Försäkrings AB	4,07%
• Kommuninvest	0,56%
• Inera AB	0,16%

Den sammanställda redovisningen upprättas enligt förvärvsmetoden. Konsolidering sker med proportionell metod. Samtliga bolag där kommunens ägarandel överstiger 20 procent konsolideras, utom Södertörns miljö- och hälsoskyddsförbund, där konsolideringsskyldighet ej föreligger enligt rekommendation RKR R16, på grund av att verksamheten är av obetydlig omfattning i proportion till kommunen.

De kommunala bolagen tillämpar årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd. Vid avvikelser i redovisningsprinciper mellan kommunen och de kommunala bolagen är det kommunens redovisningsprinciper som är vägledande för den sammanställda redovisningen.

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 2 Verksamhetens intäkter				
Försäljningsintäkter	22,8	21,0	22,8	21,0
Taxor och avgifter	232,0	234,5	208,4	212,8
Hyror och arrenden	101,9	100,5	389,3	383,1
Bidrag och kostnadsersättningar	230,1	212,5	229,8	199,5
Försäljning av verksamhet och konsulttjänster	61,7	59,6	61,7	59,6
Intäkter från exploateringsverksamhet	45,0	86,7	45,0	86,7
Realisationsvinster på anläggningstillgångar	5,1	7,0	5,1	0,7
Övriga verksamhetsintäkter	1,0	1,7	2,2	4,6
Övriga intäkter	-	-	5,1	3,8
Summa verksamhetens intäkter	699,5	723,4	964,4	967,9
Not 3 Verksamhetens kostnader				
Personalkostnader exklusive pensionskostnader	-1 521,5	-1 345,7	-1 559,9	-1 539,2
Pensionskostnader	-113,4	-126,1	-113,4	-132,9
Lämnade bidrag	-94,0	-996,8	-94,0	-88,7
Köp av huvudverksamhet	-1 098,2	-84,4	-1 098,2	-1 033,7
Lokal- och markhyror	-86,7	-109,3	-40,7	-41,0
Fastighetskostnader och fastighetsentreprenader	-105,8	-63,1	-278,7	-273,3
Förbrukningsinventarier och förbrukningsmaterial	-98,5	-66,2	-98,5	-100,1
Anskaffningskostnad såld exploateringsfastighet	0,0	-7,6	0,0	-3,4
Realisationsförluster och utrangering	-10,2	-86,1	-10,2	0,0
Bolagsskatt	0,0	-5,9	5,5	-4,6
Justering Tyresö Bostäders resultat 20211231	0,0	-25,2	-54,9	-
Övriga verksamhetskostnader *)	-337,4	-12,8	-336,7	-281,6
Summa verksamhetens kostnader	-3 465,5	-3 330,5	-3 679,6	-3 498,4
*) Kostnader för räkenskapsrevision, se not 26.				
Not 4 Avskrivningar och nedskrivningar				
Immateriella tillgångar	-	-	-	-
Byggnader och anläggningar	-137,7	-125,9	-206,0	-191,0
Maskiner och inventarier	-15,9	-14,4	-18,9	-17,6
Nedskrivning byggnader och anläggningar	-	-	-	-
Summa avskrivningar och nedskrivningar	-153,6	-140,3	-224,9	-208,6
Not 5 Skatteintäkter				
Allmän kommunalskatt	2 676,6	2 572,4	2 676,6	2 572,4
Slutavräkningsdifferens föregående år	15,5	55,5	15,5	55,5
Preliminär slutavräkning innevarande år	57,5	8,0	57,5	8,0
Summa skatteintäkter	2 749,6	2 635,9	2 749,6	2 635,9

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 6 Generella statsbidrag och utjämning				
Inkomstutjämning	33,3	5,3	33,3	5,3
Införandebidrag	-	-	0,0	0,0
Regleringsbidrag	135,5	144,5	135,5	144,5
Kostnadsutjämning	97,6	82,4	97,6	82,4
Kommunal fastighetsavgift	89,1	84,1	89,1	84,1
Generella bidrag från staten	22,3	23,4	22,3	23,4
varav statsbidrag skolmiljard	7,9	7,1	7,9	7,1
varav statsbidrag val 2022	1,3	-	1,3	-
varav stöd med anledning av Ukraina	1,2	-	1,2	-
varav stöd minska timanställda	10,3	-	10,3	-
varav stöd ökad kostnad för finansiering	1,0	-	1,0	-
varav stöd ökad specialistundersköterskekompetens	0,6	-	0,6	-
varav övriga stöd för att stärka välfärden	-	16,3	-	16,3
Avgift till LSS-utjämning	-16,8	-12,8	-16,8	-12,8
Summa generella statsbidrag och utjämning	361,1	326,8	361,1	326,8
Not 7 Finansiella intäkter				
Utdelning från koncernföretag	1,7	0,5	1,6	0,3
Borgensavgifter	7,4	7,4	-	-
Ränteintäkter	2,4	1,3	2,9	1,6
Övriga finansiella intäkter	0,2	0,0	0,2	0,0
Summa finansiella intäkter	11,6	9,1	4,6	1,9
Not 8 Finansiella kostnader				
Resultat från finansiell anläggningstillgång	-	-0,1	-2,0	-0,1
Räntekostnader på upptagna lån	-8,3	-5,4	-22,7	-14,4
Finansiell kostnad, förändring av pensionsavsättning	-8,2	-4,9	-8,2	-4,9
Finansiella kostnader på optioner	-0,3	-0,3	-0,3	-0,3
Övriga finansiella kostnader	-0,9	-0,5	-0,8	-0,5
Summa finansiella kostnader	-17,7	-11,2	-34,0	-20,2
Not 9 Mark, byggnader och anläggningar				
Ingående anskaffningsvärde	4 048,3	3 348,6	7 226,6	6 437,5
Årets investeringar	280,1	720,5	357,8	835,7
Årets försäljningar	-10,1	-	-10,1	0,0
Årets utrangeringar	-54,7	-21,4	-54,7	-31,9
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Omklassificeringar	110,2	0,5	110,2	0,5
Utgående anskaffningsvärde	4 373,7	4 048,3	7 629,8	7 241,7
Ingående ackumulerade avskrivningar	-1 431,1	-1 325,6	-2 189,9	-2 025,5
Årets försäljningar	4,8	-	4,8	0,0
Årets utrangeringar	49,2	20,4	49,2	23,1
Årets avskrivningar	-137,7	-125,9	-206,3	-191,2
Årets nedskrivningar	-	-	-	-
Omklassificeringar	-	-	-	3,7
Utgående avskrivningar	-1 514,8	-1 431,1	-2 342,2	-2 189,9
Pågående projekt	894,9	819,4	906,7	910,7
Utgående bokfört värde	3 753,8	3 436,5	6 194,4	5 962,5
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	32	32	37	38

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 10 Maskiner och inventarier				
Ingående anskaffningsvärde	159,1	143,6	185,2	167,0
Årets investeringar	24,1	29,4	24,6	32,3
Årets försäljningar	-0,2	-0,8	-0,2	-1,0
Årets utrangeringar	-8,4	-13,1	-8,4	-13,1
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående anskaffningsvärde	174,6	159,1	201,2	185,2
Ingående ackumulerade avskrivningar	-82,8	-81,8	-101,5	-97,4
Årets försäljningar	0,2	0,8	0,2	1,0
Årets utrangeringar	7,8	12,6	7,8	12,6
Årets avskrivningar	-15,9	-14,4	-18,9	-17,6
Omklassificeringar	-	-	-	-
Utgående avskrivningar	-90,8	-82,8	-112,4	-101,5
Pågående projekt	10,2	9,0	10,2	9,0
Utgående bokfört värde	94,0	85,3	99,0	92,8
Genomsnittlig nyttjandeperiod, antal år	11	11	11	11
Not 11 Finansiella anläggningstillgångar – aktier och andelar				
Aktier i Tyresö Bostäder AB	50,0	50,0	-	-
Aktier i Stockholmsregionens Försäkrings AB	4,1	4,1	4,1	4,1
Övriga aktier	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommuninvest ekonomisk förening	35,9	31,2	35,9	31,2
Andel i bostadsrätter	10,3	10,3	10,3	10,3
Tyrestaskogen, grundfond	3,0	3,0	3,0	3,0
Summa aktier och andelar	103,4	98,7	53,4	48,7
Not 12 Finansiella anläggningstillgångar - långfristiga fordringar				
Utlämnade gatukostnadslån	8,3	11,5	8,3	11,5
Avgår kortfristig del av långfristigt lån	-0,8	-1,1	-0,8	-1,1
Finansiell placering i optioner	0,2	0,5	0,2	0,5
Övriga långfristiga fordringar	1,2	1,3	18,8	2,2
Summa långfristiga fordringar	8,9	12,1	26,5	13,1
Summa finansiella anläggningstillgångar (not 11 och 12)	112,2	110,9	79,9	61,8
Not 13 Förråd, exploateringstillgångar mm				
Förråd beredskapslager	1,8	1,4	1,8	1,4
Exploateringsmark Trollbäcken	0,1	5,6	0,1	5,6
Exploateringsmark Bollmora	20,0	6,3	20,0	6,3
Exploateringsmark Tyresö Strand	-	30,6	0,0	30,6
Exploateringsmark Östra Tyresö	6,9	10,2	6,9	10,2
Summa förråd, exploateringstillgångar mm	28,8	54,1	28,8	54,1

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 14 Fordringar				
Kundfordringar	36,3	21,7	36,2	21,7
Värdegläring av kundfordringar	-1,6	-0,4	-1,6	-0,4
Fordran statsbidrag	2,5	3,6	2,5	3,6
Skattefordringar	32,5	37,3	32,5	37,3
Fordran kommunal fastighetsavgift	55,3	49,2	55,3	49,2
Övriga kortfristiga fordringar	5,3	5,3	55,9	11,1
Upplupna ränteintäkter	7,3	7,4	7,3	7,4
Upplupna skatteintäkter	128,6	55,5	128,6	55,5
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	80,0	75,0	79,4	78,7
Summa kortfristiga fordringar	346,3	254,6	396,1	264,1
Not 15 Kassa och Bank				
Kassa	0,0	0,0	0,0	0,0
Bankmedel	118,4	220,7	120,5	323,0
Summa kassa och bank	118,4	220,7	120,5	323,0
Tyresö kommun har en koncernkontokredit på 150 mnkr som inte var utnyttjad vid bokslutstillfället.				
Not 16 Eget kapital				
Ingående kapital, ingående värde *)	1 667,1	1 453,8	2 300,4	2 069,9
Årets justering av eget kapital	0,0	0,0	0,0	0,0
Periodens resultat	185,0	213,2	141,1	205,3
Summa eget kapital	1 852,1	1 667,1	2 441,6	2 275,3
Ingående resultatutjämningsreserv	100,0	75,0	100,0	75,0
Årets avsättning till /disponering av reserv	50,0	25,0	50,0	25,0
Utgående resultatutjämningsreserv	150,0	100,0	150,0	100,0

*) I eget kapital ingår VA-kollektivets resultat med 0,2 mnkr vilket avser att täcka underskottet från år 2021. Kommunens skuld till Renhållningskollektivet ingår i kortfristiga skulder, se not 20.

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 17 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser				
Avsatt till pensioner, tjänstemän				
Ingående avsättning pensioner, exkl ÖK-SAP	307,6	275,5	307,6	275,5
Försäkring	-	-	0,0	0,0
Ränteuppräknig	3,2	2,9	3,2	2,9
Basbeloppsuppräknig	4,5	1,7	4,5	1,7
Nya utbetalningar	-8,9	-8,1	-8,9	-8,1
Ändring av diskonteringsränta	-	-	-	-
Ändrat livslängdsantagande i RIPS	-	14,9	0,0	14,9
Intjänad PA-KL	0,7	-	0,7	0,0
Nyintjänad Förmånsbestämd ålderspension	16,9	21,5	16,9	21,5
Nyintjänad särskild avtalspension	-	-	-	-
Nya efterlevandepensioner	1,7	0,1	1,7	0,1
Övrig post	0,0	-0,9	0,0	-0,9
Utgående avsättning, exkl. särskild löneskatt	325,7	307,6	325,7	307,6
Löneskatt	79,0	74,6	79,0	74,6
Summa avsatt till pensioner, exkl ÖK-SAP	404,7	382,2	404,7	382,2
Ingående avsättning pensioner ÖK-SAP	0,0	0,0	0,0	0,0
förändring under året ÖK-SAP	-	-	0,0	0,0
Utgående avsättning, exkl. särskild löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Löneskatt	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner ÖK-SAP	0,0	0,0	0,0	0,0
Summa avsatt till pensioner, tjänstemän	404,7	382,2	404,7	382,2
(se även specifikation, not 17a)				
Avsatt till pensioner, förtroendevalda				
Avsättning för förtroendevaldas pensioner, OPF-KL och PFA	17,9	19,8	17,9	19,8
Löneskatt	4,3	4,8	4,3	4,8
Summa avsatt till pensioner, förtroendevalda	22,2	24,6	22,2	24,6
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	426,9	406,9	426,9	406,9
Not 17a Specifikation per förmån				
Pensionsbehållning	0,0	0,0	0,0	0,0
Förmånsbestämd ålderspension	319,3	302,5	319,3	302,5
Särskild avtalspension ÖK-SAP	-	-	-	-
Pension till efterlevande	1,8	0,7	1,8	0,7
PA-KL pensioner	4,7	4,4	4,7	4,4
Löneskatt	79,0	74,6	79,0	74,6
Summa specifikation, not 17a	404,7	382,2	404,7	382,2
Antal tjänstemän som enligt avtal har rätt till visstidspension	0	0	0	0
Aktualiseringsgrad	98 %	98 %	98 %	98 %
Not 18 Andra avsättningar				
Återställning skolpaviljong pga tidsbegränsat bygglov *)	0,2	0,2	0,2	0,2
Skatter i bolagen	-	-	57,0	56,0
Summa avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	0,2	0,2	57,3	56,2
*) Återställande förväntas ske år 2027.				

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 19 Långfristiga skulder				
Lån i banker och kreditinstitut	1 270,0	1 220,0	3 010,0	3 092,3
Avgår kortfristig del av långfristig skuld	-220,0	-150,0	-670,0	-520,0
Långfristig leasingkulld	3,8	4,6	3,8	4,6
Avgår kortfristig del av långfristig leasingkulld	-0,8	-0,9	-0,8	-0,9
Anslutningsavgift VA *)	159,9	149,1	151,7	141,9
Offentliga investeringsbidrag **)	62,0	47,2	62,0	47,2
Gatukostnadsersättning ***)	-	-	-	-
Privata investeringsbidrag ****)	90,9	103,0	90,9	103,0
Övriga långfristiga skulder	-	-	0,5	0,5
Summa långfristiga skulder	1 365,8	1 373,0	2 647,9	2 868,6
*) Anslutningsavgifter VA periodiseras linjärt i takt med att de totala tillgångarna för VA skrivs av. **) Offentliga investeringsbidrag periodiseras linjärt under den nyttjandetid som motsvarande tillgång har. ***) Gatukostnadsersättningar skuldförs initialt och redovisas som intäkt i sin helhet det år kommunens åtagande är uppfyllt. ****) Privata investeringsbidrag skuldförs initialt och redovisas som intäkt i sin helhet det år kommunens åtagande är uppfyllt.				
Not 19a Uppgifter om lån i banker och kreditinstitut				
Lån som enligt kapitalbindning förfaller inom				
0-1 år	220,0	150,0	670,0	520,0
1-3 år	340,0	320,0	715,0	1 030,0
3-5 år	400,0	340,0	725,0	950,0
Senare än 5 år	310,0	410,0	900,0	592,3
Summa	1 270,0	1 220,0	3 010,0	3 092,3
Kreditgivare				
Nordea Hypotek	-	-	200,0	300,0
Handelsbanken	-	-	-	-
Kommuninvest	1 270,0	1 220,0	2 735,0	2 717,3
SEB	-	-	75,0	75,0
Summa kreditgivare	1 270,0	1 220,0	3 010,0	3 092,3
Checkräkningskrediten uppgår till 150 mnkr, varav 0 mnkr var utnyttjad per 2022-12-31				
Räntebindningstid i dagar Tyresö kommun*)	1058	1243		
Räntebindningstid i dagar Tyresö Bostäder AB *)			905	711
Snittränta inkl derivat för kommun	1,02%	0,55%		
Tyresö Bostäders snittränta inkl derivat, exkl borgensavgift *)			1,21%	0,43%
Tyresö Vindkrafts AB låneränta *) (bolag avvecklat)			-	-0,02%
*) Siffror i koncernkolumnen avser Tyresö Bostäder, inte ett sammanvägt snitt för kommunkoncernen.				
Not 20 Kortfristiga skulder				
Kortfristig del av långfristig skuld	220,8	150,9	670,8	520,9
Leverantörsskulder	201,3	192,1	223,8	223,2
Personalens skatter och avgifter	53,6	51,2	53,6	51,2
Moms och punktskatter	6,8	6,9	6,8	6,9
Övriga kortfristiga skulder	83,4	60,4	113,0	66,8
Upplupna pensionskostnader	49,0	47,5	49,0	47,5
Upplupen löneskatt	13,4	12,5	13,4	12,5
Upplupna semesterlöner	74,8	78,2	74,8	78,2
Upplupna räntekostnader	1,4	0,8	1,4	0,8
Förutbetalda skatteintäkt	0,0	26,5	0,0	26,5
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter *)	104,1	87,8	138,4	116,7
Summa kortfristiga skulder	808,6	714,9	1 345,0	1 151,3

*) Ingår skuld till VA-kollektivet med 12,5 mnkr samt till renhållningskollektivet med 14,5 mnkr.

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 21 Pensionsförpliktelser som inte har tagits upp bland skulder och eller avsättningar				
Ansvarsförbindelse för pensioner intjänade före 1998				
Ingående ansvarsförbindelse	560,9	574,3	560,9	574,3
Ränteuppräknig	3,9	4,0	3,9	4,0
Basbeloppsuppräknig	12,7	6,2	12,7	6,2
Utbetalningar	-36,4	-36,0	-36,4	-36,0
Ändring av diskonteringsränta	-	-	-	-
Ändring livslängdsantagande i RIPS	-	14,9	0,0	14,9
Aktualisering	-	-	-	-
Övrig post	-0,7	-2,5	-0,7	-2,5
Utgående ansvarsförbindelse, exkl. särskild löneskatt	540,3	560,9	540,3	560,9
Löneskatt	131,1	136,1	131,1	136,1
Summa pensionsförpliktelser	671,4	696,9	671,4	696,9
Pensionsskuld Södertörns Brandförsvärsförbund, inkl. löneskatt	-	-	-	-
Förtroendevaldas pensioner *)	2,1	4,3	2,1	4,3
Löneskatt	0,5	1,0	0,5	1,0
Summa pensionsförpliktelser	674,0	702,3	674,0	702,3
*) Tyresö kommun har två förtroendevalda som enligt avtal har rätt till visstidspension.				
Not 22 Borgensåtaganden				
Tyresö Bostäder AB	1 740,0	1 840,0	-	-
Tyresö Vindkraft AB	-	32,3	-	-
Tyresö Nya Badanläggning AB	140,0	140,0	140,0	140,0
Trollbäckens Tennisklubb	4,0	4,0	4,0	4,0
Tyresö Strands Båtklubb	1,9	2,3	1,9	2,3
Summa borgensåtaganden	1 885,9	2 018,5	145,9	146,3
Not 22b Solidarisk borgen				
Tyresö kommun har i september 2010 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 294 kommuner och regioner som per 2022-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser.				
Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening.				
Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Tyresö kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2022-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige ABs totala förpliktelser till 540 357 097 316 kronor och totala tillgångar till 537 006 752 858 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 3 044 314 636 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 3 031 917 920 kronor.				
Not 23 Hyres- och leasingåtaganden				
Not 23a Hyres- och leasingåtaganden, operationella				
Inom 1 år	12,5	10,6	6,4	4,6
senare än ett år men inom fem år	56,2	92,4	26,7	56,0
senare än fem år	460,4	338,5	460,4	338,5
Summa hyres- och leasingåtaganden	529,1	441,5	493,5	399,1
Not 23b Hyres- och leasingåtaganden, finansiella				
Inom 1 år	0,8	0,9	0,8	0,9
senare än ett år men inom fem år	1,1	1,7	1,1	1,7
senare än fem år	-	-	-	-
Summa hyres- och leasingåtaganden	1,9	2,6	1,9	2,6
Summa pantor och ansvarsförbindelser (not 21-23)	3 090,9	3 164,9	1 315,3	1 250,2

Noter kassaflöde

(mnkr)	Kommunen		Koncernen	
	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Not 24 Justering för ej likviditetspåverkande poster				
Avskrivningar och nedskrivningar	153,6	140,3	224,9	208,6
Resultateffekt av utrangeringar	6,1	-	6,1	4,1
Gjorda avsättningar	29,0	54,7	30,0	59,4
Förändring av kortfristig del av lång skuld	-69,9	189,7	-149,9	377,0
Realisationsresultat vid försäljning av anläggningstillgångar	-1,0	-7,0	-1,0	-0,7
Årets exploateringsresultat	-11,6	-30,3	-11,6	-30,3
Justering för periodiserade anslutningsavgifter VA	-6,3	-6,0	-6,0	-5,8
Justering för periodiserade offentliga bidrag	-2,2	-2,0	-2,2	-2,0
Justering för intäktsförd gatukostn./expl.ersättning från privata	-33,4	-53,1	-33,4	-40,4
Övriga ej likviditetspåverkande poster	-14,5	25,0	18,1	31,6
Summa justering för ej likviditetspåverkande poster	49,8	311,4	75,1	601,5
Not 25 Övriga likviditetspåverkande poster				
Utbetalning av avsättningar för pensioner	-8,9	-8,1	-8,9	-8,1
Summa övriga likviditetspåverkande poster	-8,9	-8,1	-8,9	-8,1
Not 26 Räkenskapsrevision				
Total kostnad för räkenskapsrevision	0,6	0,5	1,3	1,0
varav kostnad för de sakkunnigas granskning av räkenskaperna	0,4	0,3	1,0	0,8

Övriga upplysningar som ska lämnas i not

Resultatrapport Vatten och Avlopp (mnkr)	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Verksamhetens intäkter	123,9	121,4
Verksamhetens kostnader	-93,5	-105,8
Avskrivningar	-15,3	-14,7
Verksamhetens nettokostnader	15,0	0,9
Finansiella intäkter	-	-
Finansiella kostnader	-2,5	-2,4
Årets resultat	12,5	-1,5
Avsättning/återföring förutbetalad intäkt VA-kollektivet	-12,4	1,3
Resultat efter bokslutsdisposition	0,2	-0,2

Balansrapport Vatten och Avlopp (mnkr)	Årsbokslut 2022	Årsbokslut 2021
Anläggningstillgångar		
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	450,3	407,5
Maskiner och inventarier	3,0	4,0
Summa anläggningstillgångar	453,3	411,5
Omsättningstillgångar		
Kortfristiga fordringar	16,7	2,4
Summa omsättningstillgångar	16,7	2,4
SUMMA TILLGÅNGAR	470,0	413,9
Ingående eget kapital	-0,2	1,3
Årets resultat	0,2	-1,5
Summa eget kapital	0,0	-0,2
Kortfristiga skulder	25,9	7,6
Långfristiga skulder	444,1	406,4
Summa avsättningar och skulder	470,0	414,0
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER	470,0	413,9

Driftredovisning

(mnkr)	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Kommun- bidrag	Avvikelse	Avvikelse år 2021
Barn- och utbildningsnämnden						
Förskola	46,2	-376,5	-330,3	-338,1	7,8	13,1
Grundskola	754,6	-1 559,3	-804,7	-813,3	8,6	12,9
Totalt	800,8	-1 935,8	-1 135,0	-1 151,3	16,4	26,0
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden						
Gymnasieskola	46,9	-293,1	-246,3	-251,6	5,3	-2,8
Vuxenutbildning	48,6	-76,2	-27,6	-28,6	1,0	0,0
Totalt	95,4	-369,3	-273,9	-280,2	6,3	-2,7
Arbetsmarknads- och socialnämnden						
Individ- och familjeomsorg	82,3	-356,0	-273,6	-274,6	0,9	-4,0
Totalt	82,3	-356,0	-273,6	-274,6	0,9	-4,0
Äldre- och omsorgsnämnden						
Omsorg om personer med funktionsnedsättning	24,5	-293,9	-269,4	-288,8	19,4	12,3
Äldreomsorg	97,8	-500,5	-402,8	-412,5	9,7	54,6
Totalt	122,3	-794,4	-672,2	-701,3	29,1	66,9
Kultur- och fritidsnämnden						
Bibliotek, kultur och fritid, fritidsgårdar	17,5	-132,9	-115,5	-121,8	6,3	8,8
Totalt	17,5	-132,9	-115,5	-121,8	6,3	8,8
Byggnadsnämnden						
Bygglövsverksamhet	6,2	-18,8	-12,5	-9,3	-3,3	-2,4
Totalt	6,2	-18,8	-12,5	-9,3	-3,3	-2,4
Kommunstyrelsen						
Samhällsbyggnadskontoret	482,4	-679,8	-197,4	-161,4	-36,0	-26,3
Gemensam verksamhet	148,3	-376,4	-228,1	-249,6	21,5	12,8
Politisk verksamhet	0,0	-29,4	-29,4	-30,7	1,3	0,6
Totalt	630,7	-1 085,6	-454,9	-441,8	-13,2	-12,9
Summa verksamhetsområden	1 755,2	-4 692,8	-2 937,6	-2 980,2	42,5	79,7

(mnkr)	Intäkter	Kostnader	Netto- kostnader	Budget	Avvikelse	Avvikelse år 2021
Pensionsutbetalningar	0,0	-57,0	-57,0	-55,0	-2,0	-0,3
Pensionsavsättning	0,0	3,9	3,9	3,9	-0,1	-19,6
Statsbidrag maxtaxa	10,9	0,0	10,9	10,8	0,1	0,9
Internränta	26,8	0,0	26,8	29,8	-3,0	4,8
Exploateringsvinster/markförsäljning	16,3	0,0	16,3	8,5	7,8	26,6
Simhall	0,0	-19,3	-19,3	-16,1	-3,2	0,2
Gatukostnadsersättning och exploateringsbidrag	33,0	0,0	33,0	34,0	-1,0	-5,3
Övrigt	4,4	-1,6	2,8	-6,1	8,9	-18,0
Summa finansförvaltning	91,5	-74,0	17,5	9,8	7,6	-10,8
Summa verksamheten	1 846,6	-4 766,8	-2 920,2	-2 970,3	50,2	69,0
Skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem						
Skatteintäkter	2 749,6	0,0	2 749,6	2 684,5	65,1	89,8
Generella statsbidrag och utjämning	377,9	-16,8	361,1	330,0	31,1	-13,9
Summa skatteintäkter, statsbidrag och utjämningsystem	3 127,5	-16,8	3 110,7	3 014,5	96,2	75,9
Finansiella intäkter	11,6	0,0	11,6	8,4	3,2	-0,9
Finansiella kostnader	0,0	-17,1	-17,1	-18,4	1,3	3,5
Resultat	4 985,7	-4 800,7	185,0	34,2	150,9	147,5
Generella statsbidrag och utjämning						
Inkomstutjämning	33,3	0,0	33,3	30,3	3,1	-11,5
Införandebidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Regleringsbidrag	135,5	0,0	135,5	123,2	12,4	-0,7
Kostnadsutjämning	97,6	0,0	97,6	98,2	-0,6	-0,9
Kommunal fastighetsavgift	89,1	0,0	89,1	87,4	1,7	-1,5
Generella bidrag från staten	22,3	0,0	22,3	7,9	14,3	0,0
Avgift till LSS-utjämning	0,0	-16,8	-16,8	-17,0	0,2	0,7
Sammanlagt	377,9	-16,8	361,1	330,0	31,1	-13,9

Investeringsredovisning

(tkr)	Akkumulerat utfall till och med december 2022	Budget totalt enligt beslut KF 2022	Utfall januari-december 2022	Budget januari-december 2022	Avvikelse januari-december 2022
Exploateringsprojekt					
Östra Tyresö	177 792	230 995	69 013	65 752	-3 261
Norra Tyresö Centrum	56 314	336 996	12 943	102 985	90 042
Wättinge	27 933	246 041	1 527	36 359	34 832
Trollbäcken centrumstråk	0	12 000	-1	0	1
Övriga exploateringar	51 551	142 840	34 766	29 298	-5 468
Infrastrukturprojekt					
Infrastrukturprojekt	116 069	380 550	45 762	101 194	55 432
Lokaler och anläggningar					
Alla verksamheter	458 072	1 619 400	148 692	289 181	140 489
Samlingsanlag					
Kommunstyrelsen, taxefinansierat	17 179	142 000	5 480	41 000	35 520
Kommunstyrelsen, skattefinansierat	91 369	312 000	68 575	79 500	10 925
Kultur- och fritidsnämnden	1 008	10 000	694	1 000	306
Barn- och utbildningsnämnden	36 775	40 000	22 461	25 000	2 539
Anslag till KS förfogande					
Mindre investeringar	381	20 000	4	5 000	4 996
KS, beslut mellan programbeslut	0	100 000	0	0	
Kompletteringar efter projektavslut	0	4 000	0	1 000	1 000
Inköp av mark					
Inköpt mark för planerad exploatering	51 927	25 845	0	0	0
Markreserv	84 117	100 000	40	0	-40
Summa skattefinansierat	1 133 920	3 485 667	403 992	718 159	314 167
Summa taxefinansierat	36 566	237 000	5 963	59 110	53 147
Totalt investeringsprogram	1 170 495	3 722 667	409 963	777 269	367 314

Revisionsberättelse

Revisionsberättelse

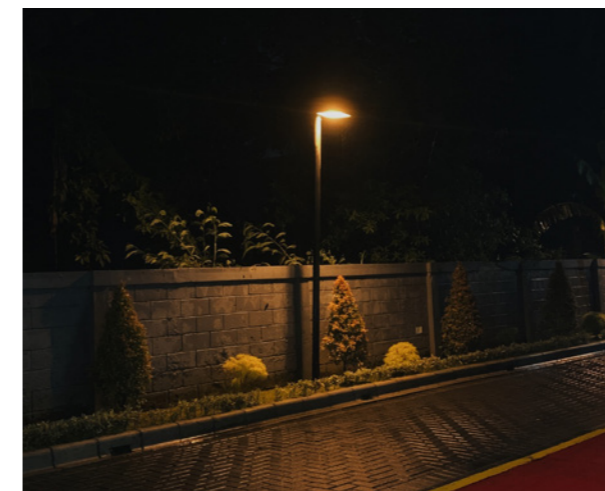
Bilaga 1:

Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Tyresö

Kommunens säkerhets- och trygghetsarbete under 2022 har fokuserat på åtgärder för att det politiskt prioriterade området om ökad trygghet i kommunplanen ska uppnås. Åtgärderna bidrar även till uppfyllelse av kommunens målområde *Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor* samt målen i Agenda 2030 om *minskat våld i världen, uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt samt säkerställa rättigheter för alla och utrota diskriminering*.

År 2022 har det självrapporterade narkotikabruket bland elever minskat sedan 2020. Det visar resultat från Stockholmsenkäten som genomfördes i årskurs 9 och år 2 på gymnasiet i Tyresö. Där syns också att antalet brott som självrapporterats har minskat, vilket även syns i antal polisanmälda brott där antalet minskat med nära 10 procent. En brottskategori som stadigt går ner är skadegörelse som sedan 2019 successivt minskat med 46 procent.

Den psykiska ohälsan bland framförallt flickor i årskurs 9 har dock, sedan senaste mätningen 2020, ökat. Där syns även ökningarna bland flickorna i årskurs 9 kopplat till andra risker såsom ökat tobaksbruk, andel som dricker alkohol och svag anknytning till föräldrar. Vad som däremot sjunker i Stockholmsenkätens mätning är andelar som någon gång använt narkotika, detta trots att tillgången till, och vetskapen hos unga om var man kan få tag på narkotika, inte gått ner.

Under 2022 har Tyresö varit drabbat av flera bränder, bland annat på förskolor och skolor. Det har under året arbetats aktivt i samverkan kring detta, liksom för att förebygga andra händelser i kommunen. Våldsutvecklingen och det stora antalet skjutningar i Sverige, och inte minst Stockholm, har stor inverkan på samhället i stort och visar på vikten av att fortsätta intensifiera det våldsförebyggande arbetet.

Tyresö kommun arbetar på olika sätt för att minska brott och öka tryggheten. Några åtgärder redovisas nedan, främst åtgärder som är politiskt prioriterade, identifierade riskområden, samt det som ingår i kommunplanens uppdrag för 2022.

Samverkan

I Tyresö finns en etablerad samverkan mellan kommunens olika verksamheter och externa aktörer, så som polis, väktare, räddningstjänst, bussbolag med flera. Varje vecka träffas aktörerna och går tillsammans igenom den aktuella lägesbilden i kommunen. Information som kan vara varandra behjälpliga ges, och utifrån lägesbilden samarbetar alla aktörer för att förebygga, främja, lösa och hantera olika händelser och situationer.

I Tyresö finns flera olika uteaktörer som verkar. Det är polisen, fältassistenter, uppsökande fritidsledare och väktare. Det finns upparbetade kanaler mellan uteaktörerna för att snabbt kunna samarbeta då det behövs. Även det här året har Tyresö kommun samarbetat med föreningslivet som är ute och trygghetsvandrar.

Kriminalitet hos unga vuxna och barn

Ökad kriminalitet hos unga och barn har varit ett av kommunens identifierade riskområden. Att tidigt förebygga och förhindra destruktiva beteenden genom att fokusera mer på orsaker än på brottet i sig är en framgångsfaktor och beskrivs bland annat i regeringens 34-punktsprogram Ett tryggare Sverige.

Jämställdhets- och likabehandlingsarbetet är en viktig grund i det brottsförebyggande arbetet, framförallt vad gäller hot och våldsbrott. I Agenda 2030, delmål 5.2, står det bland annat att *våld mot och utnyttjande av kvinnor*

och flickor ska utrotas. Förskolor och skolor i kommunen har under 2022 arbetat kommundemensamt och systematiskt med likabehandling, och för att fånga upp och hantera kränkningar. En lyckad skolgång är en starkt brottsförebyggande faktor som också ingår i Agenda 2030:s mål 4 *God utbildning för alla*. Här ingår även elevhälsans förebyggande arbete. Som ett stöd i att fortsätta utveckla och stärka det förebyggande arbetet har en våldsförebyggande handlingsplan för kommunala grundskolor, gymnasium och vuxenutbildning i Tyresö antagits och kommer att implementeras under kommande år. Under mål 16: *Fredliga och inkluderande samhällen*, står det att ”våld i alla dess former är ett av de största hoten mot utveckling både på individuell nivå och på samhällsnivå”.

Förutom ett övergripande brottsförebyggande nätverk mellan skola, socialtjänst, polis och kultur- och fritidsförvaltningen, så sker även individanpassad samverkan. Mobila teamet arbetar tillsammans med skola, vårdnadshavare och elev utifrån behov, exempelvis kring skolfrånvaro. Tidiga samordnade insatser, samverkan mellan skola, socialtjänst och regionen, har startats upp som pilot. Tidiga och samordnade insatser (TSI) handlar om att barn och unga ska få stöd i ett tidigt skede av en ogynnsam utveckling. Socialtjänst och polis har även tillsammans börjat arbeta med modellen *snabbare lagföring för ungdomar*, detta för att snabbt kunna utreda och ge stöd till ungdomar, och ur ett förebyggande perspektiv ha bättre förutsättningar att stoppa tidiga lagöverträdare.

Stockholmsenkätens resultat för 2022 visar en stor nedgång vad gäller antal svarande barn och unga som med avsikt slagit någon. Den största minskningen syns bland pojkar i årskurs 9 där det minskat från 13 procent till 2 procent från 2020 till 2022.

Beakta särskild sårbarhet

I det förebyggande och trygghetsskapande arbetet behöver hänsyn tas till särskild sårbarhet. Forskning från BRÅ visar till exempel att hot och hat på internet drabbar personer med utländsk bakgrund, olika religiösa grupper och hbtqi+-personer i större utsträckning. Vad gäller våld så är maktbruket centralt och sårbarheten påverkas av om man befinner sig i en beroendeställning. Att jobba kring jämställdhet och mot destruktiva maskulinitetsnormer är därför centralt i det våldsförebyggande arbetet. Likväl är det av vikt att känna till att personer med funktionsnedsättningar och äldre är andra identifierade särskilt sårbara grupper som kan finnas i beroendeställning till en anhörig eller annan person.

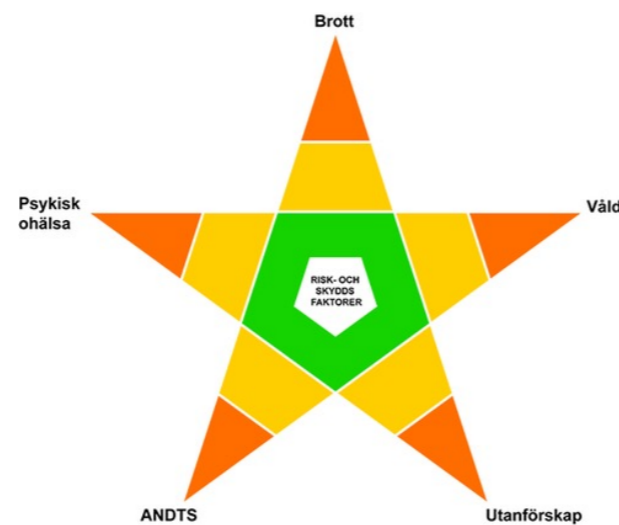
Sedan 2020 erbjuds VIP-kurser till personer med intellektuella och psykiska funktionsnedsättningar (Viktig Intressant Person). VIP är en vålds-

förebyggande metod för att minska utsattheten för våld genom att stärka individens självkänsla och öka medvetenhet om våld och gränssättning. Under 2022 har VIP-kurserna fortsatt att hållas i linje med Agenda 2030:s delmål 10.3: *Säkerställa rättigheter för alla och utrota diskriminering*. Kursen har varit mycket uppskattad av deltagarna som velat gå kursen flera gånger. Under 2023 kommer kursledarna att gå ut med information till daglig verksamhet och gruppboenden för att nå ut till fler.

Att vara trygg och känna att man har en meningsfullhet i tillvaron är mycket viktig för alla, och särskilt påtagligt kan detta vara för äldre pensionärer. Tyresö kommun har en mötesplats för äldre för social samvaro och gemensamma aktiviteter.

I det fortsatta arbetet ska kunskapen fortsatt höjas kring särskilt sårbarhet och våldets olika uttryck för att träffsäkert stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer, något som är gemensamt för all typ av socialt förebyggande arbete.

Preventionsstjärnan, i bild nedan, synliggör på ett bra sätt hur förebyggande insatser och aktiviteter påverkar varandra. Universella förebyggande aktiviteter, som riktar sig till en större massa och som symboliserar mitten av stjärnan, har potential att positivt påverka flera olika spetsområden, vilket motsvarar stjärnspetsarna.

Ett tryggare Granängsringen

Granängsringen är ett prioriterat område där satsningar har genomförts sedan 2019, med bland annat upprustning av miljön, skalskyddsförbättringar, främjande aktiviteter och arbetsmarknadsprojekt i linje med projektets mål. Att åtgärderna bidrar till att öka tryggheten syns i Tyresö Bostäders trygghetsmätning som visar på att 51 procent av de boende känner sig trygga i Granängsringen, vilket är en ökning med närmare 16 procent sedan 2021. Tryggheten har ökat mer i Granängsringen än Tyresö Bostäders övriga bestånd, där det skett en ökning på 3 procent. Trappsteget, ett samarbete mellan Tyresö Bostäder och arbetsmarknads- och socialförvaltningen, har bidragit till en kraftig minskning av klagomål från boende i området.

Under 2022 öppnade kommunen ett allaktivitetshus i Granängsringen, som dessvärre råkade ut för stora vattenskadorna. När renoveringen är klar av lokalen är syftet att erbjuda alla boende i området en plats att vara på. Lokalen ska bemannas av olika funktioner och verksamheter som ska erbjuda aktiviteter för olika åldersgrupper. I väntan på lokalen har ändå olika aktiviteter bedrivits, så som riktat arbete från kulturskolan till barn boende i området, samt *Tysammansdagen*, som är en dag för boende i Granängsringen som anordnas av kultur- och fritidsförvaltningen och Tyresö Bostäder.

Granängsringen har fortsatt utmaningar med bland annat en öppen drogscen som är av vikt att få bort, detta i linje med den nationella omvärldsbevakningen gällande organiserad brottslighet och skjutvapenvåld samt att allt fler yngre dras in i kriminalitet.

En ny projektplan som sträcker sig till 2025 har under året tagits fram med fortsatta främjande mål. Arbetet fortsätter med aktiviteter kopplat till projektplanen i samarbete mellan Tyresö Bostäder, Tyresö kommun, polisen samt andra intressenter.

Trygghet

Integritetsskyddsmyndigheten har i november beviljat kommunen tillstånd för kamerabevakning på Granängsringens torg, något som avslagits i tidigare ansökningar. Under 2022 har Integritetsskyddsmyndigheten även beviljat tillstånd till två låg- och mellanstadieskolor och två förskolor. Beslut inväntas för ytterligare fem skolor och tre förskolor.

Den nationella trygghetsundersökningen NTU visar att kvinnor i större utsträckning än män känner sig otrygga, särskilt vid utevistelse på kvällar och för att utsättas för sexuella brott. Däremot är otryggheten ganska likvärdig mellan män och kvinnor vad gäller oro att utsättas för bedrägeri, misshandel samt för bostadsinbrott, dock finns en något högre oro bland kvinnor. Män upplever däremot i högre grad än

kvinnor att oron har påverkat livskvaliteten. Statistiken gäller för hela lokalpolisområdet Nacka – det vill säga Nacka, Tyresö och Värmdö. Omständigheter så som lokala lägesbilder, utsatta områden med mera kan påverka resultatet. Statistiska Centralbyråns medborgarundersökning visar att 77 procent känner sig trygga när de går ut på kvällen i Tyresö. I Stockholmsenkäten kan man se en skillnad mellan flickor och pojkar, precis som NTU:s undersökning visar.

Tabell 1		Otrygghet vid utevistelse sent på kvällen i det egna bostadsområdet		
		Resultat avser de som upplever att de är mycket/ganska otrygga. Andel i procent enligt NTU 2020 samt NTU 2021 samt NTU 2022.		
		Polisregion Syd		
		NTU 2020	NTU 2021	NTU 2022
Kön	Män	25	22	22
	Kvinnor	41	39	38

Tabell 6		Om oro för brott har påverkat livskvalitet		
		Resultat avser de som upplever att oro för brott har haft en stor påverkan på livskvalitet. Andel i procent enligt NTU 2020 samt NTU 2021 samt NTU 2022.		
		Polisregion Syd		
		NTU 2020	NTU 2021	NTU 2022
Kön	Män	9	8	9
	Kvinnor	9	7	7

Not: Här redovisas endast klara svar, dvs svarsalternativet "vet inte" har exkluderats.

SCB:s medborgarundersökning visar på 80,5 procent höga svar i fråga om trygghet utomhus i sitt boendeområde när det är mörkt. Högst antal negativa svar kopplat till trygghet i samhället är att narkotikahandel och inbrott/stölder är problematiskt samt polisens närvaro i kommunen.

Isa Strandberg, brottsförebyggande strateg och Tomas Olausson, Tyresö fritidsgårdar, är engagerade i Ett tryggare Granängsringen.

Kommunikation

Kunskap, information och föräldraskapsstöd är exempel på förebyggande åtgärder. Kommunikationsstaben har tillsammans med kommunstyrelseförvaltningen, arbetsmarknads- och socialförvaltningen samt kultur- och fritidsförvaltningen tagit fram preventionsbrev riktade till vårdnadshavare för barn i grundskoleålder och gymnasieålder. Preventionsbrevens syfte är att ge information om alkohol och narkotika, psykisk ohälsa och brottslighet på nätet samt vilket stöd som finns att få och vad det erbjuds för främjande aktiviteter. En meningsfull fritid är också en viktig skyddsfaktor och bidrar till en god fysisk och psykisk hälsa, något som beskrivs i Agenda 2030 under mål 3: *Hälsa och välbefinnande*.

En ökad bemanning i skolan och en bra samverkan med socialtjänsten gör det möjligt att tidigt uppmärksamma och möta sociala problem. I oktober 2020 började den nya fältassistentgruppen att jobba, och deras insatser har trappats upp under 2021. Under 2022 har fältassistenterna fortsatt nått ut till årskurs femmor med sitt förebyggande program *Väldsfemman*. Att samtala och prata om olika typer av våld och känslor kopplat till detta är av stor vikt i ett universellt förebyggande arbete. Kunskap ger barn och unga möjligheter att lättare ta upp svåra ämnen och händelser, vilket ger bättre förutsättningar att tidigt kunna stötta och vägleda. Fältassistenterna är även ute

Antal fältassistenter har fördubblats från två till fyra.

på skolorna och samtalar och gör övningar inom olika områden, så som psykisk ohälsa, relationer med mera.

Kunskapshöjande information, föräldraskapsstöd och stöd till brottsutsatta är exempel på tidiga förebyggande åtgärder. Vårdnadshavare är en mycket viktig skyddsfaktor för barn och unga och är därför en viktig part att stärka och stötta. Under 2022 har flera olika föräldrastödsprogram genomförts, med stor efterfrågan på platserna.

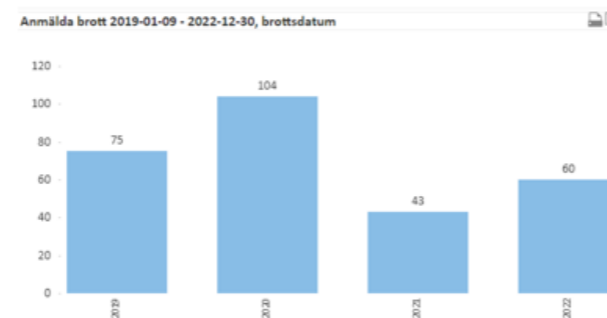
Evenemang och kunskapshöjande insatser

Att informera medborgare om vad som görs i kommunen, samt höja kunskapen kring hur man som enskild och tillsammans kan förebygga brott, ökar känslan av att kunna påverka, vilket leder till trygghet.

Under 2022 har en del kunskapshöjande insatser kunnat återupptas efter uppehåll under pandemin. ”Tonårsresan” – en busstur för tonårsföräldrar med kunskapshöjande information från polis, MiniMaria, fritidsgårdar med flera – är en av dem.

Årsmöte för grannsamverkan med besök från polisens brottsplatstekniker kunde också genomföras under 2022. Bostadsinbrotten minskade med 58 procent under 2021, vilket är en mycket stor minskning, och har under 2022 ökat igen, men ligger fortsatt på en nedåtgående kurva om man ser till flera år tillbaka.

Inbrott i bostad Tyresö kommun

Under 2023 kommer Tyresö kommun tillsammans och i samverkan fortsätta att utveckla det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet som så många i kommunen bidrar med genom bland annat omvärldsbevakning och att följa trender i samhället – allt för att förbättra säkerheten och tryggheten ännu mer.

Bilaga 2: Hållbarhetsredovisning

I Tyresö kommun är hållbarhetsarbetet en självklar del av alla verksamheters dagliga arbete. Kommunen har sedan 2021 integrerat FN:s hållbarhetsmål i Agenda 2030 i styr- och ledningssystemet. Alla verksamheter sätter egna mål och prioriteringar, utifrån kommunens vision och målområden, för att uppnå en långsiktigt hållbar utveckling i Tyresö. I maj 2022 hamnade Tyresö kommun på tionde plats i Aktuell hållbarhets kommunranking över miljöbästa kommuner, en klättring från plats 155 år 2019, vilket visar att kommunens hållbarhetsarbete ger resultat.

I hållbarhetsredovisningen ges först en lägesbild av Agenda 2030-utvecklingen i Tyresö kommun utifrån utvalda Agenda 2030 nyckeltal i Kolada. Därefter ges en fördjupad redovisning av hållbarhetsarbetet under kommunplanens målområde 4: *Hållbar ekonomi*, som fokuserar på omställning till cirkulär ekonomi och klimatneutralitet. En fördjupad redovisning av Agenda 2030-arbetet inom social hållbarhet finns i bilaga 1 *Det brottsförebyggande och trygghetskapande arbetet i Tyresö* och bilaga 3 *Barnboks slut Tyresö kommun*, samt i förvaltningarnas verksamhetsberättelser.

Källsorteringen i de kommunala verksamheterna har förbättrats under året.

Agenda 2030 – nyckeltal för Tyresö

Utvärderingen av hållbarhetsarbetet kombinerar information från måluppföljningen med tillgänglig statistik. Tabellen nedan visar ett urval av de nationella nyckeltal som gör det möjligt att jämföra hur

kommuner utvecklas när det gäller hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Urvalet för den här redovisningen bygger på vilka data som är tillgängliga för 2022 och vilka data som anses relevanta för att ge en bild av utvecklingen i Tyresö.

Agenda 2030 mål	Indikator	2020	2021	2022	Utveckling	Kvinnor	Män
2. Ingen hunger	Invånare med fetma, andel (%)	14	14	15	Negativ	15	14
3. God hälsa och välbefinnande	Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	71	71	71	Oförändrad	74	68
	Invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande, andel (%)	86	86	83,6	Negativ	85,9	80,9
4. God utbildning för alla	Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, andel (%)	88,5	90,5	88,8	Negativ	88,8	88,8
	Gymnasieelever med examen inom 4 år, andel (%)	74,6	70,2	77,2	Positiv	80,9	73,5
5. Jämställdhet	Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	32,5	31,8	33,3	Positiv		
	Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel (%)	39,7	40,7	40,7	Oförändrad		
8. Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt	Långtidsarbetslöshet 25–64 år, andel (%) av befolkningen	2,4	3,1	2,6	Positiv	2,7	2,5
10. Minskad ojämlikhet	Invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	18	19	25	Negativ	18	33
	Brukarbedömning daglig verksamhet LSS – Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	85	95	79	Negativ	88	73
12. Hållbar konsumtion och produktion	Kommunalt avfall som samlats in för materialåtervinning, andel (%)	31	31	38,5*	Positiv		
	Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	43,0	51	47*	Negativ		
13. Bekämpa klimatförändringarna	Fossiloberoende fordon i kommunorganisationen, andel (%)	66,9	73,8	95*	Positiv		
15. Ekosystem och biologisk mångfald	Skyddad natur totalt, andel (%)	35,3	36,6	36,6	Oförändrad		
16. Fredliga och inkluderande samhällen	Invånare 16–84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)	27	28	27	Positiv	42	10

*Jämförelse med andra kommuner saknas vid redovisningstillfället

Källa: Kommun- och regiondatabasen Kolada. Färgerna för varje nyckeltal visar Tyresös resultat jämfört med andra kommuner; grönt indikerar en placering bland de 25 procent bästa kommunerna, gult bland de 50 procent i mitten och rött bland de 25 procent sämsta. För sex av hållbarhetsmålen saknas tillgängliga, relevanta och uppdaterade nyckeltal. Värden märkta med * saknar jämförelse med andra kommuner vid redovisningstillfället, vitt fält innebär att data saknas.

Av de redovisade nyckeltalen har 40 procent utvecklats positivt sedan förra året, för 40 procent går utvecklingen åt fel håll och för 20 procent har ingen förändring skett. Den största positiva utvecklingen var *andelen gymnasieelever med examen inom fyra år*. Den största negativa utvecklingen var inom *andelen invånare 16–84 år med gott psykiskt välbefinnande* och *invånare 16–84 år med avsaknad av tillit till andra*, där det i båda fallen är förändringen för män som är den mest negativa.

Omställning till cirkulär ekonomi och klimatneutralitet

Målområde 4: *Hållbar ekonomi*, handlar om hur kommunen ska använda sin kompetens och sina ekonomiska resurser för att driva utvecklingen för ett hållbart samhälle som är i balans med planeten. Detta kräver en stor omställning av hur samhället fungerar idag och omställningen kräver att man agerar och påverkar både lokalt som globalt. Det handlar både om att minimera klimatpåverkan och att nyttja naturresurser effektivt och cirkulärt utan negativ påverkan på människor och natur.

Under året har arbetet med målet på förvaltningarna skiftat från att fokusera på kunskapshöjande insatser om klimat och cirkulär ekonomi till att implementera fler konkreta åtgärder. Samtidigt har man fortsatt göra kunskapshöjande insatser som är mer riktade inom specifika områden och utmaningar som verksamheten har. Fler och fler verksamheter tittar också på hur de kan arbeta för att främja kunskap och beteenden bland Tyresöborna, i alla åldrar.

Tyresö kommuns klimatplan

För att bli en klimatneutral kommun i linje med Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till max 2 grader, och helst 1,5 grader, måste både de territoriella⁶ utsläppen och de konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser som genereras av kommunkoncernen, företag och invånare i Tyresö på sikt bli netto noll. Enligt Parisavtalet har kommunen främst ansvar för de territoriella utsläppen som behöver minska med 16 procent per år enligt kommunens koldioxidbudget.

I juni 2022 antog kommunfullmäktige en ny klimatplan⁷ som utgör en kommungemensam färdplan för att bli en klimatneutral kommun. Klimatplanen har två klimatmål:

- 1) Tyresös utsläpp av territoriella växthusgaser ska vara netto noll 2030
- 2) Kommunkoncernens fordon och transporter ska vara fossilfria år 2025

Klimatplanen visar att de territoriella utsläppen från Tyresö var cirka 105 000 ton år 2019, fördelade på transporter, byggnader, energi, arbetsmaskiner och avfall. Av de totala utsläppen står transporter för 76 procent, därför är det ett prioriterat område i klimatarbetet. Klimatplanen är digital och finns publicerad på kommunens webbplats så att alla som bor och verkar i Tyresö kan vara delaktiga i klimatarbetet.

Transporter

Tyresö kommun har sedan 2012 arbetat aktivt med att minska utsläppen från kommunens tjänsteresor och från medarbetares pendlingsresor till och från arbetet genom en metodik som kallas CERO⁸. Under 2022 gjordes en ny uppföljning som visade att kommunen har minskat utsläppen med över 40 procent sedan 2012 och att Tyresö i år placerar sig på första plats bland de 40-tal kommuner och regioner som utvärderats enligt CERO. Utveckling som bidragit till utsläppsminskningarna är att fler går eller cyklar till arbetet idag, att andel fossilfria fordon för såväl tjänsteresor som pendlingsresor ökat, samt att

⁶De som uppstår av aktiviteter inom Tyresö kommuns geografiska område, som transporter och uppvärmning.

⁷tyreso.se/klimatplan

⁸zero.nu

Cykelskola på Stimmets.

distansarbetet har ökat bland de medarbetare som har möjlighet att arbeta hemifrån. Utveckling inom dessa områden är viktiga delar i omställningen till hållbara transporter för hela Tyresö, för alla som bor, verkar och vistas i kommunen.

Resor med cykel är en väldigt viktig del i det hållbara samhällsbygget. Det främjar folkhälsa, minskar trängsel, möjliggör för att bygga attraktiva städer med färre bilvägar där människor trivs, samt minskar klimatutsläppen från våra korta vardagsresor. För att nå Tyresös mål att 20 procent av allt resande i kommunen år 2030 ska ske på cykel pekar den antagna cykelplanen bland annat på vikten av fortsatt och intensifierat utvecklande av cykelinfrastrukturen. Utifrån detta arbete har flera förbättringar gjorts på cykelvägarna under året. En genomgående cykelbana har till exempel anlagts vid tre punkter längs med Myggdalsvägen för att kunna möta dagens standard som kommunal huvudcykelväg.

Kommunen fortsätter att bedriva olika aktiviteter och kampanjer för att uppmuntra och främja cyklande, till exempel en uppskattad cykelskola i samarbete med Sthlmbike där förskoleklasser från Stimmets skola och Färdala skola deltog i år. Möjligheten för kommunanställda att leasa en förmånscykel mot bruttolöne-

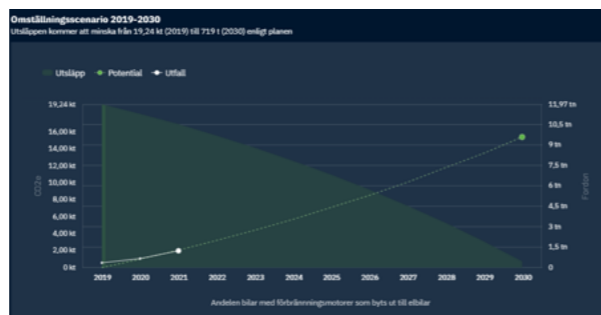
avdrag har bidragit till ett ökat cyklande bland anställda. På Tyresöfestivalen kunde besökare prova på elcyklar samt få sin cykel snabbserverad i samarbete med Sportson.

Cyklisvelometern är en återkommande undersökning där Cykelfrämjandet granskar och jämför landets kommuner utifrån cyklisters synpunkter. Undersökningen är enkätbaserad där allmänheten får svara på frågor om hur det är att cykla i sin kommun. I 2022 års enkät deltog 115 kommuner och Tyresö hamnade på en femte plats i klassen ”små kommuner” och på en delad femtonde plats i den totala rankingen. I kategorin ”Det är tryggt att cykla i min kommun” placerade sig Tyresö på fjärde plats av alla deltagande kommuner.

Totalt antal resor med kollektivtrafiken i Tyresö har dessvärre minskat under pandemin. Trafikoperatörerna uppskattar ett tapp på 20 procent i september 2022 jämfört med 2019, innan pandemin. Detta är en betydande utmaning i klimat- och trafikarbetet eftersom den fossilfria, kapacitetsstarka kollektivtrafiken kan ersätta många bilresor, både korta och långa, vilket har stor påverkan på trängsel i trafiknätet och kan ge betydande utsläppsminskningar. I Kollektivtrafikbarometern för 2022 anger 57 procent av tillfrågade Tyresöbor att de reser med SL minst en gång i veckan, vilket är samma andel som 2019, men totalt antal resenärer har minskat. Samtidigt ligger Tyresö högt bland kommuner i andel invånare som är nöjda med kollektivtrafiken, totalt 87 procent (2021).

Andelen bilresor ökade totalt sett under pandemin, men under 2022 finns indikationer på att bilresorna minskar i vissa delar av kommunen samtidigt som de ökar på andra platser. Under 2022 har kommunen upphandlat nya trafikmätningar för att kunna få bättre data över trafikflöden, vilket är viktigt för säkerhetsarbetet, framkomlighetsarbetet och klimatarbetet. Mätningarna visar att antalet bilresor per dygn under 2022 på exempelvis Bollmoravägen mellan Granitstigen och Björkbacksvägen har minskat med uppåt 20 procent jämfört med 2011. På Tyresövägen syns däremot inte liknande minskning utan istället en ökning av trafiken i de östra delarna. Pandemieffekten verkar dock ha avtagit och i Kollektivtrafikbarometern angav 65 procent av Tyresöborna att de reser med bil minst en gång i veckan under 2022, jämfört med 71 procent år 2019.

Fordonsflottan i Tyresö fortsätter att elektrifieras. Av kommunkoncernens 176 personbilar och lätta lastbilar är 52 procent laddbara idag. Av kommunens inköpta drivmedel (exklusive el) bestod 55 procent av förnybara drivmedel, en ökning från 44 procent år 2021. I hela Tyresö var 10,6 procent av de registrerade fordonen laddbara i slutet av 2022, en ökning från 6,9 procent år

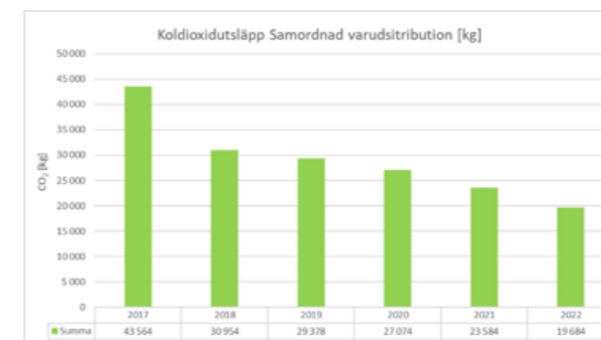
Figur 2 Mål och utfall för elektrifiering av fordon i Tyresö enligt Tyresö kommuns klimatplan.

2021. Detta följer den nödvändiga omställningstakten för att uppnå 50 procent laddbara fordon i Tyresö år 2030 i enlighet med klimatplanen (fig 2).

För att främja elektrifieringen av fordonsflottan måste laddinfrastrukturen utvecklas. Tyresö kommun tecknade under 2022 ett nyttjanderättsavtal med en operatör som kommer att etablera fem nya laddplatser vid kommunens parkering vid Strandtorget. Flera privata aktörer och fastighetsägare är på gång att etablera fler laddplatser för såväl snabbaddning som normalladdning, men etableringar dröjer delvis på grund av elnätägarens handläggningstider för nya elanslutningar. Kommunen planerar att teckna fler nyttjanderättsavtal med operatörer på platser som kompletterar de privata aktörernas etableringar. Energi- och klimatrådgivningen ger gratis rådgivning till privatpersoner och bostadsrättsföreningar om hur man bygger laddplatser och vilka bidrag man kan söka. Kommunen har under året byggt ut och uppgraderat laddinfrastrukturen för kommunens laddbara fordon och undersöker möjligheten att öppna upp vissa laddplatser för publik laddning på sikt.

För att nå kommunens mål om fossilfria fordon och transporter 2025 är högt ställda klimatkrav i upphandlingar helt avgörande. Under 2022 började kommunen implementera en ny mall för klimatkrav som utvecklats tillsammans med Södertörnskommunerna och projektet Fossilfritt 2030. Genom att ställa gemensamma krav och följa upp på ett likvärdigt sätt som andra kommuner i regionen bidrar Tyresö positivt till utvecklingen för fossilfria transporter inom näringslivet, vilket företagen efterfrågar.

Samordnad varudistribution på Södertörn⁹ är ett lyckat exempel på samverkan för att minska utsläppen från transporter. Sedan 2017 har ökande klimatkrav i upphandlingen av samordnad varudistribution minskat utsläppen av koldioxid med 55 procent, en minskning av årliga utsläpp på 23,8 ton (fig 3). Under 2022 var utsläppen från varudistributionen i Tyresö totalt 1,7 ton koldioxid, en minskning med nästan 40 procent sedan 2020.

Figur 3 Utsläpp av koldioxid från samordnad varudistribution på Södertörn.

Byggnader

Under sommaren 2022 flyttade de första hyresgästerna in i Sveriges första Noll CO₂-certifierade¹⁰ äldreboende Sköndalsvillan som ligger i Norra Tyresö Centrum. Det är en inspiration för alla fastighetsägare och exploatörer i Tyresö att Hemsö fastigheter valde att ställa krav utifrån Noll CO₂-certifieringen och visa att det är fullt möjligt att sätta skarpa gränsvärden för klimatutsläpp för såväl produktion som drift av en byggnad. Det visar också på den potential som finns i att utmana befintliga arbetssätt och samverka för innovation om man sätter ett mål för vilka utsläppsminskningar som ska uppnås.

Tyresö kommun arbetar nu för att ta fram riktlinjer för hur gränsvärden för klimatutsläpp ska bli en del i kravställningen vid ny- och ombyggnation av samhällsfastigheter och hur de kan användas vid marknadsanvisningstävlingar. Klimatplanen kommer i samband med detta arbete att uppdateras med beräkningar av klimatbesparingar som kan göras genom att bygga i trä och klimatförbättrad betong och stål. Kommunen deltar dessutom i ett treårigt projekt som drivs av IVL Svenska Miljöinstitutet för att ta fram digitala beräkningsmodeller för klimatutsläpp från byggnation och mobilitet för hela stadsdelar. Tyresö deltar som pilotkommun och gör beräkningar för hela Norra Tyresö Centrum-projektet. Syftet är att skapa verktyg som ska underlätta att planera för klimatsmarta lösningar vid framtagande av nya detaljplaner.

De största klimatbesparingarna uppnås oftast

genom att återanvända befintliga byggnader eller återbruka materialet i byggnader. Under året har samhällsbyggnadskontoret identifierat möjligheter till effektivare resursanvändning genom förslag om att aktivera, använda och utveckla kommunägda kulturfastigheter som i dagsläget är tomställda och förfaller. Under året har man också genomfört inventeringar för materialåterbruk för byggnader som kommer att behöva rivras för att bygga samhällsfastigheter som möter framtidens behov.

Energi

”Varje kilowatt-timme räknas” lyder Energimyndighetens kampanj för att spara el. Den viktigaste åtgärden kopplat till energi är att minska förbrukningen. Det är bra för klimatet för det minskar produktionen av mer miljöbelastande el, det minskar riskerna att effektbrist uppstår i elnäten och med de stigande energipriserna under 2022 har energieffektivisering blivit ännu viktigare för att spara pengar. Tyresö kommun och Tyresö Bostäder har länge arbetat med energieffektivisering i egna fastigheter och under 2022 minskade förbrukningen (kWh/kvm) med totalt sett 3,8 procent. Sedan 2010 har kommunen minskat förbrukningen med 27,5 procent. Energieffektiviseringen kommer både av att äldre teknik och material byts ut, som till exempel byte till LED-belysning på fotbollsplaner och uppgradering av ventilations- och styrsystem, och ett gemensamt fokus på att hushålla med värme och el genom att sänka värmen och stänga av lampor och maskiner som inte används. Många hushåll och företag har också bidragit till att minska elförbrukningen i hela kommunen, men exakta siffror för kommunen finns inte till denna redovisning. Energi- och klimatrådgivningen (EKR) har försökt att ge så mycket stöd som möjligt under året för att möta efterfrågan, både via telefon och via olika webinarier. Det är glädjande att en rådgivare från EKR nu efter pandemin finns på plats för personliga möten i kommunhuset igen en gång i veckan.

En annan viktig klimatåtgärd är att producera mer fossilfri energi, vilket ersätter import av dyrare och mer klimatbelastande energiproduktion i energimixen. I slutet av 2021 fanns totalt 388 nätansluta solcellsanläggningar i Tyresö som producerar cirka 3 600 MWh per år. I klimatplanen har kommunen beräknat att om solcellsanläggningar installerades på hälften av alla taktytor med goda förutsättningar att producera solet så skulle de producera 76 000 MWh per år. Tyresö kommun har under 2022 driftsatt två nya solcellsanläggningar på Vattenhulets förskola och

⁹ Detta är samordnad varudistribution

¹⁰ Sköndalsvillan - det första äldreboendet att bli nollco2-certifierat

Fornuddens skola, vilket har ökat kommunens förbrukning av egen solcell från 58 MWh år 2021 till 96 MWh år 2022. Det utgör dock fortfarande bara några promille av kommunens totala energiförbrukning. Under 2022 gjordes en inventering av hur mycket solcell som skulle kunna produceras på lämpliga takytor på kommunens fastigheter, vilken kommer att ligga till grund för prioritering av projekt kommande år för att både bidra till en bättre ekonomi och till klimatplanens mål.

Cirkulär omställning

Kommunen har som ambition att driva omställningen till en cirkulär ekonomi vilket innebär att arbeta med hela värdekedjan av resursanvändningen för att bygga ett hållbart samhälle. Fyra viktiga delar i den här omställningen är att minska de konsumtionsbaserade klimatutsläppen, fasa ut skadliga kemikalier, höja resurseffektiviteten genom återbruk och återvinning och skydda och stärka ekosystem och biologisk mångfald.

För att kunna driva omställningen behöver vi höja medvetenheten och bygga kunskap inom de kommunala verksamheterna och bland Tyresöborna, och våga pröva nya arbetssätt och metoder. Ett väldigt bra exempel är projektet Hållbar förskola där tolv förskolor deltar i ett forskningsbaserat processstöd med IFOUS för att utveckla hur de yngsta invånarna i kommunen kan lära sig om hållbarhet och hur verksamheterna ska bedrivas på ett hållbart sätt. I grundskolan genomförs ett sammanhängande klimattema i årskurs 8 som börjar med att alla klasser deltar i Naturskolans klimatdag på hösten, fortsätter med att klimatfrågor integreras i ämnesundervisningen på olika sätt, och avslutas med att varje klass utser en representant som deltar i ett klimatråd med politiker och tjänstepersoner under våren. Ett annat exempel på ett kunskapshöjande initiativ är miljöombud som införts på ett antal enheter inom LSS, vilket förbättrade informationen och skapade mer delaktighet gällande miljöfrågor för de boende.

Att fasa ut skadliga ämnen är en viktig del av omställningen till cirkulär ekonomi, för att främja människors och ekosystemens hälsa och göra det möjligt att återbruka och återvinna varor och material. I Tyresö fortskrider arbetet med handlingsplaner för kemikaliesmarta skolor och förskolor och under året har flera kompetenshöjande åtgärder implementerats. Det har bland annat lett till en ökning av naturmaterial läromiljön. På Tyresö gymnasium har elevernas medvetenhet om hållbara produkter resulterat i att frisörprogrammet övergått till att i stort sett bara använda ekologiska material. Kultur- och fritidsförvaltningen upphandlade under året

omläggning av konstgräs på Fornuddens bollplan och 7-mannaspelplanen på Trollbäckens IP där kork används som infill-material, vilket är en viktig åtgärd för att minska spridning av mikroplaster i naturen.

I början av 2022 fick alla förvaltningar tillgång till en klimatanalys av kommunens konsumtionsbaserade utsläpp. Beräkningarna är gjorda för 2019 och 2020 och är nedbrutna så att varje enhet kan se vilka inköp som har störst klimatpåverkan. Klimatanalysen gör det möjligt att prioritera vilka åtgärder som har störst effekt på att minska klimatutsläppen. Det handlar till stor del om att ställa klimatkrav i betydande upphandlingar, men alla verksamheter har också möjlighet att påverka sin klimatpåverkan genom medvetna val för att minska konsumtion och öka återbruk.

Att välja ekologiska, närproducerade livsmedel med ett lågt klimatavtryck minskar konsumtionsbaserade utsläpp samtidigt som det främjar biologisk mångfald. Måltidsservice har under året ökat andelen skolor och förskolor som serverar helvegetarisk mat två dagar i veckan från 31 procent till 86 procent i linje med ett kommunövergripande uppdrag. Andelen ekologiska livsmedel landade på 47 procent för helåret och klimatutsläppen landade på 2,13 g CO₂/kg. Detta är något lägre än uppsatta mål för året, vilket är ett resultat av prisökningar på i genomsnitt 30 procent samt otillräcklig tillgång på vissa varor.

Återvinning och återbruk

Engagemanget för att återbruka möbler och andra inventarier som böcker, datorer och mobiltelefoner har ökat, vilket flera förvaltningar rapporterar om. På kommunens intranät finns en sida där verksamheter kan publicera saker de behöver eller vill bli av med som har nyttjats flitigt under året. På gymnasiet återbrukade man både material och möbler när nya program startades till hösten och i ordningsställandet av flyktingboendet på Björkdalen ordnades insamlingar av både möbler och kläder.

Kommunen upphandlade under året ett nytt avtal för mobiltelefoner där det ingår att kommunen även kan köpa återbrukade telefoner. I slutet av året tillkom även ett avtal för möjligheten att köpa begagnade möbler.

Källsorteringen i de kommunala verksamheterna har också förbättrats under året. Under våren genomfördes ett pilotprojekt i sju verksamheter för att köpa in lämpliga källsorteringskärl i lokalerna utifrån behov samt upphandla ett centralt avtal för hämtning från miljörummen som alla kan nyttja. Lärdomarna sammanfattades i ett vägledningsmaterial för att underlätta för alla verksamheter att kunna förbättra sin källsortering, vilket flera verksamheter har gjort. I förskolan har barn undervisats med

stöd av sopsamlarmonstren¹¹, vilket märks tydligt i barns förändrade kunnande och ökade medvetenhet kring källsortering. I en del verksamheter begränsas källsorteringen av utrymmen i miljörummen. I de kommunalt ägda fastigheterna kommer detta att åtgärdas och byggas om successivt när lämpliga förbättringslösningar undersökts och investeringsbeslut fattats. Till förskolor har kärlskåp köpts in som kommer att komma på plats under våren 2023.

I arbetet med att minska avfallsmängder och att öka återvinning i hela kommunen kan man se en kraftig minskning av insamlat avfall jämfört med föregående år. På kretsloppscentralen har antalet besök minskat med 8,6 procent samtidigt som de totalt mottagna mängderna har minskat med 21,4 procent. Insamling av restavfall har under året minskat med 5,5 procent och matavfall har samtidigt minskat med 9 procent. Mängden insamlat slamavfall har dock ökat med 1,72 procent vilket kan tolkas som ett ökat nyttjande av fritidshusen.

Under 2022 avslutades projektet Minimeringsmästarna som startade föregående år. Projektet väckte ett stort medialt intresse från tv, radio och tidningar. Ett av de sex deltagande hushållen i Tyresö kom på andra plats i den nationella tävlingen.

För att möjliggöra en ökad cirkularitet i kommunen gjordes flera satsningar i linje med kommunens arbete med återbruk och återvinning. Bland annat har avtal tecknats med Human Bridge för insamling av textilier till materialåtervinning (och återbruk) på kretsloppscentralen där man också har infört böcker som en separat fraktion. Kommunen gjorde även en satsning på en återbruksbil som besökte olika platser i Tyresö tillsammans med den mobila miljöstationen och intresset från allmänheten visade sig vara stort. Tyresöfestivalen genomfördes med utveckling av avfallshantering med minskad användning av engångsmaterial jämfört med tidigare år.

Skydd av natur och biologisk mångfald

Tyresö kommuns arbete mot Agenda 2030-målet *Ekosystem och biologisk mångfald* innefattade en rad åtgärder och projekt under 2022. Färdigställandet och den officiella invigningen av det nya naturreservatet Telegrafberget skedde under sommaren och därmed har andelen skyddad natur ökat i kommunen.

Sjön Drevviken, som delas med Haninge, Huddinge och Stockholm, bedöms ha en otillfredsställande ekologisk status där övergödning är ett av de huvudsakliga problemen, vilket på sikt leder till minskad biologisk mångfald. Tillsammans med de övriga kommunerna har Tyresö tagit fram ett omfattande åtgärdsprogram där höstens genomförda aluminiumfällning är en av behandlingarna för att minska läckaget av fosfor från bottensedimentet.

I en del av kommunens arbete med att uppnå Parisavtalets mål har man identifierat multifunktionella våtmarker som en viktig åtgärd och under 2022 har man med hjälp av LONA-bidrag pekat ut områden som är lämpliga för restaurering och anläggande av våtmarker. Våtmarker är viktiga för en rad funktioner och ekosystemtjänster såsom kolinlagring, biologisk mångfald och flödesreglering, vilket kommer bli allt viktigare i framtiden då ett förändrat klimat medför intensivare skyfall.

Fornuddsparken i Trollbäcken genomgår en upprustning som sträcker sig över flera år och under 2022 färdigställdes upprustningen av den södra delen. Arbetet syftar till att skapa förutsättningar för en ökad biologisk mångfald genom en rad åtgärder, men också att tillgängliggöra området för besökare. Man har skapat och återskapat mer naturliga vattendrag, ersatt klippt gräsmatta med en varierande och flerskiktad vegetation. En naturvärdesinventering har även pekat ut ett område med högt naturvärde bestående av grupper med äldre klubbalar och för att möjliggöra en succession av dessa etableras nyplanteringar av al.

En storskalig behandling av bottensedimenten i Drevviken har påbörjats. Behandlingen syftar till att förbättra vattenkvaliteten och stoppa övergödningen av sjön.

¹¹ sopsamlarmonster.se

Bilaga 3:

Barnbokslut Tyresö kommun

Barnbokslutet belyser hur beslut och insatser har påverkat barns och ungas livssituation i Tyresö kommun, utifrån barnkonventionens fyra grundprinciper, barnets rätt till icke-diskriminering, barnets rätt att få sitt bästa prövat, barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling samt barnets rätt att komma till tals. Tyresö kommuns förvaltningar styrs av lagar, regler och riktlinjer som säkrar att barnets bästa tas tillvara i verksamheterna. De verksamheter som har direkt kontakt med barn har riktlinjer och rutiner för dialog med barn för att ta del av deras synpunkter och önskemål. Barnbokslutet lyfter fram några exempel på insatser som gjorts utifrån konventionens grundprinciper. Ytterligare redovisning finns i bilaga 1, Det brottsförebyggande och trygghetsskapande arbetet i Tyresö och bilaga 2, Hållbarhetsredovisning samt i förvaltningarnas verksamhetsberättelser.

Barnets rätt till icke-diskriminering

Alla barn har lika värde och rättigheter. Ingen får diskrimineras. Barnkonventionen gäller för alla barn som befinner sig i landet.

Kriget i Ukraina har haft stor påverkan under året och flera förvaltningar har deltagit i arbetet för att hjälpa nyanlända barn från Ukraina. Till exempel har arbetsmarknads- och socialförvaltningen ordnat fram bostäder åt flyktfamiljer, barn- och utbildningsförvaltningen har organiserat för att ta emot nyanlända elever och Servicecenter har hjälpt föräldrar på flykt med ansökan till förskola och skola.

Barn- och utbildningsförvaltningen fortsätter att arbeta komungemensamt och systematiskt med skolornas likabehandlingsarbete, liksom att systematiskt fånga upp och hantera kränkningar. Genom kontinuerliga uppföljningar och prioriteringar främjas barnets rätt till icke-diskriminering. Tyresö gymnasium har uppmärksammat diskrimineringsfrågor på studiedagar där eleverna fått diskutera mänskliga rättigheter och värdegrundsfrågor. Likabehandlingsarbetet ansluter även till mål 4.5 i Agenda 2030 *Utrota diskriminering i utbildning*.

Kultur- och fritidsförvaltningen har gjort särskilda satsningar för att tillgängliggöra verksamheter för nya grupper av barn och unga, som att skapa fler parasportsaktiviteter i samarbete med Stockholmsparasport och Kulturskolans uppsökande verksamhet i Granängsringen och på gymnasiets introduktionsprogram. Tyresös bibliotek erbjuder sagoläsning på olika språk och med teckenstöd (TAKK). På Bergfotens fritidsgård behärskar majoriteten av fritidsledarna teckenstöd och har kompetens för att leda fritidsaktiviteter för personer med funktionsnedsättning.

Flera förvaltningar har fokuserat på behov hos barn med behov av stöd, särskilt barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF). Som exempel har förskolan genomfört en NPF-skattning för att kunna skapa en bättre lärmiljö och grundskolan har utökats med tre nya lärstudios under året. Kultur- och fritidsförvaltningen har erbjudit kompetensutveckling om hur man bemöter barn med NPF för föreningslivet och för personal inom kulturskolan och biblioteken.

Barnets rätt att få sitt bästa prövat

I alla åtgärder som rör barn i första hand ska beaktas vad som bedöms vara barnets bästa. Vad som är barnets bästa måste avgöras i varje enskilt fall och hänsyn ska tas till barnets egen åsikt och erfarenhet.

Tyresös förvaltningar har utarbetat strukturer och metoder för att pröva barnets bästa. I kommunens nämndprocesser prövas barnets bästa i alla ärenden som rör barn. Barnets bästa prövas i arbetsmarknads- och socialförvaltningens utredningar och vid utförandet av insatser. Insatsen korttidsvistelse utanför det egna hemmet har utformats utifrån barnets egna behov och önskemål för att stärka barnet.

Inom kultur- och fritidsförvaltningen har barnets bästa prövats inför beslut om investeringar i lokaler och anläggningar, bland annat har behovsanalyserna tagit hänsyn till geografisk tillgänglighet för att barn ska ha nära till fritidsaktiviteter.

Barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling

Varje barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling. Rätten handlar inte bara om barnets fysiska hälsa utan också om den psykiska och sociala utvecklingen.

För att säkra barns trygghet har säkerhetsenheten tagit fram en handlingsplan för våldsförebyggande arbete på kommunala grundskolor och gymnasium. Handlingsplanen ger stöd åt verksamheterna i deras arbete med att förebygga, upptäcka och minska alla typer av våld samt stärka elevers motstånd mot våld och kriminalitet. Handlingsplanen kompletteras med kunskaps- och metodstöd, webbutbildningar och rutiner som ger skolans personal stöd i det praktiska arbetet. Handlingsplanen ansluter även till mål 16.1 i Agenda 2030 *Minska våldet i världen*.

Satsningar på förebyggande insatser i form av fältassistenter, alkohol- och drogprevention samt förstärkt samverkan mellan socialtjänst och skola har bidragit till barns trygghet. Genom fokus på cybersäkerhet och GDPR har IT- och digitaliseringsstaben arbetat för att värna barns säkerhet och personliga integritet på nätet. För att ytterligare öka barns trygghet på nätet har Tyresö fritidsgårdar startat upp samverkan med organisationen Suicidzero.

Skolhälsovården och kulturskolan har samarbetat för att främja barns hälsa genom "Dansa utan krav". Syftet är att ge tjejer och hbtqi-personer möjlighet att hantera stress och sina känslor genom danslust och rörelseglädje.

Förvaltningarna har även arbetat med att förbättra existerande verksamheter. Till exempel har kommunens idrottsplatser varit tillgängliga i större uträkning under 2022 jämfört med tidigare år, bland annat genom ökad snöröjning och att belysningen har varit tänd även utanför ordinarie öppettider. Under året har 257 ungdomar erbjudits feriejobb, en ökning jämfört med föregående år då 246 ungdomar sommarjobbade. Verksamheter som utför LSS-insatser har haft ett tätt samarbete med habilitering, förskola eller skola samt fritidsverksamhet och på det sättet kunnat säkerställa att verksamheterna använt samma pedagogik och kommunikationsmedel, vilket bidragit till barnets utveckling. På Njupkärrs skola har måltidsservice uppmärksammat att elever äter mest på måndagar och fredagar och lägger därför populära maträtter på dessa dagar för att ge elever möjlighet att äta sig riktigt mätta innan och efter helgen. Detta ansluter även till mål 2.1 i Agenda 2030 *Tillgång till säker och näringsriktig mat för alla*.

Den politiska prioriteringen *Satsning ökat park- och naturunderhåll* har haft lekplatsfokus under 2022. Uppdraget har lett till att 16 lekplatser har fått förstärkt belysning vilket ger barn möjligheten att leka vid lekplatserna även under dagens mörka timmar. Lekplatsen vid Örtstigen är färdig och barnen på förskolorna Kardemumman och Farmarstugan fick vara med och ta fram det nya namnet "Utforskarparken". Utforskarparkens lekplats är en naturlekplats med lekredskap. Studier visar att naturen är en plats för barn i alla åldrar och att den bidrar till att pojkar och flickor leker mer lika lekar, det vill säga en mer genusneutral lekplats. Detta ansluter även till delmål 11.7 i Agenda 2030 *Skapa säkra och inkluderande grönområden för alla*.

Barnets rätt att komma till tals

I enkätundersökningen Ung livsstil har 900 barn i Tyresö fått möjligheten att komma till tals om deras fritidsvanor. Kultur- och fritidsförvaltningen kommer att använda underlaget för att identifiera utvecklingsområden och lämpliga satsningar för kommande år.

I insatser enligt LSS, lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, har barn fått möjlighet att vara delaktiga. Barnet har fått ett eget brev och önskats välkommen till ett första möte, som ett komplement till vårdnadshavarens kallelse. En kommunikations-

kartläggning samt dialog med andra aktörer runt barnet, som skolan, har gett underlag till vilken typ av kommunikationsstöd som all personal ska använda i sin kommunikation med barnet. Kommunikationsstödet har gjort att barnet känt sig förstådd och trygg under insatsen.

Samhällsbyggnadskontoret har genomfört en dialog- och delaktighetsprocess med elever på Njupkärrs skola inför byggandet av en ny skola, för att få in barnens åsikter om hur skolans ute- och inomhusmiljö bör utvecklas. Skolans elever fick besvara en enkät och 171 av skolans cirka 260 elever svarade. Resultatet visar att eleverna tycker att drömskolan ska vara *stor, varm och mysig*. Skolgården ska vara *stor* med många *aktiviteter* samt vara *spännande* och *trygg*. Årskurs 2 vill ha platser att *leka* på medan årskurs 6 vill ha platser att *hänga på*. Det flesta önskar även platser för *lugn och ro*. Eleverna önskar att skolgården ska ha en scen, en vattenpark samt basketplaner och många gungor. Barnens synpunkter ingår i det planeringsunderlag som tagits fram och som ligger till grund för kommande beslut om ombyggnationen.

Måltidsservice har återinfört skolornas matråd, efter pausen under pandemin. Via matråd och förslagslådor kan eleverna ge förslag till måltids-

service. Krusboda skola har haft utvalda elevråd där måltiden specifikt har varit i fokus, bland annat har eleverna fått samtala om svinn och ekonomi kopplat till skolmaten. Detta ansluter även till delmål 12.3 i Agenda 2030 *Halvera matsvinnet i världen*.

Statistik om barn i Tyresö

En jämförelse av statistik för barn i Tyresö och riket visar att barn i Tyresö har jämlika förutsättningar inom många områden. Könsupplad statistik redovisas, där det är möjligt, för Tyresö. De könsskillnader som uppvisas är jämförbara med motsvarande siffror för flickor och pojkar nationellt. Barn i Tyresö har goda skolresultat jämfört med rikssnittet och det är en lägre andel barn i Tyresö som lever i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, även om antalet har ökat jämfört med 2021. Antalet barnbokslån är lägre än genomsnittet medan antalet deltagartillfällen i idrottsföreningar är högre. Antalet anmälningar av rån och misshandelsfall av barn är högt jämfört med riket, men har minskat jämfört med föregående år. Brottsstatistiken är hämtad från Brottsförebyggande rådet. Övrigt underlag är hämtat från Kolada, en databas med statistik om kommuner och regioner.

Barn och unga i Tyresö	Tyresö			Riket
	Flickor	Pojkar	Totalt	
Invånare 0–19 år, andel (%) (2021 års siffror)	26	28	27	23
Barn 1–5 år inskrivna i förskola, andel (%) (2021 års siffror)	-	-	86	86
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	89	89	89	84
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	81	74	77	73
Invånare 0–22 år med insatser enligt LSS, antal/10 000 invånare (2021 års siffror)	87	133	111	78
Tid inom social barn- och ungdomsvård från påbörjad till avslutad utredning 0–20 år, medelvärde i antal dagar	95	85	89	100
Invånare 0–20 år som var föremål för individuellt biståndsbedömda öppna insatser, andel (%) (2021 års siffror)	1,2	1,0	1,1	1,3
Barn i befolkningen som ingår i familjer med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) (2021 års siffror)	-	-	1,1	2,0
Barnbokslån i kommunala bibliotek, antal/barn 0–17 år (2021 års siffror)	-	-	6	11
Deltagartillfällen i idrottsföreningar, antal/invånare 7–20 år (2021 års siffror)	37	40	38	22
Antal anmälda rån mot person under 18 år per 100 000 invånare	-	-	29	14
Anmäld misshandel mot barn, per 100 000 invånare	81	198	279	230

Bilaga 4: Särskilda uppdrag

Kommunfullmäktige har i kommunplanen för 2022 fastställt fem kommungemensamma uppdrag. Uppdragen spänner över förvaltningsgränserna och innebär att nämnder och förvaltningar samverkar för att nå dem. Två av uppdragen är gröna, det vill säga ligger i fas med

planeringen. Tre uppdrag är påbörjade men inte slutförda enligt plan, därför är de gula. Dessa redogörs för i tabellen nedan. Av Tybos ägardirektiv är tio gröna, två gula och fem röda. Dessa följs upp mer utförligt i bolagsstyrningsrapporten för Tyresö Bostäder 2022.

Uppdrag	Vad ska vi uppnå med uppdraget?	Klart datum	Status	Kommentar
Fler Tyresöbor ska ta del av Tyresös kultur- och föreningsliv.	<ul style="list-style-type: none"> Öka möjligheterna för utsatta grupper, exempelvis nyanlända familjer, att ta del av kulturskolan och Tyresös föreningsliv. Bidrar till målområdet Kvalitet. 	Dec 2022	Grön	Uppdraget att tillgängliggöra kultur- och fritidsutbudet för fler går enligt plan. Samtliga kompensatoriska åtgärder samt uppsökande och fördjupande aktiviteter är genomförda. Preliminära siffror för 2022 visar att närmare sju av tio barn och unga är aktiva i föreningar. Det är en ökning jämfört med T2 och högre än målvärdet på 65 procent. Enkätundersökningen Ung livsstil är genomförd. Rapporten kommer att publiceras våren 2023.
Kommunen ska aktivt arbeta för att minska sjukfrånvaron.	<ul style="list-style-type: none"> Få ner sjukfrånvaron i samtliga verksamheter och få friskare personal, vilket bidrar till att kommunen blir en mer attraktiv arbetsgivare. (Startläge 2021 kommunen totalt: sjukfrånvaro 8,5 procent.) Bidrar till målområdet Medarbetare 	Dec 2022	Gul	Planerade aktiviteter går enligt plan. Den totala sjukfrånvaron för året är 8,41 procent, vilket är en minskning jämfört med T2 men högre än målvärdet på 8 procent.
Intensifiera arbetet med att verkställa källsortering i alla kommunens verksamheter.	<ul style="list-style-type: none"> Implementera källsortering i kommunens alla verksamheter Bidrar till målområde Hållbarhet 	Juni 2022	Gul	Arbetet med att implementera en fullgod källsortering i pilotverksamheterna utifrån medel i budget är genomfört. Implementering av fullgod källsortering i samtliga verksamheter kommer att kunna införas under 2023 och 2024.
Höjd ambitionsnivå kring ekologisk och klimatsmart mat i alla kommunens verksamheter.	<ul style="list-style-type: none"> Andelen ekologiska livsmedel ska vara minst 50 procent och andelen vegetariska maträtter ska öka. Totalkonsumtionen av kött ska minska och en ökad andel av det kött som serveras ska vara svenskt. Bidrar till målområde Hållbarhet 	Dec 2022	Gul	Andelen förskolor och skolor som serverar vegetariskt mat två respektive en dag i veckan har successivt ökat från 31 procent vid uppdragets start till 86 procent. Totalkonsumtionen av mat och därmed konsumtionen av kött har ökat jämfört med 2021 på grund av högre närvaro av elever och barn under året. Samtidigt minskade konsumtionen av kött som andel av hela konsumtionen av mat. Denna indikator riskerar därför att bli missvisande. 83 procent av det inköpta köttet är producerat i Sverige, vilket är en ökning jämfört med startläget och nära det uppsatta målet på 85 procent. Andelen ekologiska livsmedel minskade till 47 procent från tidigare 51 procent. Minskningen är en följd av kraftigt ökade livsmedelspriser samt otillräcklig tillgång på vissa varor på grund av kriget i Ukraina, ökade energipriser och inflation.
Kommunen ska arbeta aktivt för att nå trafikstrategins mål för omställning till hållbara resmönster.	<ul style="list-style-type: none"> Fler Tyresöbor ska välja hållbara transporter Bidrar till målområde Hållbarhet 	Dec 2022	Grön	Samtliga planerade aktiviteter är genomförda. 1. CERO rapport är klar och utkast till handlingsplan framtagen. 2. Kampanjer har genomförts enligt plan. 3. Hastighetsmätning och åtgärder vid skolor har genomförts. 4. Mobilitetsutredning för NTC och utredning av förutsättningar för mobilitetshus är genomförda. 5. Pollare är uppsatta och förbättringsåtgärder på cykelbanor är genomförda.

Bilaga 5:

Uppföljning av tillgänglighetsplanen

Tillgänglighetsplanens aktiviteter behandlas för de olika verksamhetsområdena när nämnderna tar fram sina nämndplaner och följs upp vid tre tillfällen under året. Kommunövergripande förslag på aktiviteter behandlas av kommunstyrelsen. Tabellen till höger är en sammanvägd bedömning av tillgänglighetsplanen utifrån nämndernas rapportering. Aktiviteterna rapporteras som grön, gul eller röd. Grön innebär att aktiviteten genomförs enligt plan och kommer levereras

i tid. Gul innebär att aktiviteten är påbörjad men går inte enligt plan eller riskerar att inte levereras i tid.

Röd betyder att aktiviteten inte är påbörjad. Under året har verksamheterna förstärkt sitt tillgänglighetsarbete och flera förvaltningar och kontor har arbetat målmedvetet med aktiviteterna i tillgänglighetsplanen. Detta avspeglas i att fler aktiviteter rapporteras vara gröna jämfört med delår ett.

Ansvärg	Aktivitet	Kommentar	Bedömning
Kommunstyrelsen	Förbättrad samverkan mellan förvaltningar/kontor och kommunala tillgänglighetsrådet.	Förvaltningarna samverkar i olika grad med kommunala tillgänglighetsrådet. Flera verksamheter har initierat en dialog med rådet för att gemensamt utveckla samverkansformer och ny rutin för samarbete inom projektprocesserna har tagits fram. Förvaltningarna har även medverkat i arbetet att stärka kommunens tillgänglighetsarbete inom ramen för Delaktighetsboosten.	Gul
Kommunstyrelsen (kommunikationsstaben)	Tillgänglig kommunal information.	Kommunikationsstaben arbetar kontinuerligt med tillgänglighetsanpassning av den kommunala informationen. Plan för kontakt med kommunala tillgänglighetsrådet togs fram, men genomfördes inte under 2022.	Gul
Kommunstyrelsen (SSK)	Öka den samordnande och stödjande funktionen för rådet.	Nämndsekreterare för KFR har fått ett utökat samordnande ansvar i tillgänglighetsfrågor.	Grön
Kommunstyrelsen (SBK)	Uppföljning av tillgänglighetsinventering av kommunens lokaler. Tillgänglighetsanpassningar av Tyresö kommunhus. Erbjudna kommunala funktionshinderrådet en möjlighet att granska tillgänglighetsanpassade platser.	Nya områden/anläggningar tillgänglighetsanpassas enligt gällande lagstiftning. För befintliga miljöer behöver en studie med kostnadsestimat genomföras för att identifiera platser och möjliga åtgärder. En enklare inventering av befintlig busshållplats och övergångsställe har genomförts tillsammans med rådet. Kommunhusets publika delar (huvudentré, reception och foajén) har tillgänglighetsanpassats ytterligare med utgångspunkt i den genomlysning som genomförts med stöd av extern tillgänglighetskonsult. En del åtgärder kvarstår.	Gul
Arbetsmarknads- och socialförvaltningen	10 procent av feriejobben ska fördelas till ungdomar med funktionsnedsättning. Utbildad handledare ska finnas för alla. Rekrytera praktikplatser och arbetstillfällen med inbegrip, "supported employment" eller andra anställningsstöd från Arbetsförmedlingen speciellt för funktionsnedsatta och erbjuda handledarutbildning.	Av de nyansökningar som uppfyllde kraven för prioritering har samtliga fått erbjudande om feriejobb. Handledarträff för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling har anordnats under året. En arbetsgivargrupp stöttar arbetslösa att ta sig in på arbetsmarknaden utifrån metoden Supported Employment.	Grön
Äldre- och omsorgsnämnden	Följ upp medborgardialoger kring välfärdsteknik som genomfördes under 2020 samt ta fram en plan för både medborgardialog och införande av välfärdsteknik. Anhörigkonsulenten ska samverka med rådet i betydande frågor som rör anhörigstöd. Boende i gruppboende enligt LSS erbjuds anpassade fritidsaktiviteter, till exempel funkisfestivalen, dans, måla/konst.	Uppföljning och plan för medborgardialoger går enligt plan. Arbetet med välfärdsteknik har flyttats fram i tid. Anhörigkonsulenten har informerat rådet om den nya nationella anhörigpolicyn samt kommunens arbete med anhörigstöd. Boende i gruppboende enligt LSS har erbjudits anpassade fritidsaktiviteter som Funkisfestivalen, kurser via ABF och musikkväll på Kvarnhjulet.	Grön
Kultur- och fritidsnämnden	Fortsatt utveckling av kultur- och fritidsaktiviteter för barn och ungdomar med funktionsnedsättning. Teckentolkning och syntolkning av ett antal kulturaktiviteter. Naturguidningar som även passar personer med funktionsnedsättning.	Kulturskolan har riktad verksamhet och kursverksamhet för målgruppen. Flera föreningar som kommunen samarbetar med har startat upp eller utvecklat sitt utbud av parasport. Under 2022 har kommunen tecknat avtal med den ideella föreningen Passalen om inkluderande fritid för fler. Teckentolkning av event och naturguidningar har genomförts enligt plan.	Grön
Barn- och utbildningsnämnden och gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Barn och ungdomars inomhusmiljö på samtliga skolor beaktas avseende allergi och astma.	Barn- och utbildningsförvaltningen har genomfört allergironder som en del i det systematiska arbetsmiljöarbetet. Allergironden är ett verktyg för att identifiera om något i verksamheten behöver förbättras ur allergisympunkt.	Grön

Bilaga 6:

Så ska resultaten tolkas

Tyresö kommunkoncern har fyra målområden – medarbetare, kvalitet, leverans och ekonomi. Det önskade framtida tillståndet inom varje område, mål och indikatorer finns närmare beskrivet i Kommunplan 2022-2025 under respektive målområde.

Inom varje område finns mål med tillhörande indikatorer. Indikatorerna är av två karaktärer och finns inom samtliga mål. Den ena sortens indikator är uppföljning av vad som skett bakåt i tiden och berättar hur det har gått i relation till målen. Det kan vara medarbetarundersökning, medborgarundersökning, kommunens kvalitet i korthet eller motsvarande.

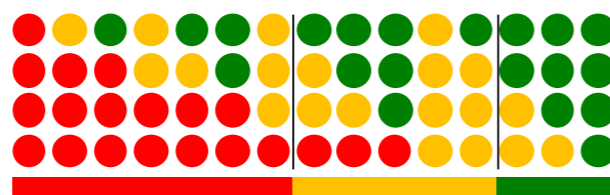
Den andra sortens indikator är en uppföljning av hur väl förvaltningar/nämnder/kontor anser att de nått målen. Den bedöms med hjälp av en målmatrix (se till höger).

Det byggs på en strukturerad måldelningsprocess som säkrar att alla arbetar mot de övergripande målen. Varje medarbetares delaktighet i arbetet med att uppfylla målen på den egna enheten, bidrar till de övergripande målen och skapar en delaktighet. Varje organisatorisk enhet har mål och indikatorer som, tillsammans med andra enheter på samma nivå, bidrar till målnivån på den övergripande nivån. Det innebär att målnivån på den övergripande nivån bygger på hur väl målen är uppnådda på nivåerna under. Det ger ett signalsystem där varje del i organisationen ser det som behövs för att tillsammans finna sätt att agera för att öka målnivån innevarande år. Syftet är att skapa en uppföljning som utformas i dialog med den verksamhet och de medarbetare som ska bidra till att målen uppfylls. Uppföljningen utgör sedan underlag för lärande och utveckling.

En sammanvägning av indikatorerna ger målnivån för respektive mål, för att läsa mer om bedömning av målnivån se Kommunplan 2022–2025 bilaga 1.

Målmatrixen

Målmatrixen illustrerar hur resultaten ska bedömas. Matrizen utgår från ett antal underliggande mätetal eller indikatorer, och beskriver alla tänkbara kombinationer av dessa. Matrizen nedan visar alla tänkbara kombinationer av underliggande bedömningar för fyra underliggande mätetal eller indikatorer.

Linjerna under matrizen visar vilka kombinationer som på övergripande målnivå ska bedömas som rött (målet ej uppfyllt), grönt (målet uppfyllt) och gult (målet delvis uppfyllt). För fyra mätetal finns femton möjliga kombinationer, i matrizen ovan bedöms tre av dessa kombinationer som grönt, fem som gult och sju som rött. Matrizen ovan är inte en norm för bedömning av alla mål och indikatorer, utan verksamheterna beslutar om sin bedömning av olika indikatorer i sin verksamhetsplan. De svarta linjerna och färgfälten under matrizen kan alltså omfatta fler eller färre av de möjliga kombinationerna i en matrix som den ovan. Matrizen ovan anger att 50 procent av indikatorerna ska ha godkänt resultat (två av fyra ska vara gröna och ingen röd) för att det sammanlagda målet ska anses uppfyllt/grönt.

Exempel: Kommunens mål om hållbar ekonomi har tre indikatorer. Två indikatorer bygger på resultaten från verksamheter och enheter, medan en indikator är fristående och bygger på det samlade ekonomiska resultatet. Varje indikator bedöms för sig utifrån den mall som finns för indikatorn. När man väger samman resultatet ger detta en egen målmatrix:

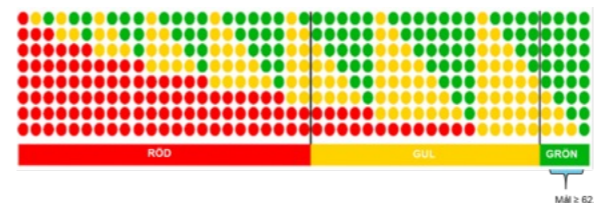
Om minst två indikatorer är gröna och ingen är röd bedöms målet som uppfyllt. Det betyder att målnivån ska vara minst 66,7 procent (två av tre är gröna).

Precis som tidigare år följer kommunen upp ett antal indikatorer vid delårsrapport och/eller årsvis. Resultatet för dessa indikatorer kommenteras och vägs in i målnivån av berörda nämnder i verksamhetsberättelserna. Uppföljning av kommunen som helhet kommenteras inom varje målområde under rubriken "Årsvisa indikatorer". Dessa syftar till att se trender och om kommunen förbättrar sig över tid.

Matriser för målnivå per målområde

Målområde

1. Medarbetare i Tyresö kommunkoncern är motiverade och delaktiga i kommunens utveckling.
2. Kvalitetsförbättringar skapar vi tillsammans, hela tiden.
3. Tyresö kommun levererar bra välfärdstjänster som skapar goda livsvillkor – här finns plats för alla.

Målområde

4. Hållbar ekonomi – kostnadseffektiv, balanserad och cirkulär.
Samlad bedömning av de tre indikatorerna.

Mål 66,7 %

Indikator 1 och 2

- Alla förvaltningar, kontor och staber bedrivs med tilldelade resurser och bolagens verksamheter bedrivs enligt budget.
- Förvaltningar, kontor och bolag rapporterar målnivån avseende omställning till att bedriva verksamheten inom den cirkulära ekonomins villkor.

Indikator 3

- Samlat resultat för kommunens förvaltningar och kontor är i enlighet med tilldelade resurser. Bedöms utifrån om avvikelsen är:
≥ 0 %: grön
≤ -2 %: gul
≥ -2 %: röd

Postadress 135 81 Tyresö
Besöksadress Marknadsgränd 2
Telefon 08-578 291 00
E-post kommun@tyreso.se
www.tyreso.se
www.facebook.se/tyresokommun

tyresö kommun

